
JÓSIK J.

CSALÁD-

ÉLET

2.

87722

0041

Met. Rechn.
II.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

II
Oet Sreek

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

20, V. A. T.
II. Szék.

CSALÁDÉLET.

REGÉNY.

KÉT KÖTETBEN.

IRTA

JÓSIKA JÚLIA.

MÁSODIK KÖTET.

PEST.

KIADJA HECKENAST GUSZTÁV.

MDCCLXII.

II.

Act. Szék.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

CSALÁDÉLET.

REGÉNY.

~~~~~  
KÉT KÖTETBEN.

~~~~~  
IRTA

JÓSIKA JÚLIA.

~~~~~
MÁSODIK KÖTET.

PESTEN.

KIADJA HECKENAST GUSZTÁV.

—
MDCCLXII.

87722

CSALADÉLET.

MÁSODIK KÖTET.

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

I.

E kirándulás után darabig igen csendesen éltünk, minek én, bár épen nem ellensége a társadalmi élvezeteknek, ez egyszer valóban örültem. — Gondolataim, — mig csendesen végeztem házi foglalatosságaimat, vagy munkámmal elfoglalva ültem anyám mellett, — oly szépek voltak s oly boldogítók, hogy soha zajosabb örömökre nem vágytam.

Pedig minő egyszerűek, minő igénytelenek valának e gondolatok s visszaemlékezések! — De a fiatal szív kevéssel elégszik meg; s e kevésből oly paradicsomot tud magának teremteni, mely fölér érett éveinek legforróbb boldogságával.

Mig első ifjuságunk ruganyosságával bir szivünk s lelkünk — a jövőben élünk; s mint a méh minden virágból mézet tud

színi, ugy mi is rövid multunk s jelenünk minden egyes jelenetében anyagot lelünk, a szép és érdekes jövőnek alkotására.

Érett éveinkben a jelen az, mely leginkább elfoglal, örömeivel és fájdalmaival; ha pedig elértük az élet telét, ha a barna vagy szőke fürtök helyett ősz haj födi fejünket, akkor a multban élünk, — a szép visszahozhatlan multban, melynek fájdalmaiban is még élvezetet keresünk és találunk! — — — —

Ha őszinte akarok lenni, meg kell valanom, hogy e télen a debreczeni bálók nem birtak reám nézve, a régi vonzerővel. Az összehasonlítás a vendéglők avult s kissé piszkos szobái s a megyeskúti tágas és fényes termek közt, tükörsima padolataikkal, minden ügyekezetem mellett is, nem lehettek az elsők előnyére. Aztán — bár hiánya nem volt a jó és deli tánczosoknak, — hiányzott azon egy magas alak — ki nem tánczolt ugyan de — — — —

Hanem miért e részletekkel bajlódni! — miért tovább fűzni e visszaemlékezése-

ket; — hiszen csak tulajdon szívem tud ezekben érdeket lelteni — e szív, melynek csak multja van s egy távoli, fényes, tulvilági jövője — de mely előtt a jelen pusztaság és sivatag — megfosztva az élet virágait s napfényétől!

Mig én magam báljainkban s mulatságainkban nem tudtam a régi örömmel s megelégedéssel résztvenni, addig nővéreimmal egészen másként állt a dolog.

Nelli a farsángot nálunk, Debreczenben töltötte, és Zsuzsa néni annyira szerette fogadott gyermekét, hogy még ő is, öreg napjaira, reá szánta árva fejét s el-eljárt néha bálókba s egyéb vigalmakba, melyek épen e télen, városunkban, bővelkedtek.

Mennyi bajunkba került az öreg leányt arra bírni, hogy öltözetének kissé újabb s divatszerűbb szabást adasson, — csak mi tudjuk, kik hetekig fáradtunk abban; de midőn végre Zsuzsa néni első báljára készen állt, hamuszin selyemruhájában, fehér egyszerű de finom csipkéből készült főkötőjé-

ben, szép sötét-vörös, török châte-al vállain, mindenkinek be kellett vallania, hogy éltes hölgy is szép lehet, a maga nemében.

Midőn legelőször megjelent nagyobb társaságban, mindenki mintegy csodálkozva bámult reá; mert hirből a legtöbben ismerték ugyan, de személyesen ugyszólván senki a jelenlevők közül; — s annyi pletyka, annyi kósza hir kerengett róla a városban s az egész környékben, hogy senkisé is csodálkozott volna, ha Kovács Zsuzsa kisasszony mint valóságos torzalak jelenik meg; — de e szép bár éltes és kissé mogorva alaknak megjelenésére egy sem vala elkészülve.

Eleinte kissé mormogott az öreg hölgy, a világ bolondságán, ki az ily bakugrásokban s mindenféle ide s tova futásban talál örömet; — de kedvencz Nellije oly szép volt, annyi hódolóra s bámulóra talált, s ennek következtében oly jól mulatott, hogy Zsuzsa néni is nemsokára kibékült avval, mi kedves gyermekének annyi örömet szerzett, s elég jókedvüen kísért bennünket a bállokba.

De egygyel — épen nem volt megelégedve — s ez az volt, hogy a legtöbbször Nina is velünk jött.

E gyermek még igen fiatal az efféle bolondságokra, öcsém, — mondá nem egyszer atyámnak; — ugy is elég könnyelmű s kaczer, s feje tele semmiségekkel — még egészen elrontjátok. Jobb volna neki honn maradni, s fonni vagy kötni; — majd reáér később a bolondját járni, ha épen meg kell lenni.

Igaza volt Zsuzsa néninek, — nagyon is igaza; — de akkor ki látta azt át? — kinek volt köztünk elég ereje Nina kéréseinek és kedves hizelgéseinek ellenállni? — Sem jó anyámnak, sem atyámnak, bár az utóbbi mintegy ösztönszerűleg érezte olykor, hogy hibás — de mintha maga előtt ki akarná menteni gyöngeségét, nem egyszer mondá: — Hadd tánczoljon s mulasson szegényke míg fiatal, s kedve telik benne — később ki tudja mennyi baj és bú jutand neki is!

A farsang utolsó hetében voltunk, s tánczvigalmak s színházi előadások kezét adtak egymásnak, mintegy unszolván mindenkit, hogy élvezze a pillanat gyönyörüségét, mielőtt komolyabb évszakba lépniék.

Igy történt, hogy majdnem minden estét a házon kívül töltöttünk, s még Zsuzsa néni is annyira megszokta e vidám életet, hogy nem is mormogott többé, s csak néhanéha egy-egy halk sohaj által tanusítá roszalását, — ha csakugyan még roszalta a dolgot.

Egy este színházban voltunk, hol a csörgő sapkát adták.

A harmadik sorban ültünk; Nina anyám s atyám közt, Nelli az utóbbi mellett, aztán jöttem én s végre Zsuzsa néni, ki egészen a hosszú pad végén foglalt helyet, mintegy védfalul állítván föl tekintélyes alakját unokahugai s a fiatal emberek közt, kik jöttek mentek a padok melletti üres helyen, s nem egyszer kacsingattak két szép nővérem felé. Erre Zsuzsa néni egyszer mint másszor ösz-

szevonta sűrű szemöldeit, s kihivólag köhicselt, mintha értésökre akarná adni a vakmerőknek, hogy hiában fáradoznak, mert ő: Kovács Zsuzsánna kisasszony nem fél tőlök, egy cseppet sem, s majd megmutatja nekik hol van illő helyök.

Engem, a kissé avult darab mellett, e mellékjáték is mulattatott, úgy hogy nagyon jól töltöttem időmet.

Egyszerre, midőn épen énekelék: Mi bátor vidéki szegény parasztok sat. éreztem, hogy Nelli mellett nyugtalanul mozog helyében, s egyszersmind Zsuzsa néni hangosabban köhicsel a szokottnál.

Nellire néztem, ki pirosan mint a hajnal, s igen viharos arczkifejezéssel, szemeit a szinpadra szegezte; aztán Zuzsa nénihez fordultam, s láttam, hogy egyenesen ül mint a gránátos, de szemöldei egészen összeértek haragjában, s még mindig szép és eleven fekete szemei, villámokat szórnak egy ismeretlen és sajátságos alak felé, ki közel hozzá

de kissé előtte állt, s kinek tekintete nem a szinpadon, hanem Nelli nővéremen függött.

Ki lehet az? — gondolám az ifjura névén, mit veszedelem nélkül tehettem, mert ő le nem vette szemeit Nelliről.

Az idegen igen csinos volt; szálas ifju, nyílt széles homlokkal, nagy eleven kék szemekkel, kinek gazdag szőke hajzata s rőt bajusza és szakálla, éppen nem álltak rosszul vidám de kissé nyers vonásaihoz.

Öltözete tiszta volt, s finom kelmékből készült, de éppen nem hasonlított úriemberéhez, hanem inkább valami hetyke kocsis vagy lovászéhoz, kihez az ostor, melyet kezében tartott, jobban is illett volna mint urfihoz.

Látszott azonban, hogy az ki előttem állt, koránsem cseléd — de mindamellett hogy — magam sem tudom mi okon, — benne mindjárt az uriemberre ismertem, még is valami oly betyáros volt egész megjelenésében, hogy éppen nem tudtam kinek és minek tartsam őt.

Mig e gondolatokkal foglalatoskodtam, az első fölvonásnak vége lőn, s az idegen, ismert magyar nótát füttyölvén, elhagyta helyét.

Ki volt ez? — kérdeztem, Nelli karját érintvén; ki fölsohajtva, mintha könnyebbülést érezne, visszahajlott a pad támaszára.

Uj szomszédunk Tamásfalvi Vincze; — felelt Nelli kedvetlen hangon, s hirtelen hozzátette: — kiállhatatlan ember s a legnagyobb betyár az egész vidéken. Szeretném tudni minő balsors hozta őt ide; — azt hittem hogy Pesten van.

Tehát ismered?

Inkább csak látásból, bár egyszer-kétszer találkoztam vele Balázséknál, kikhez gyakran jár.

Nem volt nálatok?

Jól tudod, hogy Zsuzsa néni nem igen szereti a fiatal látogatókat — főleg ha oly betyárosok mint Tamásfalvi.

S hogy jutott a vidékbe?

Szép jószágot örökölt nagybátyjától,

az öreg Tamásfalvi Pétertől, ki tavaly meghalt.

Hm — gondolám magamban — furcsa hogy erről Nelli egy szót sem szólt — ő — ki különben nem oly hallgatag szomszédjai felől — s még Zsuzsa néni sem emlegette egyetlen szóval is új szomszédját!

Alig gördült föl a függöny másodszor, s Tamásfalvi ismét elfoglalta régi helyét, jobbra balra taszítván a jó civiseket, kik távolléte alatt padunk mellett időztek; mi némi mormogást s nem egy haragos tekintetet idézett elé, de miről az úrfi legkisebb tudomást sem vőn.

Nelli látván, hogy alkalmatlan szomszédja újra megjelent, összeharapta ajkait, s villogó szemeit le nem vette a szinpadról; bár alig hiszem, hogy sokat értett volna abból mi ott történt vagy mondatott. Zsuzsa néni ellenben oly határozottan szegezte éles szemeit az ifjura, mintha tekintetével agyon akarná őt szurni.

De Tamásfalvi nem sokat gondolván,

vagy talán észre sem vévén az éltes szűz haragját, igen nyugodtan folytatá elébbi játékát, azaz folytonosan Nellire nézett; míg ez, e tekintetnek hatása alatt, melyet inkább érzett mintsem látott, mindinkább kipirult, bár mozdulatlanul ült mint a kőszobor.

Igy folyt a dolog a darab végéig; s tele levén a színház, szüleim kissé időztek, hogy kikerülhessék a nagy tolongást.

Tamásfalvi látván, hogy bár fölkelünk, el nem hagyjuk helyeinket, nem mozdult a teremből, hanem közel Zsuzsa nénihez, ki neki hátat fordított, foglalt helyet.

Mikor végre mi is indultunk, s Nelli kilépett a padok közül, az ifjú kalapot vagy inkább kucsmát emelt, s meghajtván magát kissé nyers, de nem kellemetlen hangon szólt:

Jó estét Nelli kisasszony.

Nelli összerázkódott; s békétlenül egyet topogván kis lábával, elfordult s egy hangot sem felelt.

Csintalan mosoly vonult el az ifju ajkain, s egész nyugalommal a bal oldalról,

hol eddig állt, jobbra fordult Nelli felé, s ismételte köszöntését, s elébbi szavait.

Nelli haragosan bámult reá, mintha soha sem látta volna, de hallgatott.

Talán nem ismer reám? — folytatá az ifjú a legnagyobb béketűréssel — Tamásfalvi Vincze vagyok, s szerencsém volt nem régiben a kisasszonnyal találkozni Kisujszálláson, Balázsék házánál.

Meglehet, — felelt végre Nelli, lassan, s hidegen mint a jég — igen sokan járnak Balázsékhoz kiket nem ismerek, s kiknek ismeretségekre nem is vágyom; de most, megvallom, azt hittem, hogy valami cseléd szólított meg.

Ha, ha, ha! — nevetett jókedvűen az idegen — mivel nem járok oly czifra ruhában mint a városi urfiak, tulajdon inasommal tévesztett össze Nelli kisasszony! Ha, ha, ha! minő jó tréfa!

Én abban semmiféle tréfát nem látok; — szólt Nelli egész komolysággal; — s azt

hiszem, nem nagyon hizelgő, kegyedre nézve, ha cselédjének tartatik.

Oh! ebben téved a kisasszony; — felelt Tamásfalvi, még mindig nevetve; — inasom igen csinos legény, sokkal szebb nálamnál, csak nyerhetnék a cserében.

Gondolja kegyed? — vágott közbe Nelli megvetőleg — akkor csak szerencsét kívánhatok kegyednek ily úrias gondolkodáshoz.

Az ifjú felelni akart, de épen most értünk a terem ajtajához, s mielőtt szólhatott, Nelli meghajtotta magát s büszkén folytató:

Ne fárasztja magát tovább Tamásfalvi úr; jó éjszakát!

Evvel kilépett a teremből, és Zsuzsa néni karjába fogózván — ki jóvánhagyó fejbillentéssel hallgatá Nelli beszédét — ketten előre siettek, míg Tamásfalvi, kucsmájával kezében utánuk nézett s fogai közt mormogott :

Valódi kis sátán! — de majd megszelidítjük!

Haza érvén, Nelli nem vett részt a késő vacsorában, hanem mondván, hogy feje fáj, szobámba sietett, hol hálni szokott, mikor Debreczenben volt; s midőn félórával később én is oda mentem, az asztal előtt ült, s két kezével elfödven arczát, keservesen sírt.

Mi bajod Nellikém? — kérdeztem, csókot nyomván égő homlokára.

Oh! a gyalázatos, kiállhatatlan ember!

E fölkiáltáson kívül más feleletet nem nyerhettem.

II.

A bőjt első napjaiban Zsuzsa néni és Nelli visszatértek Kisujszállásra, miután az utolsó bál még igen kellemetlen mellékjátékkal ajándékozott meg bennünket.

E bálban Tamásfalvi is megjelent, igen betyáros öltözetben s ostorral kezében, melytől, ugylátszik nem tudott megválni.

Első dolga volt Nellihez sietni, kitől azonban nem nyert jobb fogadást mint pár nappal ezelőtt a színházban.

De mindamellet követte egész estén át mint árnyéka, s midőn a cigányok húzták, vele akart táncolni.

Van már tánczosom, Tamásfalvi úr; — felelt Nelli röviden, s tánczosához fordult, ki épen most közeledett hozzá.

Akár megigérkezett akár nem — felelt Tamásfalvi határozottan, s Nelli kezét hirte-

len megfogta s karjára tette — de e tánczot velem fogja jární Nelli kisasszony.

Majd meglátjuk! — felelt ez, míg arcza kigyúlt s szemei villámlottak — én Szendrődy urnak itt ígértem e tánczot, s vele is fogom azt tánczolni.

Evvel némi erőfeszítéssel kihúzta karját a Tamásfalviéból s kezét nyujtotta Szendrődynek, ki vele a tánczosok sorába sietett.

Tűzről pattant kis boszorkány! — nevetett Tamásfalvi halkán, míg a pár után nézett — de azért még is csak miénk lesz végre a győzelem!

Evvel a tánczosokhoz közeledett, s midőn Nelli tánczközben elvált tánczosától, hirtelen helyébe lépett, s karjával körülfogván a leány karcsú derekát, forogni kezdett vele, mint a forgósél!

De alig vette észre Nelli a cserét, midőn hirtelen megállt, tűzre gyúlt arczczal s villogó szemekkel Tamásfalvihoz fordult, s fölkiáltott: — Szemtelen betyár! ne merészeljen többé csak közelíteni is hozzám! —

büszkén hátot fordított az ifjúnak s elhagyván a tánczot, Zsuzsa nénihez sietett s mellette foglalt helyet.

Gyermekem, gyermekem! — szólt fejszóválva az öreg leány, bár eleven szemeiben olvasni lehetett, hogy hasonló körülmények közt aligha ugy nem cselekedett volna mint haragos kis nővérem — vigyázz magadra, s légy kissé nyugodtabb, hogy bajba ne kerülj!

Nem tehetek róla, kedves néném! — felelt Nelli, mérgében majdnem könnyekre fakadván — de ily szemtelenséget el nem tűrhetek senkitől a világon.

Tamásfalvi eközben nagy szemeket meresztett az elsiető Nellire; s kilépvén a tánczosok közül oly képpel, mely meglepetés és harag közt habozott, lassú léptekkel hagyta el a teremtet, melybe, nagy örömünkre nem is tért vissza.

Most Nelli tánczosa, ki a táncz sűrű bonyolódásai közt észre sem vette mi történt, tánczosnéja után sietett, tudakozódván

miért hagyta el oly hirtelen; mire Nelli azt felelte, hogy szédülést érzett s ez este nem is szándéka többé a tánczba vegyülni.

Ő és Zsuzsa néni nemsokára haza mentek, s midőn hajnalkor én is haza érkezvén Ninával, Gáborral s édes anyámmal, szobámba siettem, Nelli ágyában volt már s oly mélyen aludt, hogy nem is hallott engem.

Való volt-e ez álom vagy csak színlett? — nem tudom. — Másnap reggel azonban Nelli szokott jó kedvében volt s egyetlen szóval sem hozta elé a történeteket.

* * *

Ágnes gyakran irt s levelei a legnagyobb meglepédestről s boldogságról tanuskodtak. Férje is nem egyszer irt atyámnak, olykor nekem is pár sort, s mindketten folytonosan kértek, hogy jöjék hozzájuk hosszabb időre.

Végre el lőn határozva, hogy nyárban, július vége felé, atyám fel fog engem vinni

Erdőszegre — ez volt a jószág neve, hol laktak, — s hogy hosszasan fogok a fiatal házasoknál maradni, sőt a tél elején föl is menni velök Pestre; mert Ágnes február közepében oly catastrophnak nézett elébe, mely kissé aggasztó volt ugyan, de egyszersmind, ha szerencsésen kiállja, nagyon boldogító is.

Keresztessy azt hitte, hogy jelenlétem nemcsak örömére, de könnyebbségére is leend, ily körülmények közt, szeretett kis nejének, ki részéről nem is kívánt egyebet, mint kedvencz nővérét házánál fogadhatni.

Február elejére édes anyám is Pestre szándékozott fölmenni, hogy a nehéz órában leánya körül lehessen, s aztán vele együtt terendek majd vissza Debreczenbe.

Reám tehát igen kellemes időszak várt; s csak az esett nehezen, hogy édes anyámtól kellend elválnom hosszas időre, először életben.

Lajoséknál is, miután a kis leány fölgyógyult, minden a legjobb rendben volt, s

gyakran rándultunk ki hozzájuk vagy ők jöttek hozzánk a városba.

Gáborral darab idő óta, édes atyám különösen meg volt elégedve; szorgalmasan járt a gazdaság után, többet volt künn a tanyán mint benn a városban, s ugylátszott, egészen elvált régi könnyelmű pajtásaitól, nem kis megnyugtatósára jó anyámnak, ki az ily társaságot épen nem szerette.

Én azonban, ki előtt Gábor szabadabban nyilatkozott, éltem a gyanúpörrel, hogy nem minden fenékig tejföl, s hogy Gábor testvérem, egy vagy más módon, még sok bajt, aggodalmat s boszuságot fog szüleinek és egész családjának okozni.

Magam sem tudtam mitől félek tulajdonkép; de volt valami Gábor egész magaviseletében, — főleg mikor szüleim, kiktől mindig nagyon tartott, jelen nem voltak — mi inkább erkölcsi hanyatlásra mint emelkedésre mutatott.

Beszéde nyersebb volt s betyárosabb mint ezelőtt; mindjárt káromkodásra, vagy

valami olyas, parasztos tréfára nyiltak ajkai; öltözete gyakran rendetlen, olykor piszkos is volt, míg azelőtt sokat tartott külsejére — s mi leginkább visszatetszett, sokkal jobban találta magát az istállóban vagy a konyhában a cselédek társaságában, mint velünk a szobában; hol mindig hallgatag s nem egyszer rossz kedvű vala; míg künn szünet nélkül folytak a tréfák s nevetés.

Hogy szüleim ezt nem vették észre, azon nem csodálkoztam; mert Gábor első fiatalsága óta társaságukban mindig feszes, szótlan és komoly volt, mint az iskolás gyermek, tanítója jelenlétében; s ez most sem változott; ellenben nővérei előtt szabadon mozgott s nyilatkozott; s ha Nina nem épen oly fiatal és könnyelmű mint ő, okvetetlen neki is föltünend e változás, melyen nyugtalankodtam.

Lajosékat kerülte, ezt tisztán láttam, bár nem tudtam mi okból. Ha kirándultunk hozzájuk, volt mindig valami siető, vagy kikerülhetetlen teendője; s ha ők bejöttek hoz-

zánk, mindig úgy intézte a dolgot, hogy csak kevés ideig maradt velök.

Láttam ugyan, hogy Pauline olykor némi meglepetéssel szegezi reá eleven szemeit; de hallgatott; — s én sem szóltam hozzá e tárgyról; Lajos ellenben nem látzott semmi változást észrevenni — egy bizonyítvánnyal több arra, hogy a hölgyek tekintete, főleg némi dolgokban, élesebb a férfiakénál.

Tavaszkor s a nyár elején többször látogattam meg Zsuzsa nénit s Nellit Kis-Ujszálláson, s az utóbbit mindannyiszor oly különös hangulatban találtam, hogy valóban nem tudtam mit gondoljak róla.

Olykor igen vidám volt, tréfált, nevetett s játszott mint a gyermek; máskor oly haragos és mogorva lőn, hogy alig mert az ember hozzá szólni.

Ha kilovagolt az öreg Tamással, olykor egyedül is, — mert a régi szolga nem volt többé oly legény a gáton mint ezelőtt, s gyakran gyöngékedett — többnyire igen

viharos arczczal s hangulatban tért vissza; de ha kérdeztem mi a baj, vagy épen nem felelt, vagy azt erősítette, hogy semmi baja nincsen; hogy fáradt; vagy a munkások fölbozantották.

Egy napon azonban, midőn egyedül tértem vissza Zsuzsa néni szőlőkertjéből, hol gyümölcsöt szedtem volt, messziről Nellit véltem látni, ki az napon egyedül lovagolt ki a gabnaföldekre, hol az aratás már kezdetét vette.

Nelli lassan lovagolt, mintha paripáját pihentetné, s olykor meg-megállt, s körültekinteni látszott a vidéken. Intettem is neki, lobogtatván zsebkendőmet, de nem vett engem észre.

Egyszerre fölemelkedett kissé nyergében; s kezével árnyékolván szemeit, hátra tekintett; aztán sarkantyúval s vesszővel sürgetvén lovát, elrepült szélgyorsasággal, s árkot, gyepüt keresztülugratván, meg nem állt eszeveszett futásában, mig el nem tűnt szem elől.

Léleketem fenakadt csodálkozásomban, midőn alig pár másodperczel eltünése után, vágatva jött egy lovas, czafrangos lovon, s lobogó ingujjakban, hosszú ostorral kezében, ki mint a szélvész utána iramlott s mint az árnykép eltűnt a távolban.

Mi volt ez? — kérdeztem, mikor kissé magamhoz tértem meglepetésemből; — mi lelte Nellit — s ki azon lovas, ki úzóbe vette őt? — Talán csak nem valami útonálló haramia? — Oh nem! hiszen évek óta nem hallott az ember ilyesmit — aztán Nelli mintha előre sejtette volna közelgését. — Tehát ki volt azon csikósforma lovas? — Mint a villám, Tamásfalvi képe szökönt föl elmémbe. — Hátha ő volt? — s ha Nellit már többször háborgatta lovaglásai közben.

Igy tünődve s gondolkozva ballagtam haza felé, s midőn Zsuzsa néni udvarába érkeztem, egy mindenes föl s alá vezette abban Nelli lovát, mely egészen fehér volt a habtól, míg az öreg Tamás savanyu képpel a kapu

mellett állt, s fejcsóválva vizsgálta a deli állatot.

Nézze csak Kata kisasszony — szólt az öreg szolgál, leemelvén fővegét, midőn mellette elhaladtam — nézze csak mit mívelt Nelli kisasszony ismét avval a szegény „Pajtással“! — Majd mindennap ily állapotban érkezik haza — nem tudom meddig állja ki a szegény állat! — Pedig finom, drága ló — háromszáz pengő forintba került — és csak úgy bánik vele, mint valami rossz gebével!

Valóban kár érte, Tamás! — feleltem szórakozottan, s a házba siettem.

Ott Nellit a legjobb kedvben, Zsuzsa néni mellett találtam, kinek elbeszélte mit csinálnak aratói. A lovasról pedig, s eszeveszett futásáról egyetlen szót sem szólt, nem csekély csodálkozásomra; s épen kérdést akartam efelől hozzá intézni, midőn vendégek érkeztek, s így estig nem beszélhettem Nellivel.

Lefekvéskor, midőn egyedül valánk szobánkban, végre kérdőre vontam — de ő, a

legártatlanabb képpel, melyet képzelni lehet, azt állította, hogy nem látott semmi lovast, s hogy csak azért lovagolt oly gyorsan, mivel igen kellemes érzés így keresztülrepülni a vidéken.

Az öreg Tamás egészen magánkívül volt — folytattam : — mivel ugy rontod lovadat, mely igen jó és drága.

Oh! ez a vén ember mindig mormog! — felelt Nelli vállat vonitván, míg a pir föl szállt arczába — ha kedve szerént cselekedném, mindig lépést mennék, mintha temetést kísérnék. — De álmos vagyok Katám! — folytatá erőltetett ásítózással — jó éjszakát! — avval a fal felé fordult s többé szót sem szólt.

* * *

Julius hó utolsó napjaiban, útnak indultunk atvámval Erdőszegre.

Nehezen esett jó anyámtól elválni; de útközben visszanyertem szokott nyugodt kedvemet, s minél inkább közeledtünk utunk céljához, annál inkább örültem a kilátás-

nak, hogy Ágnessel oly sokáig egy fedél alatt élhetek.

Végre behajtottunk a parkszerű kertbe, mely a szép, tágas kastélyt körülvette, s pár percz mulva kocsink megállt a kapu előtt.

Alig szálltunk le s Ágnes, férjével együtt, előnkbe sietett, s mielőtt jó formán tudtam mi történik velem, nővérem karjai közt találtam magamat, míg Keresztessy, barátságosan szorítván kezemet, nyájasan üdvözölt.

Aztán a házba vezettek bennünket, s míg a cselédek lepogyszolták a kocsit, izletes ozsonnához ültünk, mi az út fáradsága után igen jól esett.

Később, míg atyám s Keresztessy pipázgatva a kertben sétálgattak, Ágnes fölvezetett szobámba; tanácsolván, hogy minél előbb kipogyszoláshoz fogjunk, mert — tevé hozzá nevetve — ismerem pedáns kis Katámat; csak akkor fogja magát egészen otthoniasnak érezni, ha körüllette minden rendben lesz.

Szobámba lépvén megálltam a legkel-

lemesebben meglepetve, mert oly kedves, vidám, lakályos szobát képzelni sem tudtam volna magamnak.

Ablakai a kertre nyiltak; bútorzata egyszerű volt, de oly kényelmes s amellet oly ízlésteljes, minőt még soha sem láttam. Aztán a sok csinos apróság, mely itt-ott díszítésül szolgált, a nagy tükör, melyben tőtől talpig láthattam magamat, a szép kényelmes íróasztal, a csinos kis dolgozóasztalka, a tágas szekrények, a lágy pamlag s karosszékek — mind ez oly szokatlannak s egyszersmind gyönyörűnek tetszett, hogy vége hossza nem volt a bámulásnak s öröme.

Megyeskúton is szép szobában laktunk — hanem ez csak vendégszoba volt, pusztán — a szükségessel ellátva, nem többel.

De itt látszott a szerető kéznyoma, mely mindent izlésem szerént intézett s mindenben a szükséges mellett a szépről s kényelmesről is gondoskodott.

Oh Ágnesem! — kiáltottam föl, megölelvén a kedves teremtest — minő jó vagy

hozzám! Tehát valóban itt, e szép, gyönyörű szobában fogok lakni?

Természetesen! — felelt Ágnes, vidámmosolylyal, — csak nem teszed föl rólam, hogy valami közönséges vendégszobába tegyelek? oly boldog vagyok, hogy téged itt nálam, házamnál láthatlak!

Miután mindent részletesen megvizsgáltam, Ágnes komornájának segítségével ládám kiürítéséhez fogtunk, s még estebéd előtt — mert akkor még ez szokásban volt, — egészen rendben valék, mintha hetek óta laktam volna új szobámban.

* * *

Atyám egy hétig maradt Erdőszezen, aztán haza ment, megrakodva mindenféle üzenetekkel az otthoniakhoz.

Keresztessyék igen kellemetesen éltek, s én hamar megszoktam új életmódomat.

Eleinte igaz, mindig magam futottam ki, ha valamire szükségem volt, a helyett, hogy

csengettem volna; aztán ha csengettem s a feketén öltözött komornyik bejött, komolyan meghajtván magát mint valami consiliarius, alig tudtam mondani mit akarok; de ezen elfogultság hamar elmúlt — mert hiszen igen könnyen szokik az ember a kényelemhez s fényűzéshez — s pár rövid hét múlva úgy tetszett nekem, mintha mindig nagy uri háznál éltem volna.

Kata Kata! — úgy szóltam olykor magamban, ha egyedül ültem szobámban, valami csinos himzéssel vagy egyéb választékos munkával elfoglalva — mi lesz belőled ha annyira megszokod — s megszereted e kényelmes nagy úri életet! Hogyan fogod, pár rövid hónap múlva, ismét beletalálni magadat az atyai ház egyszerű, munkás, olykor fáradságos életmódjába? Hogy esik majd a főzés, sütés, a fonás és varrás, a mosás és téglázás, az efféle kényelmes semmittevés után? — mert az, mit itt munkának neveznek, csak kellemes multság — nem egyéb!

Az ily magánbeszédnek eredménye legalább annyiban kedvező volt, hogy sok jó és hasznos könyvet átolvastam, melyekkel sógorom, gazdag könyvtárából mindig szívesen ellátott; aztán sokat irtam, kivonatok csináltam olvasmányaimból, és zongorázásban s énekekben gyakoroltam magamat Ágnessel, ki mindkettőben nagyon ügyes volt.

Sógorom is szép tenorhanggal birt, s így gyakran egész kis családi hangversenyeket tartottunk.

Keresztessyéknak számos szomszédjai gyakran látogatták meg őket, s a fiatal pár is viszonzá e látogatásokat. Így tehát, bár falun voltunk, épen nem éltünk magányosan; s alig voltam egy hónapig Erdőszezen s már sok és többnyire kellemes ismeretségeket csináltam.

De sógoromnak volt egy szomszédja — az egyedüli, kit már régebben ismertem és — — — mi tagadás benne — ki látogatá-

sainak előre örültem — s ez egy, e várva várt vendég — nem jött.

Hetek — hónapok multak el s Loránffy nem jelent meg Erdőszezen.

Ha nem vágytam volna annyira e látogatásra — ha oly keveset érdekelt volna e férfiú mint bárki más, mi lett volna egyszerűbb, mint nővéremtől vagy sógoromtól megkérdezni miért nem jő soha hozzám e — miként tudtam — kedvencz szomszédjok. De épen mivel éreztem, hogy szívem gyorsabban dobog csak a gondolatra is, hogy eljöhetne, nem mertem nevét említeni, nem mertem elárulni, hogy távolléte föltűnt nekem.

Végre egy este, midőn épen estebédhez ültünk, az inas behozta a postatárczát, megjegyezvén, hogy a lovász, ki hetenkint kétszer a levelek után ment a közel fekvő mezővárosba, elkésett, mivel a postamester betegsége miatt, rendetlenül végeztetett a levelek kiosztása.

Keresztessy fölnyitotta a tárczát s több

levelet szedett ki abból : egyet Ágneshez Lóritól, egyet hozzám sógorném Paulinetól s kettőt mely hozzá volt címezve. Ágnes és én, fölbontván leveleinket, nemsokára el voltunk merülve azoknak tartalmába. Keresztessy is olvasáshoz fogott, de alig vette kezébe az egyik levelet, midőn fölkiáltott : Valahára egy levél Loránffytól!

Szivem oly gyorsan dobogott, hogy lélekzetem elállt, s kezem annyira reszketett, hogy Pauline levele betűi egymásba folyni látszottak. — Tehát nem volt jószágán — elutazott; — azért nem jött soha Erdőszegre!

Hol van most? — kérdezte Ágnes, elég egykedvűen — s miért hallgatott oly sokáig?

Scócziában s Irlandban utazgatott, — soha sem maradt egy-két napnál tovább egy helyt — azért nem ért a levélíráshoz — de most Londonban van, s darabig ott fog maradni — tudakozódik hogy vagyunk, mit csinálunk, mikép töltjük időnket, s azt igéri, hogy ezentul gyakrabban fog írni.

Javult-e egészsége?

Arról nem irt semmit.

Mikor szándékozik haza jöni?

Az év vége felé.

Nővérem és sógorom elhallgattak, s újra leveleikbe merültek; — én nem tudtam az enyimet elolvasni. Minő zavar támadt egyszerre kedélyemben? mint mikor a forgószél robotg keresztül a csendes vidéken, úgy fel volt egész létem dülva e hírek által.

Tehát beteg — annyira beteg, hogy kénytelen vala egészsége helyreállítása végett hosszú utat tenni — és — ah! minő keserü gondolat — csak akkor fog hazatérni falusi magányába, mikor mi már Pesten leszünk, távol Erdőszegettől!

Mintha minden körülöttem búsnak és sötétnek látszanék e gondolatra — s elmulnék minden kedvem tovább itt időzni. Csak most kezdtem érezni, hogy midőn Ágneshez készültem, minő nagy része örömömnek, ama gondolatban vette eredetét, hogy házánál találkozni reméltem Loránffyval!

Mély pir futotta el arczomat e gondolatra; jól megpirongattam magamat, s elhatároztam, hogy ezentul nem fogok többé ezen idegen férfiról ábrándozni.

Követtem-e ezen elhatározást?

Mennyire tölem kitelt — igen; — de voltak pillanatok, hol nem tudtam képzelőtehetségemet féken tartani, hol alakját nem tudtam elúzni szemem elől, — hol mély hangja fülemben csengett, akármit csináltam is — és sötét szemeinek tekintetét látni véltem — oly elevenen, hogy olykor elfödtem arczomat két kezemmel!

Hanem küzdöttem — küzdöttem egész erőmből, egész akaratommal ez igézö álmak ellen — s végre legyöztem azokat.

Hogy ezentul Erdöszege sokat vesztett bájából — arról nem tehettem; de legalább bizonyos vagyok benne, hogy ezt senki észre nem vette.

Ily küzdelmek közt folytak le az őszi hónapok s magános szobámban nem egyszer kiáltottam föl: Oh Kata, Kata! minö gyarló

teremtése vagy te a jó Istennek! S te, a ki magadnak sem tudsz parancsolni, — másokat akarsz nevelni és oktatni? még sokat, igen sokat kell tanulnod, hogy erre képes légy!

Azonban ne higgye senki, hogy bús és mogorva lettem ez érzések miatt, vagy kerültem a társaságot, s szerencsétlen regényhősnőként kerestem a magányt, s betöltöttem az őszi léget panaszaimmal.

Koránsem! Az érzelgés épen nem tartozott hibáim közé, s titkos bánatom mellett is tudtam új életmódom s társaságom kellemeit élvezni, s a vidámak közt vidám lenni.

Engem, nővérem és sógorom kedveért, mindenki szívesen fogadott, s későbben meg is szerettek új ismerőseim; minnek fő oka az lehetett, hogy sem különös szépséggel, sem rendkívüli észszel vagy műveltséggel nem bírtam, s így nem álltam senkinek utjában — nem voltam veszedelmes vetélytársa senkinek.

A mamák szerettek, mivel figyelemmel voltam mindig irántuk, s nyugodt magaviseletemben veszélyt nem láttak sem fiaikra sem leányaikra nézve; ez utóbbiak kedveltek, mivel nem féltették tőlem udvarlóikat; s a férfiak talán épen azért voltak igen udvariasak s előzők irántam, mert érezték, hogy egészen igénytelen vagyok, s nem sokat gondolok velök s hódolataikkal.

Igy tehát jól találtam magamat a körben melybe a sors vezetett, s nem bántam volna ha az egész telet falun töltjük.

Pestre nem vágytam, mert gyakran hallottam, hogy ott a társaság nem igen jól szokta az idegeneket fogadni, főleg ha nem tartoznak épen valami fényes családhoz.

Mit várhattam tehát én — kinek szerény neve s körülményei épen nem jogosítottak föl e köröktől sokat remélni.

Azért előre is kértem Ágnest s férjét, hagyjanak Pesten egészen házi körünkben, s ne vezessenek a nagy világba; — annál inkább, mivel szerény ruhatáram épen nem a

nagy világba való, s erszényem még szerényebb állapota nem engedi meg; hogy ezen sokat változtassak.

De ők nem akartak arról semmit hallani; s arra kértek, hogy ruhatárammal ne bajlódjam. Bizd ezt Ágnesre — mondá Keresztessy, nem egyszer — ő igen jól ért az efféléhez, s nem ismer jobb mulatságot, mint boltról boltra ballagni s vásárlásokat tenni.

Igen — de nekem erre nincsen pénzem! — kiáltottam föl egész együgyűséggel.

Majd leszek én bankárod, édes Katám! — felelt Keresztessy nevetve — s most szót sem akarok többé a tárgyról hallani.

III.

December közepén, midőn az első fagyok miatt az utak igen jók és simák voltak, Pestre utaztunk, s pár nap mulva ott — Keresztessyék csinos szállásában, egészen rendben voltunk.

Nehezen váltam el Erdőszegtől — szép, kedves szobámtól — s mi tagadás benne — azon távoli reménytől is, hogy Loránffy haza fog érkezni, még mielőtt elhagynók a vidéket.

Azonban nem maradt időm busulni, mert az első két három nap után annyira elvalék foglalva, mint még soha életemben.

A reggeli órákban jött a zongora- s rajzmester, kiket kedves Ágnesem — nem csekély és igen kellemetes meglepetésemre — számomra fogadott; délfelé kikocsiztunk, vagy gyalog sétáltunk a váczi utczában,

nem ritkán beköszönvén a „Három Grá-
cziákhoz“, hol a derék Raics boltoslegényei
mindig készek valának legszebb s legujabb
áruccikkeiket előttünk kitárni.

Két órakor ebédhez ültünk; este pedig
kevés kivétellel, vagy színházba mentünk,
vagy valami kisebb-nagyobb estélybe, me-
lyekben akkor soha sem volt hiány.

Igaz, hogy ezek koránsem valának oly
fényesek, mint melyekben most még néha-
néha részt szoktam venni; sem világításra,
sem csemegékre, vagy elrendezésre nézve;
— de mindamellett több volt azokban a jó
kedv s mulatság mint a mostani fényes, de
sokkal ritkábban előforduló ünnepélyekben.

A fényezés mindenben, — főleg pedig
öltözetre nézve — sokkal kisebb levén mint
most, az emberek örömeit össze,
tudván, hogy avval nem ártanak senkinek,
s erszényöket nem ürítik ki idő előtt. Má-
sodszor nem is volt akkor a világban élet
oly fáradságos mint jelenben; mert az esté-

lyek fél hétkor vagy hétkor vették kezdetüket, tizenegykor pedig mindenki otthon volt.

Harmadszor pedig, az ifjuság — az urfiakat értem — akkor nem ismervén casinókat s clubbokat, hol szivarral szájukban, és olykor sáros csizmákban, melyek székeken s pamlagokon pihennek, s pongyola öltözetben jelenhetnek meg, minden fészély nélkül tehetnek amit akarnak, s beszélhetnek a mi tetszik — örömet jártak a világba, s hölgyek társaságában jól mulattak s jól találták magukat — most azonban mind ez csak bizonyos leereszkedéssel történik, s nagy áldozatot vélnek hozni, ha valami pompás estélyben vagy tánczvigalomban, méltóztatnak megjelenni, s félig ásítózva egy szögeletből a másikba kullognak; — ha pedig arra szánják árva fejöket, hogy egyet tánczoljanak, valami csinos leánynyal — akkor azt hiszik, hogy felülmulták önmagukat, s azon kellemes öntudattal ülnek, minélelőbb, készen álló bérkocsijokba, s hajtatnak vissza a szeretett clubb-ba, hogy kötelességüknek

derekasan megfeleleltek, s annyit tettek amennyit civilizált ifjútól csak kívánni lehet.

Hej be másként tudott a régi ifjuság mulatni! — Mindig örülök a gondolatra, hogy akkor voltam fiatal nem most — hol már a csecsemő a bölcsőben is bizonyos lenézéssel tekint maga körül; s a szülők olykor csupa játékszerekre annyit költenek, mennyiből ezelőtt 40 évvel, egy fiatal leány egész téli készlete telt volna ki; anélkül, hogy a kis urficskák s kisasszonykák azokkal különösen meg legyenek elégedve.

Beh unalmasak ezek az öreg nők, midőn a régi világról kezdenek fecsegni! — Fognak itt fiatal olvasóim fölkiáltani; míg az éltesek sohajtva olvassák e sorokat, gondolván hogy igazam van.

No de hagyjuk ezt! — mindenki tulajdon ifjusága idejét hiszi a legjobbnak; főleg mikor elérte már azon kort, hol az oláh mondani szokta : *Trekut bába ko kolács!* — a franczia pedig: *J'ai mange mon pain blanc!* —

más szavakkal : vége azon időnek, hol örülhettem életemnek!

Hogy ilyféle okoskodásokkal nem törtetem fejemet akkor, midőn első teemet töltöttem Pesten, — azt mindenki elhiheti.

Volt elég, mi engem elfoglalt. Eleinte csak remegve követtem Ágnest azon terekbe, hol ő oly otthonias volt; de látván, hogy az ő és Keresztessy kedveért mindenki udvariásan, sokan pedig szívesen is fogadnak, nemsokára én is jól kezdtem magamat e körökben találni, s igen kellemetesen töltöttem időmet.

Mig így vidáman folytak napjaim a fővárosban, a levelek hazulról sem hiányoztak.

Legszorgalmatosabb levelezőm ángyom Pauline volt s egyszersmind legmulatságosabb is. Oly csinosan s részletesen tudott mindent előadni, hogy ugytetszett nekem, mintha a telet nemcsak Pesten, hanem egyszersmind Debreczenben, s falun Lajoséknál is tölteném, oly részletesen tudtam mindent mi ott történik. Paulinetől hallottam, hogy

Gábor magaviselete nem változott, sőt inkább visszahuzódik régi ismerőseitől, s családjától is.

„E télen“ — azt írta Pauline egyik levelében — „egyetlenegy bálban vagy egyéb multságban sem volt jelen; s akár hányszor voltunk Debreczenben, ipaméknál, Gábor mindig a tanyán időzött. Csak kétszer találkoztam vele az utcán, mikor véletlenül rándultam be pár órára a városba; s akkor egész megjelenése s magaviselete nekem épen nem tetszett“.

„Öltözete piszkos volt és rendetlen — modora durvább még a szokottnál is — pedig jól tudod, hogy már jó darab idő óta ez nem tartozott a legfinomabbak közé.“

„Nem tudom minek tulajdonítsam mind ezt — hanem félek, hogy ott baj készül, mindnyájunkra nézve.“

Édes anyám is párszor emlegette, bizonyos nyugtalansággal, hogy Gábor kedvetlen, s majdnem egész idejét a tanyán tölti;

de egyebet nem irt, s utolsó leveleiben e tárgyat nem érintette.

Hében-korban Nina is irt pár sort; de a kis szépség igen rossz kedvű volt, mert nem igen vezette édes anyám sem bálba sem színházba.

„Nem tudom mi lelte az egész családot, mióta távol vagy Kata — így végezte be egyik levelét — de annyi bizonyos, hogy unalmasabbat nem is lehet képzelni.“

„Gábor irtózik ha csak szó van városi mulatságról — ugylátszik, hogy béresnek vagy csikósnak állott be, mert folytonosan a tanyán ül, s úgy kezd öltözködni, mint valami falusi legény. — Pauline annyira el van foglalva háztartásával s a gyermekekkel, hogy bálról nem akar semmit hallani, és Nelli — no ez egészen megbolondult.“

„Képzeld csak: Zsuzsa néni be akart jöni a farsangra — ki várta volna e szeretetreméltóságot éppen tőle — s Nelli — Nelli maga arra kérte, hogy ne tegye; mert ő nem

vágyik multságokra s Kisujszálláson a legjobban találja magát sat.“

„Hallott-e az ember valaha ilyesmit?“

„Minő szomorú, hogy épen te nem vagy itthon, Kata — te — az egyedüli, kinek esze helyt van, s ki mindig jó szívvvel mulatsz, ha nem is csinálsz nagy dolgot belőle. Ha itt volnál, bizonyosan legalább párszor bálba mentünk volna, — de így szépen honn kell csücsülnöm, mivel azt állítják a család bölcsei, hogy még igen fiatal vagyok arra, hogy sokat mulassak, s hogy jobb nekem szóni és fonn!“

„Pedig tizenöt éves vagyok — és tavaly mennyit mulattam! Oh! minő kedves, kedves tél volt az! — alig várom, hogy a mostaninak vége legyen!“

Hogy Nelli nem akart Debreczenben farsangolni, azon valóban csodálkoztam; először mivel tudtam, hogy szeret mulatni s főleg tánczolni, másodsor mert levelei — ő is irt néha néha — épen nem tanuskodtak

arról, hogy Kisujszálláson oly különösen jól érzi magát.

Levelei igen sajátságos vegyületét képezték a jó s rossz kedvnek, mely utóbbi olykor a mérgességig föl lön fokozva.

Olykor vége nem lön a tréfáknak — bár nekem nem egyszer kissé erőltetteknek tetszettek; máskor minden ellen panaszra fakadt. Az idő a legroszabb volt, az öreg Tamás kiállhatatlan, lova Pajtás rut és macacs, a szomszédok unalmasak, és Zsuzsa néni tele szeszélyekkel; — szóval minden rosszul megy, s élete valódi kinpad.

Valjon mi lelhetette Nellit, ki ezelőtt mindig vidám volt; s bár kissé férfias vagy inkább gyermekies mindenben a mit tett és mondott, rossz kedvet és szeszélyeket ezelőtt soha sem ismert?

Sokat törtem ezen fejemet, Ágnessel együtt — de hiába — nem tudtunk a dolog nyitjára akadni.

Tanulás, mulatás és sűrű levelezés közt, telt az idő, míg végre február elején jó

anyám megérkezett, nem kis örömére Ágnesnek, kinek most először jutott azon boldogság, szeretett édes anyját saját házánál üdvözölhetni.

Minő boldogok valánk mindnyájan! Ágnes és anyám elfoglalva mindenféle készületekkel, a kis világpolgár vagy polgárnő számára, kit a hónap végére vártak; — Keresztessy megelegedve sorsával s kis nejével, s örülvén azon kilátásnak, hogy nemso-kára gyermek lesz a háznál; s én élvezvén a napokat, otthon ugy mint társaságban, — s egy szép titkos reménynyel szivemben — mert Loránffy utolsó levelében azt írta Keresztessynek, hogy hazafelé indul, s hogy február vége felé alkalmasint Pesten leend.

Tehát mégis látni fogom őt, mielőtt visszamennék Debreczenbe! — ez volt a gondolat, mely mindent rózsafénnyel árasztott el!

De — *L'homme propose et Dieu dispose!* — azaz : Tervez az ember, de határoz az Isten! — e latin-franczia közmondás, me-

lyet Pauline-től annyiszor hallottam, most is betelt.

Édes anyám alig volt pár hétig Pesten, midőn Nellitől a következő levelet vettem:

„Kedves Katám!

Te, ki mindig kész vagy másnak bajain segíteni, segíts most az enyimen is — Istenre kérlék!

Nem maradhatok többé itt, Kisujszálláson — lehetetlen! Kérd meg édes atyámat s anyámat, hogy küldjenek utánam — különben agyonlövöm magamat!

A föld ég lábaim alatt — minden óra, melyet kénytelen vagyok itt tölteni, pokoli kín — nem állhatom ki tovább!

Oh Kata, Kata! — a gyalázatos, szemtelen, tolakodó ember — ki mindig s mindenütt követ mint az árnyam — — ki azt meré állítani, hogy ellenszenvem, — mit mondok — gyűlöletem — megvetésem — tettezés! — hallod-e : tettetés! — s hogy nemcsak nem gyűlölöm őt — hanem — — — Oh! — nem tudom megírni e szót? Lelkem —

egész kedélyem föllázad! — egyetlen tekintettel megsemmisítném a vakmerőt ha lehetőségemben állna!

Miért — miért nem vagyok férfiu? — Lelkem erős és férfias — miért tehát e gyöngge hüvely, mely eltilt mindentől mire vágyom!

Ha férfiu volnék, tudnék magamon segíteni — el tudnám hárítani ez akadályt, mely mindenütt utamban van — de így — hölgy vagyok — tünnöm kell — tünnöm és szenvednem!

Segíts Kata — segíts! — minélelőbb — minél gyorsabban! — Nem tudok Zsuzsa Néninek erről szólni — pirulok előtte — s szavam megakad ha e gyalázatos név kimondására akarom magamat erőtetni!

Könyörülj rajtam — vigy el innen — te vagy az egyedüli, kihez nyíltan szólhatok — ne hagyj el — erre kér, újra s újra, szerencsétlen nővéred

Nelli.“

Minő levél volt ez — fejem szédült el-olvasásától, s bár jól ismertem Nelli heves-

ségét s különczködését, mégis megijedtem e sorokon s jobbat nem tudtam tenni, mint jó anyámhoz futni, s neki e levelet elolvasni.

Anyám is megijedt; de józan esze azt sugta neki, hogy itt cselekedni kell s nem panaszkodni és sohajtozni.

Hogy Nelli kérésének engedni s oda mennem kell, abban egyikünk sem kételkedt; ismertük makacsságát, tudtuk, hogy ha más megy helyettem, mitsem használ — sőt, talán még ártana is. De miként menjek?

Egyedül nem tehettem a hosszú utat; főleg most, a tél közepén, mikor az ut alig ha egy hétig nem tart legalább; anyám vagy sógorom nem jöhetnek velem, mert Ágnest, mostani állapotában el nem hagyhatják; hogy intézzük el tehát a dolgot.

Mig így törtük fejeinket, Keresztessy a szobába lépett. Mi a baj? — kérdezte, reánk szegezve szemeit, hiszen mindketten a legnagyobb zavarban vannak.

Anyám elbeszélte neki a dolgot s meg is mutatta Nelli levelét, mert nagyon sze-

rette Keresztessyt, és sokat bizott eszében és jellemében.

Ő is megütközött első pillanatban a levél hangulatán úgy mint a nehézségeken, melyek utunkban álltak; de pár percnyi gondolkodás után fölkiáltott :

Minden rendben van! hogy is nem juttott ez mindjárt eszembe?

Tüstént Erdőszegre küldök, öreg kulcsárnénk után; addig szegény Katánk poggyászolhat; s mihelyt Hajcsárné asszonyom megérkezik, vele együtt utnak indulhat, Kisujszállásra. Hajcsárné igen tisztos özvegyasszony, kivel Katát bizvást elbocsáthatjuk — bár nem örömet! — tevé hozzá szives kézszerítással. Valjon mi bánthatja azt a bohó kis Nellit?

Nekem erről némi sejtelmem volt, de hallgattam, mert bizonyost nem tudtam.

Ágnes igen kellemetlenül volt meglepetve, midőn hallotta, hogy Pestet el kell hagynom, még pedig bizonytalan időre; de midőn megfejtettük előtte utazásomnak okát,

ő is jóvá hagyta azt, ha nem is panasz és sóhaj nélkül.

Harmadnapra elhagytam Pestet, Keresztessynek tulajdon kocsijában, a jó öreg kulcsárnétól és sógorom huszárjától kísérvé; mert ezen ügyes és biztos cseléd nélkül sógorom el nem akart bocsátani.

Az utak igen roszak lévén, minden igyekezetünk daczára csak hetednapra érkeztünk Kisujszállásra. Midőn Zsuzsa néni udvarába hajtottunk, ott mindent a legnagyobb zavarban találtunk.

Sáros utazószekér állt egy udvarban, melyből épen akkor fogták ki a fáradt párolgó lovakat; a cselédek itt-ott állongáltak a tornáczon, félhangon susogva egymással, míg nem egy helybeli pór ember vagy menyecske vegyült közéjük.

Tamás, az öreg lovász, kis málhával kezében épen a házfelé sietett, midőn megpillantván kocsinkat, a málhát elejtette s nyakra-főre felénk futott.

Alig álltak meg a lovak, s az öreg cseléd már a kocsi mellett termett.

Isten hozta, Kata kisasszony! — kiáltott föl akadozó lélekzettel! — Csakhogy eljött — úgy vártuk a kisasszonyt mint a Messiást! — most lesz legalább valaki a háznál, kinek esze helyén van!

Mi történt Tamás? — kérdeztem, kiugorván a kocsiból, — hogy mindnyájan oly zavarban látszattok lenni?

Mi történt? — ismételte az öreg lovász? — tehát meg nem kapta a tiszteletes ur levelét! — Inkább kérdezze, hogy mi nem történt! rablás, párbaj — gyilkosság! — amit parancsolni méltóztatik! — No! megadta nekünk a mi tüzről pattant Nelli kisasszonyunk!

Kié az a kocsi ott? — kérdeztem, alig tudván mit mondok.

A debreczeni doktoré, ki már harmadszor van itt.

E pillanatban két szolgáló rohant felém. Zsuzsa kisasszony azt üzeni Kata kis-

asszonynak, jőjön tüstént hozzá! — kiáltott az egyik.

Nelli kisasszony kéreti, jőjön mielőbb szobájába! — hebegett a másik.

Mindjárt — mindjárt! — feleltem mindkettőnek, magam sem tudván hová menjek elébb. Szivem Nellihez vonzott — eszem Zsuzsa nénihez.

Végre az utolsó győzött, s pár percz mulva nagynéném hálósobájába léptem.

Az ablaktáblák félig be voltak téve, s a szoba oly sötét, hogy kívülről a napfényből jöven, alig tudtam a tárgyakat kivenni.

Végre láttam, hogy Zsuzsa néni ágyán fekszik bár teljes öltözetben.

Soha életemben nem láttam az öreg hölgyet nappal feküdni; még pamlagon sem ült soha, vagy támlányban, hanem mindig közönséges széken s oly egyenesen mint a gránátos.

Beteg Zsuzsa néném? — kérdeztem közelebb lépven ágyához.

Nem, — nem beteg; — felelt nagyné-

ném, halk kimerült hangon, mely legkiseb-
bet sem hasonlított közönséges, kissé dörgő
és szagztatott beszéd módjához; — hanem
halálosan kifárasztva s elkésérítve. Oh Kata!
ki hitte volna, hogy ez a szerencsétlen gyer-
mek annyi bajt és aggodalmat fog árva fe-
jemre hozni!

De mi történt, kedves néném?

Hát nem tudod? — kiált föl az öreg
hölgy, kissé visszaesvén szokott modorába;
— nem kaptad-e a tiszteletes levelét, mely-
ben kérésemre mindent megírt?

Nem! — feleltem mindinkább megle-
petve; — ezelőtt tiz nappal vettem egy le-
velet, melyben Nelli mennyre földre kér, hogy
jöjek utána minél előbb s vigyem el innen,
mert ő tovább itt nem maradhat — különben
agyonlövi magát. — Erre oly kevés késede-
lemmel, minővel csak lehetett, utnak indul-
tam, Ágnesnek kulcsárnéjával, s itt vagyok.
Most pedig, kedves néném, kérem mondja
meg nekem végre valahára — mi történt?

Nelli agyonlőtte Tamásfalvit.

Agyonlőtte? — sikoltottam halálosan megijedve.

Nem lőtte épen agyon — azaz még nem halt meg — felelt Zsuzsa néni — de meglőtte, pedig oly veszedelmesen, hogy a doktoroknak alig van reményök fölgyógyulásához.

Irgalmas ég! — kiáltottam föl, könyekre fakadván : de hogyan történt e szerencsétlenség — miként lőhette meg Nelli Tamásfalvit?

Párbajban! — hangzott a rövid felelet.

Párbajban! fejem szédelegni kezdett, s valóban azt hittem, hogy megbolondulok. Nelli, az én kis nővérem, alig tizenhét éves leányka, párbajban sebezte meg halálosan Tamásfalvit? — hiszen ez teljes lehetetlen — Zsuzsa néni talán beteg és félrebeszél.

Szabad-e Nellihez mennem, édes néném? — kérdeztem, némi szünet után, kételkedő hangon.

Eredj csak eredj! — felelt nagynéném halkán, — úgy is majdnem kétségbe van esve a szerencsétlen gyermek.

Megcsókoltam az öreg hölgy kezét, s aztán Nelli szobájába siettem.

Alig léptem be s Nelli, ki nyugtalanul járt föl s alá, nyakamba borult, s keservesen zokogott :

Végre — végre itt vagy Kata! — Oh! miért nem jöttél elébb — akkor talán meg nem történt volna a rettenetes — rettenetes dolog — nem volnék gyilkosa!

Tehát csakugyan igaz mit Zsuzsa néni mondott — azt hittem hogy férebeszél.

Fájdalom igaz! — felelt Nelli elfojtott hangon.

Igaz, hogy te párbajban megsebezted Tamásfalvit?

Igaz — igaz! — Kata — ne rettenj vissza tőlem — ha tudnád mennyire fel voltam ellene ingerelve — mennyi okom volt neheztelésre — haragra! Ne ítélj el mint a többi — mielőtt mindent apróra el nem beszéltem neked.

Légy nyugott Nellim! — feleltem szomoruan, de nyájasan, s karjaimat dereka

körül fonván, megcsókoltam a szegény leány homlokát — szeretlek s el nem tudlak itélni. Majd későbbben, midőn kissé magadhoz jöttél, mindent elbeszélsz nekem; most dőlj le ágyadra — talán el fogsz alunni; ugytetszik nekem mintha már rég nem nehezkedett volna álom szemeidre.

Miként tudnék alunni e borzasztó, véres képpel szemeim előtt? — sikoltott föl Nelli s két kezével fődte el halvány arczát.

Ki tudja — feleltem nyugodtan — ha melletted maradok, talán sikerül hozzád csalnom az álmot.

Evvel ágyához vezettem a szegény kimerültet, s miután majdnem erővel lefektettem őt, leültem nyoszolyája mellé, s lecsendesíteni kezdtem Nellit, mint a nyugtalan gyermeket.

Darabig még sirt és zokogott, de végre kezével az enyimben elaludt, mélyen és csendesen, — először tizenegy nap óta, mondta nekem az öreg szakácsné, midőn félóra mul-

va a konyhába léptem , poggyászom után tudakozódni.

Nem képzelheti a kisasszony mit állattunk ki, mindnyájan, mióta azt a szegény úrfit, eszmélet nélkül, halálra válva s vérző sebbel mellén hozták ide — —

Ide — tehát itt van? — itt — Zsuzsa néni házánál?

Itt ám — ama szerencsétlen nap óta. — Utána pedig — folytatá a beszédes cseléd — Nelli kisasszonyt, mély ájulásban, melyből a doktor ur csak pár óra mulva tudta őt fölébreszteni.

Melyik doktor után mentek?

Egyik után sem, — hiszen a doktor — Nemcsányi úr t. i. — maga hozta őket ide szekeren; az erdő szélén találta mindkettőt eszmélet nélkül, míg a két ló, nem messze tőlök egy fához voltak kötve.

S hogy jöttek oda — vagy inkább mit csináltak az erdőben?

Némelyek azt mondják, hogy sétalovaglást tettek együtt s összevesztek — hi-

szen mindkettő elég tüzes arra — mások pedig azt, hogy az urfi elragadta a kisasszonyt — — —

Ne fecsegjen Maris leányasszony — vágott közbe az öreg Tamás dörgő hangja, ki éppen most lépett a konyhába; — a vászoncseléd nyelve mindig forog mint a pereszlen. Mit tud maga az egész dologról? ott volt-e? látta mi történt? — szólt magának Zsuzsa kisasszony — vagy Nelli kisasszony? — Nem, persze nem! Tehát miért nem tud hallgatni?

No — no — csak ne faljon föl Tamás — kend mindig oly durva mind a medve. Csak van szemem és fülem? nemde?

S nyelve — folytatá az öreg lovász — tudjuk mindnyájan, de ez egyszer tartsa féken Maris leányasszony, tanácslom, különben majd — ha Zsuzsa kisasszony ismét a régi leend — lesz hadd el hadd — tartsa eszében!

Az öreg szakácsné mérgesen elfordult, én pedig bevittem poggyászomat az egyik vendégszobába, mely éppen a Nellié mellett

volt, s ott kissé rendbe kezdtem mindent szedni.

Melyik szobában fekszik Tamásfalvi? — kérdeztem Tamástól, midőn málháimmal bejött.

Ott a tornác végén a zöld szobában; legénye pedig mellette a kis kamrában.

Van-e a ki ápolja?

Legénye mellett még az öreg Molnárné jár be, föl váltva leányával, a lakatos özvegyével. De legtöbbször Nelli kisasszony van ott velek együtt — fölügyelvén, hogy ne legyen semmiben hiány.

Hm! — volt erre egész feleletem.

* * *

Rendezés közben kitekintvén az ablakon, az öreg Nemcsányit, a város egyik orvosát, ki egyszersmind sebész is volt, láttam a tágas udvaron keresztül Tamásfalvi szobája felé haladni. Bevégeztem tehát hamar teendőimet s aztán a tornáczon nem messze e szoba ajtajától vettem állomást.

Jó negyed óra mulva az öreg ur kilépett a szobából, s megpillantván engem, kit jól ismert, mert gyakran látott Zsuzsa néniénél, kinek ő régi orvosa és barátja volt, félém sietett.

Isten hozta, Kata kisasszony! — szólt az öreg ur szivélyesen, s kezemet oly hatalmasan rázogatta, mikép kevésbe mult, hogy föl nem jajdultam — valódi szerencse, hogy végre valahára lesz valaki a háznál, kinek feje helyén van.

Hogyan tudhatja doctor úr, — feleltem ha nem zavarodtam-e meg én is, mint a többi?

Csak egyetlen tekintetembe kerül, ezekben az okos, barna szemekbe, hogy efölött tisztában legyek! — szólt az öreg ur, meghajtván magát.

Nemcsányinak kissé derült kedve jó benyomást tön reám is; tudtam, hogy a derék öreg orvosnak nem igen szokott jó kedve lenni, ha valami igen veszélyes betege volt, azért megnyugtatra kérdeztem :

Hogy van a beteg? — kissé jobban ugy-e?

Istennek hála jobban! — felelt az orvos fölsohajtva, mintha kő esnék le szivéről; — tegnap este óta reményem van tökéletes fölgógyulásához, de közel, igen közel állt a halálhoz, mert a golyó nemesebb részeket érintett.

De miként történhetett e szerencsétlenség, Nemcsányi ur? — kérdeztem; — elragadásról, párbajról beszélnek — s még Nelli is bevallotta nekem, hogy párbajban sebesítette meg Tamásfalvit; — de hiszen ez lehetetlen!

Mi volna lehetetlen, ha két oly vasfejű, tüzről pattant s különczködő teremtese az Istennek kocczan össze, mint Tamásfalvi és a mi Nellink? Rég sejtettem, hogy a kettő közt furcsán állnak a dolgok, mert reggeltől estig járok s kelek, gyalog, lóháton és szekeren, s azért sokat is látok, mit más észre nem vesz; de hogy éppen oly bolondok legyenek, az nem jutott soha eszembe.

De miként történt tulajdonkép az egész?

Ha tudnám, megmondanám, Kata kisasszony; — felelt az öreg úr békétlenül — de soha ki nem tudtam csikarni abból az eszeveszett leányból; ha kérdést tettem sirva fakadt — ez volt minden felelete — nesze semmi, fogd meg jól! — Tamásfalvinak pedig nem szabad beszélni, és csak két három napja, hogy egészen magához jött, lázas félmámoros állapotából.

Mult szombaton egy hete, délután körülbelől három óra tájban, visszajöttem szekeren a szomszéd faluból, hol betegem volt. Az út, mint télben mindig, szörnyű rossz levén, befordultam az erdőbe, hogy kikerülhessem a legveszedelmesebb helyeket, s ott nemsokára két lóra bukkantam, melyek egy fához voltak kötve, s melyeknek egyikében Nelli kisasszony „Pajtására“ ismertem.

Mi a manót keres itt most az a kis eszeveszett boszorkány — gondolám — nemsokára esteledni fog, s ő itt gyalog az erdőségben kóborog.

Kissé lassabban hajtattam tehát, s mindig körülnéztem, remélvén, hogy valahol látni fogom. — Láttam is, de minő állapotban! — Körülbelől kétszáz lépésnyire a lovaktól ott feküdt a barnás pázsiton, eszmélet nélkül, pisztolylyal kezében — és szemközt vele két-három ölnyi távolságban Tamásfalvi, élet nélkül, vérző sebbel.

Mi történt itt? — kiáltottam föl, míg a hátam megborsódzott; s megállítván lovaimat, a gyepelőket oda dobtam a kocsisnak, s oly gyorsan mint hatvankét évem engedte, leugrottam a szekérről, s futottam a két élet nélküli alak felé.

Nellin nem láttam semmi sebet, s szive dobogott ugyan, de igen halkán; hanem Tamásfalvit, ki roppant sok vért vesztett volt, megvallom, első pillanatban halottnak hittem.

A pisztolyt alig tudtam a szegény leány kezéből kicsavarni, oly görcsösen szorultak körülötte ujjai — ki volt löve, Tamásfalvi mellett szintén kilőtt pisztolyt találtam a földön.

Kocsisommal együtt szekereembe vittük a két tetszholtat, s aztán oly gyorsan de egyszersmind óvatosan mint csak lehetett, a városba hajtattam s egyenesen ide, Kovács kisasszony házához.

Volt itt drága dolog mikor megérkeztem; — Zsuzsa kisasszony egészen elvesztette fejét — s nem is nyerte azóta vissza, legalább tudtomra — tevé hozzá mosolyogva az öreg úr — a fehérchselédek jajgattak, s ide s tova futottak mint a félbolondok; s ha az öreg Tamás nincsen, nem tudom hogy boldogultam volna.

Legelőször Nelli kisasszonyt, ki eszméletét vissza kezdé már nyerni, vittük szobájába, s keményen reáparancsolva a szakácsnéra s az egyik szolgálóra, hogy fektessék ágyába, azután minélelébb, Tamásfalvihoz siettem, ki még nem adott semmi életjelt.

Ha tovább viszem, ily állapotban — gondolám — vége van; ez oly bizonyos, mint hogy kétszer kettő négy; tehát itt kell hogy maradjon, akár tetszik Zsuzsa kisasszonynak

akár nem. De az ijedtség oly szeliddé tevő öreg barátnémat, mint a báránykát — egészen új szerep, reá nézve; ugy-e Kata kissasszony? — a legszeretetreméltóbb készséggel mindenre reáállt amit akartam.

Ama szobába vitettem tehát a megsebesültet, tüstént valakit lóháton legénye után küldtem, s aztán az öreg Tamás, s a szakácsné segedelmével — kinek esze lassanként kissé visszatért — a seb bekötözéséhez fogtam — akkor — elhiheti nekem — legkisebb remény nélkül, hogy életét megmenthessem. A legnagyobb szerencse az volt, hogy mindjárt a golyóra akadtam s hamar ki tudtam venni — különben nem tudom hol volna most szegény Tamásfalvi ur.

Ime amit tudok! Magán van most a sor a többit kicsalni a kis Nellitől, ki ez egyszer, — ugylátszik legalább — csakugyan rozsfát tett a tüzre.

IV.

Nelli estig aludt; s mikor fölédredett, egy kis levest hozattam, melyet még félálmosan megevett; aztán a szakácsneval együtt levetkőztettem szegényt, ki kezeink közt olyan volt mint a csecsemő, s ismét lefektettem.

Midőn a szakácsné kiment, megcsókoltam homlokát s csak annyit sugtam neki :

Légy nyugodt, Nellim! a jó Isten könnyörült rajtad — Tamásfalvi élete meg van mentve!

Mit mondasz Kata! — kiáltott föl Nelli, összekulcsolt kezekkel — igaz-e — valóban igaz?

Valóban igaz. Nemcsányival beszéltem, tőle hozom a jó hirt.

Hála, hála neked, irgalmas Isten! — rebegette a leány — s aztán felém fordult :

Köszönöm Katám, köszönöm e jó és nem remélt hirt! Én kérdést sem mertem soha Nemcsányihoz intézni; s ha csak mesziről láttam, elfutottam szobámba, s ajtómba fordítottam a kulcsot. Oh! mennyire rettegtem, hogy halálos ítéletet hallok tőle! S most mentve van — mentve! alig foghatok meg annyi boldogságot.

Légy nyugodt, Nelli, s igyekezz ismét elalunni, hogy erőd, egészséged, egészen helyre álljon. Magadra hagylak — jó éjszakát.

* * *

Még az este Zsuzsa néninek is megmondtam a jó hirt, s ő is felüdült annak hallására mint a fűszál a jóltévő eső után.

Csakhogy szegény Nellim nem gyilkos! — ezek voltak első szavai — hidd el Kata, örültségig gyötrött e gondolat! Istennek hála, hogy e szerencsétlen ifju élete meg van mentve!

* * *

Másnap reggel Zsuzsa néni is, Nelli is, nyugodtan töltött éj után, kissé többet kezdtek újra hasonlítani magukhoz.

Zsuzsa néni, először, mióta Tamásfalvit félholtan házához hozták, a konyhába ment, s jól megpirongatta a szakácsnét, mert több zsirt tett a rántásba mint kellett volna; a szolgálót pedig pofon csapta, mivel mosatlanul találta a köpülőt; s a két néember szinte örült e kitöréseknek, melyekből látta, hogy Zsuzsa kisasszony ismét a régi.

Nelli pedig ma először, a szerencsétlen eset óta, az ólba ment, „Pajtást“ meglátogatni, s tudakozódott Tamásnál, vajjon mennyit fejtettek a kukoriczából?

Aztán be ment a beteghez, s onnan csak akkor jött vissza, mikor a doktort pillantotta meg, ki hosszú léptekkel az udvar felé jött.

Édes jó Katám — szólt hozzám hizelgő hangon — kérlek — kérlek beszélj csak Nemcsányival, s tudd meg tőle hogyan találja ma betegét?

Teljesítettem kívánságát, s a derék öreg

úr, kinek a legjobb kedve volt, mint minden lelkiismeretes orvosnak, ha látja, hogy sikerült egy veszedelmes beteget kiragadni a halál torkából, azt erősítette, hogy pompásan megy minden, s ha tovább is úgy haladunk tevé hozzá tréfásan, pár hét múlva ismét duellálhat a két szeleburdi, ha kedve telik bele. De nekem ugytetszik, hogy elég volt nekik egy sütetből egy lepény — folytatá szemeivel csiptetve — s hogy a két belligerans rész, fegyverszünetre lépett — talán amicára is.

Evvel emelintvén kalapján, nevetve hagyta el az udvart.

Mikor ezt Nellinek elbeszéltem, nem csattant föl régi szokása szerint, hanem rettenetesen kipirult, összeharapta ajkait, elfordult és — hallgatott.

Lám — lám — gondolám — hiszen csodásan megszeliidültünk!

* * *

Este, midőn Zsuzsa néni hálósobájába vonult, végre megtudtam Nellitől mindent ami történt, s minek oly szomorú következései lehettek volna.

Tudod jól — kezdé Nelli vallomásait — hogy már Debreczenben is minő különösen, hogy ne mondjam szemtelenül, viselte magát Tamásfalvi irányomban. Ki nem mondhatom, mennyire fel voltam ellene ingerülve — és ki is ne lett volna helyzetemben. Szeretünk tetszeni, ha csinosak vagyunk, vagy annak képzeljük magunkat; de épen nem szeretjük, ha azon férfiú, ki bájainknak hódol, merőben azt állítja, hogy mi sem vagyunk közönyösök iránta, sőt hogy szeretjük őt — akár minő hevesen is tagadjuk.

Ezt tevő Tamásfalvi, nem csekély bosszankodásomra; s minél erélyesebben s megvallom, olykor nem a legudvariasabban, erősítettem, hogy legkisebb rokonszenv se honol iránta szivemben, annál merevebb lőn állítása, hogy szeretem — talán most még öntudatlanul, talán akaratom ellen, de szere-

tem — s akár elébb akár később övé leendek, ha menny és föld fölzudulna is ellene.

Kérdezed, hol talált alkalmat ily állításokra? mivel nem járt soha házunkhoz, mert Zsuzsa néni vonakodott ily betyáros ismeretségtől. De nem ismeri az Tamásfalvit, ki hinné, hogy ő akadályokat türne utjában.

Igaz, ide hozzánk nem járt; de valahányszor kitettem lábamat az udvarból, biztos lehettem, hogy találkozni fogok vele, vagy, hogy legalább sok bajomba fog kerülni e találkozást kikerülni.

Ha kilovagoltam, egyszer mint másszor, egyszerre csak ott termett mellettem, nagy fekete paripáján; s akárhogy is sürgettem szegény „Pajtást“, lépést tartott velem, legalább a város széléig, s egyre szólt hozzám, bár legtöbbször összeharaptam ajkaimat s egyetlen szót sem feleltem arra amit mondott.

Ha látogatást tettem valami ismerősünknel a helységben — ott volt ő is, mellettem foglalt helyet, s ha más férfiak is voltak jelen, ezeket nagy ügyességgel elzárta

tőlem, úgyhogy senkisésem szólhatott hozzám, csak egyedül ő, kit gyűlöltem.

Igen — gyűlöltem! — folytatá Nelli mintegy feleletül kissé kétkedő tekintetemre — gyűlöltem, lelkem egész erejéből.

Ugy éreztem, mintha valami sötét szellem hatalma alatt volnék, ki folytonosan öröködik fölöttem, láthatlanul is, s kinek vas keze mindig kész reám nehezedeni, ha szabadulni akarok zsarnoksága alól.

Valahányszor elhagytam az udvart, pillanatig sem szüntem meg óvatosan körültekinteni, s ha legtávolabb jelét is láttam ellenségem közeledésének, futásnak eredtem, ha tehettem anélkül, hogy az emberek figyelmét magamra vonjam; — ha csakugyan sikerült megmenekednem előle — mi elég ritkán történt. — Oh! miként örültem akkor, — s hogyan szerettem, s tartottam jól kenyérrel és czukorral lovamat, mely nem egyszer e sikernek főtényezője volt.

S miként mormogott és káromkodott ilyenkor a vén Tamás, látván szegény „Paj-

tást“, kimerülve s tele tajtékkal! — vetetem közbe nevetve, mert eszembe jutott az öreg lovász keserves panasza az nap, midőn Nellit messziről futni láttam Tamásfalvi elől.

A vén bolond! — kiáltott föl Nelli bosszusan — mintha én tizszerte jobban nem szeretném lovamat mint ő, — s mintha nem kimélném örömet ha tehetem!

Annyira megszoktam végre ez uj nemét a vadászatnak, hogy némi gyönyört kezdtem benne találni, főleg mivel mindig ügyesebbé váltam ellenségemnek kikerülésében s kijátszásában.

Eleinte ő volt mindig előnyben, majdnem kivétel nélkül; de az utolsó hónapokban megfordult a koczka, s én kezdtem fölötte diadalmaskodni.

Azonban győzedelmem nem volt ám Tamásfalvi inye szerént s azért rövid véget akart vetni a vitának.

Ha eddig kissé tartózkodva folytatá versengését, körülbelől hat hét óta fölha-

gyott minden óvatossággal, s ugyszólván nyíltan folytatá játékát.

Ezelőtt csak künn a mezőn, vagy a szőlőkertekben közeledett hozzám, s a város szélén föl hagyott többnyire üldözéseivel; de most másként cselekedett, s még a helységben is, minden ember láttára, közeledett hozzám s megszólított, mintha legeslegjobb barátom volna, karját nyújtotta nekem, s ha vonakodtam azt elfogadni, erővel helyhezte kezemet karjára, s oly erősen szorította oldalához, hogy nyilvános botrány nélkül nem vonhattam vissza.

Csak nem kiálthattam segítségért az utca közepén, mintha haramia támadt volna meg, s akár hogy szidtam, akár hogy sértetem a szemtelen embert szavaimmal, ő mindent amit mondhattam oly derült, megalégedett arczkifejezéssel hallgatott, mikép akárkinek, ki velünk találkozott, azt kellett hinni, hogy szerelmi vallomásokat teszek az úrfinak.

Oh Kata! — mennyi mérget etetett ve-

lem az a gyalázatos ember! magamon kívül voltam, félig megzavarodva a boszuságtól — de büszkeségem nem engedte, hogy segítségért folyamodjam akárkihez.

Véget kellett vetnem ez állapotnak — átláttam, hogy itt nem maradhatok tovább; ez tisztán állt előttem. Hiszen annyira ment már elhittsége, miként nem egyszer azt mondta nekem a szemtelen: Ne tegye magát, Nelli kisasszony! kegyed nem gyűlöl engem épen annyira mint állítja — sőt! — capituláljon minélelőbb, s legyen kedves kis feleségem! — mire való ez a sok negély s ellenkezés!

Képzeld csak Kata! — nekem ilyesmit mondani — nekem — ki soha sem adtam erre okot! — Nem tűrhettem tovább! s akkor irtam neked ama levelet, melynek következtében elég jó és szives valál ide jöni.

E levél írása könnyített rajtam. Legalább ez egyszer fakadtam panaszra, s ez is ér valamit; aztán ismerlek, Katám! tudtam

hogy számíthatok reád, s hogy eljössz utánam ha csak teheted.

Vártam tehát és reméltem, s minden este azon jóltévő gondolattal feküdtem le, hogy ismét elmúlt egy nap, s nemsokára el fogom hagyni Kisujszállást s vele együtt kinzómat is.

De fájdalom! rosszúl számítottam; mert Tamásfalvi mintha érezné, hogy áldozatja kész kisuhanni kezeiből, egyetlen csapással véget akart vetni ellentállásomnak.

Mult szombaton egy hete, Zsuzsa néni kiküldött a szántóföldekre, hol a szép tavaszi időben, béreseink már teljes munkában voltak.

Valami nyomasztó előérzettől megkapva, megparancsoltam Tamásnak, hogy nyergeljen és jöjön velem; de alig hagytuk el a várost, midőn lova oly hatalmasan kezdett sántítani, hogy egyebet nem tehetett, mint visszatérni; s én kénytelen valék utamat egyedül folytatni.

Mindjárt ebéd után indultam, körülbelől

két óraker, s künn a mezőn alig mulattam jó negyedórát, aztán hazafelé lovagoltam. De alig hagytam el a szántóföldeket, midőn sebes lódobogást hallottam mögöttem, s pár percz múlva Tamásfalvi termett mellettem.

Jó napot Nellikém! — kiáltott föl, emelintvén kalapján, mig én tudomást sem vettem róla; — be jól tette, hogy kijött e szép tavaszi napon! ugy is fontos beszédem van kegyeddel.

Mi beszéde lehetne velem Tamásfalvi úr? — feleltem jéghidegen — nincs nekem kegyeddel semmi dolgom, s legboldogabb vagyok ha nem is látom. Aztán nem vagyok „Nellikéje“ — érti? hanem Nelli kisasszony, ha csakugyan kikerülhetlen, hogy engem megszólítson.

Prrr! -- minő hidegek s visszataszítók vagyunk! — felelt Tamásfalvi nevetve, s megrázván magát, — mintha a jégesőt érezném árva fejemre hullni! No de a jég is elolvad a nap sugáritól, s az én szerelmem melege fölolvasztja a szép Nelli jeges szí-

vecskéjét is, annak idejében. — Csak azt akartam kegyednek megmondani — folytatá aztán komolyabb s igen elhatározott hangon; — hogy meguntam a sok komédiát, s tudni akarom jó szántából fog-e velem oltárhoz lépni, vagy kénytelen legyek-e kis arámat elragadni?

Én, oltárhoz lépni kegyeddel? — sikítottam föl, s önkénytelenül oly erősen huztam meg a kantárt, hogy „Pajtás“ ágaskodni kezdett, s kevésbe mult, hogy ki nem estem a nyeregből.

Csendesen — csendesen! — csitított Tamásfalvi, s erős kézzel fogta meg a kantárt — Pajtás nem érti ám a tréfát, hadd vezessem kissé, míg úrnője nyugodtabb leend.

Ereszsze el lovam kantárát! — kiáltottam haragosan — s ha nem akarja, hogy egy sorba helyhezzem a legdurvább, legműveletlenebb, legaljasabb emberekkel a világon, hagyjon nekem békét, s ne boszantson szünet nélkül jelenlétével, s szégyenítő tréfaival oly hölgyet, ki soha egyebet nem

érezhet kegyed iránt mint ellenszenvet és — megvetést.

A ki sokat bizonyít semmitsem bizonyít! — felelt Tamásfalvi nyugodt gúnymosolylyal — ennyit minden műveletlenségem mellett is tanultam az iskolában. Csak annak nem lehet reménye, ki hideg közönnyel találkozik; a gyűlölség igen gyakran szerelemmé válik és vice versa; jobb tehát ha a rosszal kezdjük, s a jóval végezzük. — De minek a sok szószaporítás; feleljen kérdésekre : akar-e jó szántából feleségem lenni?

Nem — nem! és ezerszer nem! — feleltem dühösen — inkább mindjárt meghalni!

Jó tehát — folytatá Tamásfalvi — legalább tájékozhatom magamat. — Kegyed szives lesz velem haza lovagolni — azaz hozzám, a deregi pusztára; ott vár reánk rokonom, a tiszaföldvári segédlelkész, ki látogatáson van nálam; s legfeljebb egy óra mulva férj és nő leszünk.

Soha! — volt rövid feleletem.

Meglátjuk! — kiáltott föl Tamásfalvi — s Pajtást, kinek kantára még mindig kezében volt, szóval s vesszőjével sürgetvén, a két ló mint a szélvész röpült el.

Nem tudtam mit csináljak — miként segítsek magamon; mert nem csekély aggodalmamra át kezdtem látni, hogy Tamásfalvinak szándéka igen is komoly, s koránsem akar velem tréfát üzni, mint azt egyelőre gondoltam.

Mig így tünődtem, az erdőbe értünk; s ahogy a fákat láttam, menekvés remény vilant át szívemen.

Ha itt le tudok ugorni lovamról s a sűrűségbe jutni, talán megmenekszem Tamásfalvitól. Nem sokat haboztam tehát; hanem óvatosan összefogván hosszú lovaglószyonyámat, merész ugrással a földön voltam, s futni kezdtem a sűrűség felé. De még el nem értem s üldözőm vaskeze már karomon volt, mig a két ló, tele tajtékkal s horkolva, állt egymás mellett a barnás pázsiton.

Megálljunk csak kis galambom! — csen-

gett most Tamásfalvi gyűlölt hangja fülemben — nem menekszünk meg oly könnyen a keselyű elől. Ha bájos menyasszonyom jobban szeret gyalogolni, ám legyen! Kissé később érkezőnk ugyan Hymen oltárához — de mit nem tesz az ember oly szeretetreméltó szívkirálynéért!

El tőlem gyalázatos! — kiáltottam föl magamon kívül a haragtól s fölindulástól. — Oh! miért nem vagyok férfiú, hogy fegyverrel kezemben vívhassam ki szabadságomat s büntethessem kegyedet aljas cselekvéseért!

Karddal nem szolgálhatok ugyan, — felelt Tamásfalvi, gúnyosan meghajtván magát, bár kezével mindig karomon — de hátán pisztolyos párbajra volna kedve, két igen jó, és keményen töltött lőszer van ott nyergemben, melynek egyike rendelkezésére áll.

Csak ide vele, minél előbb, — szóltam mohón, s nem gondolván egyébire, mint menekvésemre, akármi módon, — csak ide vele, s mérjük ki a tért.

Becsületszavát adja-e, hogy el nem szökik, míg a fegyverért megyek?

Adom — nem fogok innen talpamatnyit sem mozdulni.

Tamásfalvi újra meghajtotta magát; aztán lovához sietett s nyeregkápáiból két gyönyörű pisztolyt kivonván, visszajött hozzám, s az egyiket nekem nyújtotta, a másikat kezében tartotta.

Hány lépésre tetszik löni? — kérdé.

Huszra.

Kimérte a lépéseket, aztán velem szemközt foglalt helyet s nevetve kérdezte: — Egyszerre lőjünk-e?

Egyszerre.

Jó. — Hármát fogok számlálni, aztán lőjünk.

Kész vagyok; — feleltem, s célba vettem ellenségemet.

Egy! — kettő!

Kezem reszketni kezdett s hályog vonult szemeim elé.

Három!

Fegyverem elsült — aztán nem emlékszem többé semmire, míg itt, ágyamon találtam magamat, mely körül a szakácsné s pár szolgáló ijedt képekkel sűrögtek s forogtak.

* * *

Mit szólhattam e nyilatkozatokra? — valóban sokat állott ki szegény kis nővérem szemtelen udvarlójától, s nem csoda, ha békétürésének mindig elég vékony fonala, végre megszakadt.

Aztán nem kereste-e maga Tamásfalvi szerencsétlenségét? nem kínálta-e maga fegyverrel a fölbőszült leányt, kinek férfias jellemét jól ismerte? nem vette-e tréfának az egész dolgot, míg láthatta, hogy Nelli a legnagyobb fölindulásban van? kié tehát a fő hiba?

Igaz lakolt is érte -- de mindamellet el nem ítélfhettem szegény Nellit, ki oly busan s annyira megtörve állt előttem, hogy szívem megesett rajta.

Csakhogy az Isten megtartotta Tamásfalvi életét — szóltam végre mélyen fölsóhajtva, s hogy gyilkossá nem lettél! Máskor, ugy-e megígéred, hogy óvakodni fogsz a fegyvertől!

Igen — oh igen! — zokogott a szegény leány nyakamba borulva — föl hagyok minden férfias foglalatossággal s igyekezni fogok olyanná lenni mint te vagy, jó Katám, és Ágnesünk!

Összevissza csókoltam a kedves teremtest, ki oly szerényen s kérve tekintett föl hozzám, s aztán jó éjt mondván szobámba vonultam.

V.

Most nyugodtabb időszak következett mindnyájunkra nézve.

A beteg veszedelmen kívül volt ugyan, de Nemesányi azt állította, hogy hónapok fognak mulni, míg csak álmodni lehessen arról, hogy Deregire vitethessék, saját házához.

Gyönyörű tréfa! — mormogta Zsuzsa néni, kit szelid módja rég elhagyott — gyönyörű tréfa, oly sokáig egy fedél alatt lakni avval a gaz kölyökkel!

Nelli arcza pirba borult. — Meg kell gondolnunk édes néném — szólt aztán akadozva, — hogy én vagyok oka a bajnak.

Elég rossz hogy úgy van! mi dolgod van neked lóval, fegyverrel — bizd azt a férfiakra! — e szavaknál tekintete történetesen egész fegyvertárára a pisztoly s ostoroknak és lovaglóvesszőknek esett, melyek

szobája falain függöttek, mint más hölgy szobájában a madárkaliczkák és színes képek — s két három kissé elfogult hm — hm-mel bevégezte mondani valóját.

Nelli lehajtotta fejét varrására, melylyel szokatlan ujjai kissé ügyetlenül bajlódtak.

Zsuzsa néni pedig az ablakpárkányról elővett egy rég nem használt poros kosárkát, ebből roppant gyűszűt, gyapotfonalat, s egy nagy mérvű harisnyát hozott napfényre és — oh csodák csodája — ez utóbbit fódózni kezdé! — minő sikerrel nem tudom — mert tartván attól, hogy e látványra komolyságom cserbenhagy, fölkeltem, s kisiettem a szobából.

Mióta veszedelmen kívül volt a beteg, s eszmélete tökéletesen visszatért, Nelli nem ment többé szobájába, hanem igen gyakran tudakozódott inasa s a két betegápolótól, hogyanléte felől, s napról napra, mondhatnám óráról órára, kedvezőbb feleleteket nyert.

Pompás vér van ebben a fiatal ficzkóban! — kiáltott föl nem egyszer, kezeit dör-

zsölve, az öreg Nemcsányi, midőn betegétől átjött Zsuzsa nénihez, „referálni“, hogy tulajdon kifejezésével éljek; — más aszkóba esett volna e roppant vérvesztés, és sebe veszedelmessége következtében, míg ennek az ifjú Sámsonnak pár hónap múlva kutya baja lesz. De azért vigyázzon Nelli kisaszszony — folytatá a vidám öreg ur, fenyegetvén nővéremet ujjával — ha máskor ismét kedve kerekednék valami csinos hódolóját átfurdalni golyójával, mert nem mindegyik oly fából készült ám mint Tamásfalvi.

Nelli arczába tolult a vér, s föl akart csattanni — szokása szerént; de legyőzte magát, s csak kissé keserü mosolylyal felelt Nemcsányi tréfájára.

Az öreg orvos természetesen tudta mi módon sebesítettett meg betege, de különben, amennyire csak lehetett, titokban igyekeztünk az egész dolgot tartani.

Okosan cselekedtünk-e? ezt nem merem állítani, mert minél inkább azon voltunk, hogy a titok fátyla fődje e szerencsétlen ese-

ményt, annál tüzeesebben igyekezett mindenki azt kifürkészni; s mióta Zsuzsa néni Kisujszálláson élt, nem volt annyi látogatója, mint most egyetlen hét alatt.

Képzeltetni minő jó kedvvel fogadta e hivatlan vendégeket; de ezeknek kisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy miként fogadtatnak, eszök csak azon járt, miként lehessen a dolgok valódi állását legbiztosabban kikutatni.

Minden embernek azt mondtuk, hogy célba lövéssel mulatván magukat Nelli és Tamásfalvi, az utóbbinak vigyázatlansága okozta a szerencsétlenséget; de könnyű volt látni, hogy senkisésem hisz nekünk.

Mennyire mérgelődött olykor Zsuzsa néni, nehéz volna leírni; s ha Nelli a régi lenne még, aligha százszor össze nem vesznek. De ő egészen megváltozott, ama szerencsétlen nap óta, s a minő önfejű, békétlen és könnyen haragra lobbanó volt ezelőtt, oly béketűrő, engedelkeny s mondhatnám alázasos lón most, főleg nagynénje iránt, ki azon-

ban nem egyszer kemény próbára tette ez ujonnan szerzett erényeket.

Elég bajt hoztam szegény Zsuzsa néni fejére, — így szólt olykor hozzám, mig köny csillogott szemében — csak furcsa volna, ha még most is nekem állna feljebb, a helyett, hogy nyugodtan tűrjem, mit magamnak köszönhetek.

Megvallom, alig foghattam meg e csodás átváltozást, de hálát adtam érte Istennek; mert mi tevő lettem volna ily körülményekben Zsuzsa néni s a régi Nelli közt, valóban nem tudom.

Egy napon, midőn Nemcsányi ismét „referálni“ jött, mi — köztünk maradt szó legyen — kedvencz mulatságai közé tartozott, különös elfogultság és zavar tünt föl az öreg úr vonásaiban.

Csak nincsen rosszabbul betege? — kérdeztem, ezt észrevévén.

Roszabbul? — a világért sem! — de miért kérdezi ezt Kata kisasszony?

Mert oly elfogultnak s nyugtalannak látom doktor urat.

Mi a patvar, már azt is kitalálta? a mi igaz, éles szeme van Kata kisasszonynak.

Hiszen a vak is látja, hogy valami baja van, Nemcsányi — vágott közbe Zsuzsa néni békétlenül — ha akármi mondani valója van — ki vele! nem faljuk föl! de ne kerülgesse a dolgot mint a macska jár a meleg kása körül.

Nekem tulajdonkép nincsen mondani valóm — hebegte az öreg úr, kissé eltávolítván székét a Zsuzsa néniétől, mintha nem érezné magát egészen biztosnak közelében, de Tamásfalvi úr egy kérést bízott reám.

Ismét az a semmirekellő! mormogta Zsuzsa néni fogai közt — mi kell neki? — folytatá aztán fenhangon — talán újra pár-bajra akar, velem vagy Katával szállni?

Elnevettem magamat, Nelli nyugtalanul fészkelődött székén, az orvos arczán pedig futó mosoly vonult el.

Koránsem! Zsuzsa kisasszony, — szólt aztán köhincselve — sőt az elsőért is sze-

retne bocsánatot kérni. Szóval kérése abból áll, hogy Nelli kisasszony csak egy pillanatra jöjön szobájába, kegyeddel vagy Kata kisasszonynyal, hogy fejezhesse ki előtte mennyire érzi bűnét, s esdekeljen tőle bocsánatot mindazért amit ellene vétett.

No — az volna még, — hogy azt az ártatlan gyermeket a farkasverembe küldjem! szó sem lehet róla! kövesse meg magát az a semmi fráter, s takarodjék innen a mihelyt csak teheti. Hiszen még is ő egyedül minden bajnak oka és kútfeje! — Így csattant föl Zsuzsa néni.

Igaz — igaz! — Zsuzsa kisasszony — felelt az orvos békítőleg — nem tagadom: ő a bűnös; de ha tudná mennyire megbánta tettét, s mennyire sovárogo kegyednek, s főleg Nelli kisasszonynak bocsánata után, szive megesnék rajta.

Nem vagyok én oly csirke szivü mint kegyed, Nemcsányi, kinek esze, ugylátszik, csupa részvétből egészen inába szállt. Egy

szó mint száz : — a mit kegyed akar, abból nem lesz semmi!

Sajnálom — valóban sajnálom! — mondá az orvos sohajtva, de egy oldaltekintettel reám, mely alatt kissé csiptetett szemeivel — mert annyira vágyik szegény Tamásfalvi e látogatásra, hogy ha ez megtagadtatik tőle, veszedelmes visszaeséstől lehet tartani; s akkor Isten tudja mi lesz az egésznek vége s mikor lehet szegényt Deregire vinni.

Zsuzsa néni fészkelődni kezdett székén, egyszer kétszer köhicselt, aztán kérdezte :

Igazat beszél-e most Nemcsányi, vagy csak föl akar engem ültetni?

Hogy merném azt tenni! — kiáltott föl az orvos — csak föl nem teszi rólam, Zsuzsa kisasszony hogy öreg napjaimra még komédiázni kezdjek?

Tehát ha igazat szólt mit csináljunk? én nem teszem lábomat szobájába, annyi bizonyos — ki nem állhatom azt a garázda embert — kivel küldjem tehát oda Nellit?

Talán ha én és Kata kisasszony jelen

volnánk, minden a legjobb rendben lenne; — felelt az orvos.

Zsuzsa néni darabig gondolkozott s aztán fölkiáltott: — Ám legyen, csakhogy aztán békét hagyjon Nelinek. Katába bizhatom — még pedig inkább mint kegyedben Nemcsányi, hatvankét éve daczára; tehát magával együtt ő is legyen jelen a látogatáson.

Köszönöm alásan Zsuzsa kisasszony! — szólt az orvos, szinlelt nehezteléssel — ha így beszél, még rossz hirbe fog engem hozni az egész vidékben, s tönkre teszi praxisomat.

* * *

Másnap reggel, miután Nemcsányi bevégezte a seb bekötését, utánunk jött, s én kissé elfogultan, Nelli pedig reszketve mint a nyárlevél, követtük az öreg orvost a beteghez.

Mindhárman csendesen léptünk a félsötét szobába, s ott láttuk a nem rég még oly ép és erős ifjút az ágyon heverni, halványan

mint fehér vánkosai, megfogyva mint a csontváz, s bágyadt szemeit mohón az ajtóra szegezvén.

Összerázkódtam; megvallom mind aztán mit Nemcsányi betege gyors és csudás fölgyógyulásáról beszélt, nem voltam ily látványra elkészülve; hiszen ez alak inkább holttesthez hasonlított mint ahoz a vidor, ugyszólván tulságosan életteljes férfihoz, kit Debreczenben láttam s kire annyira nehezteltem. Most nyoma sem volt a nehezte-
lésnek szívemben, melyben e pillanatban csak bús szájalom talált helyet.

De ha reám már ily hatással volt a beteg kinézése, mit érezhetett e pillanatban szegény nővérem? Igaz, hogy betegsége első napjaiban látta őt gyakran, de akkor — mint Nelli ezt nekem később bevallotta, — a lázas pir, mely arczán égett, a tűz, mely szemében fölgyult, midőn öntudatlanul, s félig érthetetlenül beszélt és mormogott lázszülte álmaiban — majdnem az egészségnek kül-

szinével birt; míg most a halál kész áldozatát vélte maga előtt látni.

Nelli annyira reszketett, hogy majdnem összerogyott, s kénytelen lőn reám s az öreg orvosra támaszkodni míg az ágyhoz érkezett; hol egy székbe dőlt inkább mintsem leült.

Pár másodperczig mindenki hallgatott; — aztán a beteg ifjú szólt, halk megtört hangon, s kiaszott fehér kezét a Nelliére tevén:

Köszönöm, Nelli kisasszony — ezerszer köszönöm e meg nem érdemlett jóságot; mondja meg kérem, nagynénjének is mély hálámat minden szivességért, melyet házáznál tapasztaltam, s főleg azért, hogy kegyednek megengedte idejőni.

Itt Nemcsányi reám nézett, oly különös, félig bohó arczkifejezéssel, hogy még e komoly pillanatban is mosoly futott át arczomon.

Nem nyughattam — folytatá Tamásfalvi — míg alkalmam nem nyilt kegyedet

kérni, hogy bocsásson meg nekem mindent mit ellene vétettem. Átlátom most bűnömet — mikor szemközt állunk a halállal, sokat más színben látunk, Nelli kisasszony! — átlátom minő illetlen — minő gyalázatos volt egész magamviselete kegyed iránt — s erre nincsen más mentségem mint az, hogy kimondhatlanul — a bolondulásig szerettem kegyedet — szeretem most is! — tevé hozzá, némi szünet után s alig hallhatólag; — akar-e, tud-e nekem megbocsátani?

Nelli felelni akart, de a szó elhalt ajkain; végre erőt vett magán s akadozva s reszkető hangon szólt :

Mindent — mindent megbocsátok kegyednek, Tamásfalvi! — hiszen én is hibás valék — s magamviselete nem illő szerény leányhoz — —

Megbocsát? — kiáltott föl a beteg kissé hangosabban — oh minő boldogság!

Lassan — lassan Tamásfalvi! — vágott közbe az orvos csitítólag — ha így folytatjuk a beszélgetést, pár percz múlva vért

fogunk kiköhögni! — s aztán hogyan mer-
 ném árva fejemet ismét Zsuzsa kisasszony
 szobájába dugni! ugy-e Kata kisasszony? De
 ahogy én kegyedet ismerem drága úrfi — a
 falra hánynék borsót jó tanácsaimmal, míg
 ez a hamis kis teremtés itt a szobában van.
 Azért engedje, hogy véget vessek e találko-
 zásnak. Kivánsága beteljesedett — látta
 Nelli kisasszonyt — megbocsátott mindent
 — kegyed is javult — ő is javult — tehát
 minden a legjobban van — s most alász-
 szolgája!

Nemcsányi meghajtotta magát, s Nellit
 maga után húzván, az ajtó felé indult!

Oh! csak egy perczet engedjen még,
 Nemcsányi! — kiáltott Tamásfalvi, míg Nelli
 kérő tekintetet vetett az öreg urra. —

Másodperczet sem! — felelt ez, tréfás
 szigorral; — mert ezalatt is elrontana min-
 dent, mit hetek óta jóvá tettem; jöjön csak
 Nelli kisasszony!

Evvel kivezette a zokogó leányt a szo-
 bából, s én követtem lépteit.

Prrr! — kiáltott föl, megrázzván magát, midőn a tornáczon voltunk — be sok bajt csinál nekem ez a fiatalság! mit szólna nagynénje az efféle conversatiókhöz, Nelli kisaszszony? — mit gondol, inyére volna-e az ily párbeszéd!

Nelli lesütötte szemeit és nem felelt; én pedig kénytelen valék nevetni, bár a köny szememben volt.

* * *

No — s mit akart tőled az a szeleburdi? — kérdezte Zsuzsa néni — mikor negyed óra mulva szobájába léptünk.

Meg akarta köszönni jóságát, Zsuzsa néni, és — és — — —

Az én jóságomat? — kérdezte ez, nagy szemeket meresztvén Nellire — az én jóságomat! ha, ha, ha! ez is ér valamit! — úgy gyűlölöm mint a bűnt, azt kivánnám, hogy rég ott legyen ahol a bors terem s még köszöni jóságomat! No — s aztán?

Aztán — aztán engedelmet kért tőlem

mindenért a mit ellenem vétett és — és —
Nemcsányi ur kivezetett a szobából.

Jól tette! — jegyezte meg Zsuzsa néni
— jól tette! hát egyebet nem mondott —
nem szemtelenkedett — nem gorombásko-
dott — —

Nem — Zsuzsa néni; egészen megvál-
tozott.

Hm — ez csak előnyére lehet — de nem
sokat adok az ily hirtelen „gebessserter
Lorenczekre“. Mit gondolsz Kata, med-
dig fog ez a javulás tartani?

Azt tartom kedves néném mig él.

Hm — hm.

Sokon ment keresztül, pedig ő maga
hozta a bajt árva fejére — az ily halálos be-
tegség nagyot változtat olykor az emberen.

Akkor adjon hálát az Istennek, ki Nelli
golyóját mellébe vezette! fejezte be Zsuzsa
néni a beszélgetést, mig szegény Nelli össze-
rázkódott, mint ha kiméletlen ujj érinti sajgó
sebeinket.

Pár nappal e nevezetes látogatás után, levelet vettem jó anyámtól, kivel természetesen mindent közlöttem, mi Kisujszálláson történt; s e levél azon örvendetes hirt hozta nekünk, hogy Ágnesnek ép, erős fiucskája van, s hogy anya és gyermek, a körülményekhez képest, igen jól vannak.

„Nagyon szeretném — folytatá anyám — ha aprilis közepéig ide visszajöhetnél; — nekem okvetetlen haza kell mennem, — nem hagyhatom el tovább atyádat s kis háztartásunkat; — de Keresztessy annyira kívánja, hogy egyikünk — vagy te vagy én — még pár hónapig Ágnes mellett maradjon, miként valóban nehezen esnék ohajtását nem teljesíthetni“.

„Kisujszálláson, ugylátszik, nemsokára minden a régi kerékvágásban leend — s talán jobb uton is fognak, e kemény leczke után, Zsuzsa néni és a mi kis Nellikénk haladni — tehát azt hiszem, nem leend ott reád többé szükségök“.

„Ha aprilis 15-kéig el tudnál jöni, a

keresztelón is jelen lehetnél, mely e napig halasztatott, mivel 12-dikére haza várják gróf Lóránffyt, ki keresztatyja leend a kis Kalmánnak, míg nekem az igen kellemetes keresztanyai szerep jutott“.

„Felelj minél előbb, s határozz, mikor fogsz utnak indulhatni; mert Keresztessy utánad küldi inasát s az öreg kulcsárnét.“

A levél kiesett kezemből, és sokáig — nem is tudom meddig — ültem némán, mozdulatlanul — csak szívem dobogott gyorsan és hangosan.

Tehát még is van reményem őt láthatni — pedig rég fölthagytam e szép — e boldogító reménnyel. Oh! minő rohama az öröme- nek kapta meg szívemet — s minő szépek, minő dicsőek voltak éber álmaim!

Kata! — Kata! — mi bajod? hiszen tágra nyilt szemekkel alszol!

Összerázkódtam. Nelli melletttem állt s karomat érintette. Nem tudtam eszemet hirtelen összeszedni.

Minő szórakozott vagy! — mi lelt? —

Ah! levelet kaptál, talán csak nincsen benne valami rossz hír?

A világért sem! — feleltem most, tökéletesen visszanyervén lélekjelenléteemet — sőt anyánk igen jó hírrel örvendeztetett meg. Ágnesnek fiúcskája született, s mindketten jól vannak.

Valóban? — kiáltott föl Nelli, összecsapván kezeit — ennek igen igen nagyon örülök. Minő boldogságban lesznek mindnyájan. Tüstént megmondom Zsuzsa néninek.

De Nellikém — szóltam s kezét megragadtam hogy ne távozhasson, — kedves Nellikém, nekem el kell mennem!

Elmenni? Oh ne mond! mit csinálnék én nálad nélkül, épen most, midőn — —

Tovább Nellikém — most, midőn — —

Épen most, — folytatá Nelli hatalmasan kipirulván, — midőn betegünk nemso-kára el fogja hagyhatni szobáját.

S nekem mi közöm leend ez örvendentes eseménynyel? hiszen nálam nélkül is teheti azt!

Oh igen — igen! tudom — nem értesz Katám!

Valóban nem értelek.

Egyedül csak nem lehetek mellette?

Annál jobb; ürügyed lesz távol maradni. Hiszen ugy is örülsz, ha nem látod e kiállhatatlan embert.

Igaz — igaz! — de az udvariság kívánja —

Oh! nem sokat gondol ő udvarisággal; aztán itt leend Zsuzsa néni; hiszen ugy is ő a háziasszony, tehát neki competál — —

Zsuzsa néni! — kiáltott föl Nelli bosszusan — hogy is beszélhetsz így; hiszen az első óranegyedben összevesznének!

Ez nem baj; mert akkor majd elhagyja a házat, s mindketten örülni fogtok, hogy szerencsésen megmenekedtetek ez alkalmatlan vendégtől.

Hm — mind ez igaz — de mivel én voltam oka a bajnak, illő hogy legalább mutassam, mikép megbántam tettemet — —

S az urfi aztán azt fogja hinni, hogy

Nellikénknek kemény szive olvadozó félben van, és — —

Oh Kata! hogyan is lehetsz oly kiálhatatlan! hiszen jól tudod mit akarok mondani.

Azt nem tudom épen oly tisztán, Nellikém; hanem annyit tudok, hogy ha így haladnak a dolgok, nemsokára lakadalom lesz a háznál! — feleltem nevetve.

No az volna még! — csattant föl Nelli, s kifutott a szobából.

* * *

Zsuzsa néni igen természetesnek találta jó anyám kivánságát, s nem ellenezte azt; daczára tehát Nelli ellenmondásának el lőn határozva, hogy april első napjaiban el fogom hagyni Kisujszállást s visszatérendek Pestre. Most pedig már tul voltunk marcius közepén, tehát rövid, igen rövid idő mulva ismét Ágnesnél leendek és — — — —

Ezentul gondolataim és képzelődéseim mindig kissé zavarosak voltak, hanem azért

mégis a legközelebbi jövő rózsafényben állt előttem.

A napok csak oly hamar multak mint máskor, de nekem ugylátszott, hogy az idő csiga módon halad, annyira kivántam volna, hogy elindulásom napja minél gyorsabban megérkezzék.

Mig én — nem tagadom kissé önzőleg — így saját ügyeimmel s vágyaimmal valék elfoglalva, Tamásfalvi mindinkább gyógyulásnak indult, s épen virágvasárnapon, mely ez évben marczius hó utolsó hetére esett, hagyta el először ágyát.

Mindenki a háznál örült ennek, s talán leginkább Zsuzsa néni, bár — meg kell val-lanom — nem épen jó indulatból a beteg iránt.

Na, csakhogy már ennyire vagyunk! — kiáltott föl élénken, midőn az öreg orvos e hirrel szobájába lépett — így van aztán reményünk nemsokára egészen megmenekedni e hivatlan vendégtől.

Nelli összeharapta ajkait; tekintetem

pedig az orvosával találkozott, s mindket-
tőnknek ajkai körül önkénytelen mosoly le-
begett.

Hm, hm — kezdé Nemcsányi, rövid
szünet után — még kissé messze vagyunk
attól. Ha léghajóban, á la Mongolfier, trans-
portálhatnók szegény Tamásfalvit Deregire,
akkor igaza volna Zsuzsa kisasszonynak; de
igy legalább még három-négy hétre lesz
szükségünk, míg fiatal barátom tűrheti a
kocsi zökkenését, anélkül, hogy sebe újra
fölnyiljék; arról pedig, hogy lóháton, vagy
épen gyalog menjen haza, szó sem lehet —
hiszen annyira kifogyott erejéből, hogy ma,
mikor kilépett ágyából, elájult, s csak tíz
percz múlva nyerte vissza öntudatát.

Ez a nagy kamasz fiu elájult! — kiál-
tott föl Zsuzsa néni csodálkozva — ne be-
széljen ily vad dolgokat Nemcsányi, ha azt
akarja, hogy az ember higgyen kegyednek.

Nem, nem beszélek én vad dolgokat —
felelt az orvos hevesen, — hanem kegyed
nem tudja ez egyszer mit beszél, bár máskor

mindig helyt szokott esze lenni. Hát azt gondolja Zsuzsa kisasszony, hogy még a legerősebb embert is csak amugy átfurdalhatja a golyó, anélkül hogy élete egyetlen hajszálon függjön? Hiszen tiszta csoda, hogy ez az ember nem pihen már hetek óta künn, a temetőben; s kegyed azt akarná, hogy most is ép és erős legyen, mintha semmisen történt volna?

No csak ne haragudják Nemcsányi! — szólt Zsuzsa néni kibékítőleg, átlátván, hogy ez egyszer igen is tágas tért engedett ellenzenvének — nem vagyok én orvos, hogy mindezt oly jól tudjam mint kegyed, s aztán mindig előttem áll az a fiatal medve, a hogy utoljára láttam őt.

Medve — gyönyörű kis medve — szólt az orvos gúnyosan — nemde? Nelli kisasszony! Csak látná kegyed mi lett ebből a medvéből! ugy is nem ártana, ha egyszer meglátogatná vendégét, miután, ugyszólván visszaérkezett félig meddig a más világból.

Meglátogatni ezt a szemtelen naplopót, én — ki őt ki nem álhatom? — no, az volna még !

Nem is tudom miért gyűlöli annyira a szegény fiút! — vágott közbe az orvos, ki lassanként megszerette Tamásfalvit, alkalmasint oly módon, miként valami ebecskét vagy madarat szeretünk meg, ha nagy gondal és bajjal fölneveltük. — Hát rosszabb-e más fiatal embereknél? talán mivel kissé betyáros? azért sok ifjút kellene gyűlölnie szép országunkban, hol annyi a betyár mint a pipehur! aztán ez még a jobb félemből való, ki nyíltan bevallja, hogy nem a legfinomabb modorral bír — hát még a kicsiszolt betyár, ki frakkban és sárga kesztyűben jár, mindennap legalább félüveg eau-de-cologne vagy másféle vízzel mosakodik, hogy elfojtsa a rátapadt dohányszagot, s aztán esedezik, instál és nagyságot, hogy az embernek szeme szája eláll, s amellet mégis, — negligé-ben t. i. — a legnagyobb rüpők a világon! — azoknál a tarka madaraknál százszorta in-

kább szeretem Tamásfalvit, ki legalább nem képmutató!

Zsuzsa néni nevetett.

Hiszen egészen tűzbe jött Nemcsányi — szólt aztán nyájasabb hangon — még emlékszem azon időre, hol maga is nem a legjobb véleménynyel volt szomszédunkról.

Mert nem ismertem őt mint most ismerem. Ki ily kínos szenvedéseket oly nyugalommal s béketűréssel tud szenvedni mint Tamásfalvi, anélkül, hogy jajgasson, káromkodjék s békétlenkedjék, az nem lehet rossz ember, akár minő hibái is legyenek. Képzelse csak Zsuzsa kisasszony, ha kegyednek hat hétig ágyban kellene maradni, minden áldott nap kínos bekötést eltűrni, ha nem tudna sem lélekzeni, sem beszélni, sem mozogni a legélesb fájdalmak nélkül, ha — — —

Elég, elég, Nemcsányi! csak e gondolatra is borsószik a hátam — kiáltott föl Zsuzsa néni; — ha az a szegény fiu valóban mind ezt kiállotta, akkor csakugyan bőségesen lakolt mindenért amit vétett.

Az ám — s azért egy cseppet sem ártana ha Zsuzsa kisasszony mint háziasszony, s mint ennek a gonosz kis teremtésnek — ki minden bajnak oka, nagynénje, egyszer meglátogatná betegemet, ki most ugy is nemsokára, viszonzozhatni fogja látogatását.

Nem csekély meglepetésemre, s ugylátszott legalább, Nelinek különös meglegedésére, Zsuzsa néni, anélkül, hogy ellenezte volna, beleegyezett az orvos tervébe; s aztán hozzátette :

De ha már egyszer mennem kell, hadd essem tul minél hamarább. Jertek gyermekeim, s maga is Nemcsányi jöjön velünk, s menjünk mindjárt szobájába.

Hadd menjek kissé előre, hogy elkészítssem betegemet; mert mikor az ember anynyira kifogyott erejéből, meglepetéstől — ha kellemes is — tartani kell; — a legkisebb fölizgatás ártalmas lehet.

Olyan ezaz öreg Nemcsányi — szólt Zsuzsa néni nevetve, miután az orvos elhagyta a szobát — mint a vén tyuk, ki csibéit félti.

Egészen belebolondult abba a Tamásfalviba.

Pár percz mulva a beteg szobájába léptünk, ki pamlagon hevert, s kinek az orvos nem engedte hogy onnan mozduljon.

Minden jobban ment mintsem hittem volna. Zsuzsa néni, ki soha beteg nem volt, ugylátszik nem is sejtette a roppant változást, mely Tamásfalvin történt. De midőn a, pár hét előtt, még oly ép és erős ifjut, csontvázvá megfogyva látta, halványan, s annyira elgyöngülve, hogy segély nélkül alig mozgatható, szíve megesett rajta, s haragja elpárolgott, mint a füst a szabad légben.

Nyájasan megszólította, s Tamásfalvi, koránsem azon mély, csengő hangon, melylyel ezelőtt birt, hanem rekedten s alig hallhatólag, udvariasan felelt; bocsánatot kért nagynénénktől a bajért s alkalmatlanságért, melyet házánál okozott, s megköszönte szíveségét és jóságát.

Aztán elég nyugodtan s vidáman folyt darabig a beszélgetés; s mivel az igazat

megvallva, nem csekély hasonlatosság létezett Tamásfalvi és Zsuzsa néni jelleme közt, csakhogy a férfiunál betyársággá fajult az, mi a hölgnél szeszélyesség maradt, a háziasszony s vendége sokkal jobban találták magukat egymás társaságában, mint bárki sejtette volna.

Végre Nemcsányi, ki betege fölött irgalom nélkül zsarnokoskodott, véget vetett a látogatásnak, állítván, hogy ez tul a rendén kifáraszthatná a lábbadozót; s miután elbucsuztunk Tamásfalvitól s ismét a nappali szobában voltunk, Zsuzsa néni fölkiáltott :

Nem tudom mi lelte Tamásfalvit — vagy bennünket; de megvallom, azt találom, hogy egy cseppet se kellemetlen, sőt hogy igen csinos magaviselete van — pedig minő kiállhatatlan volt még kevés idővel ezelőtt.

Talán bűvös golyóval lőtt Nelli kisasszony — felelt az orvos, kinek kedvencz mulatsága volt nővéremet kissé fölboszantani — s ez okozta a csodás változást. — De tréfa mi tréfa — tevé hozzá, némi szünet után,

míg Nelli viharos arczkifejezéssel hagyta el a szobát — higgyék el kegyetek, hogy ez nem az első eset, hol egy halálos betegség, olyan, minőn ez ifju keresztül ment, roppant, s a mi több, állandó változást okozott a beteg jellemében, főleg ha ez még oly fiatal mint Tamásfalvi.

Ez valóban nagy szerencse volna! — fejezte be Zsuzsa néni a társalgást.

* * *

April negyedikén hagytam el Kisujszálást; de még mielőtt ez történnék, Zsuzsa néni és Tamásfalvi oly jó lábön álltak, hogy midőn az utóbbi arról kezdett beszélni, hogy haza viteti magát Deregire, az első hevesen ellenezte e tervet, s kérte az ifjút, maradjon házánál teljes fölgyógyulásáig. Tamásfalvi Nellire nézett, ki lesütött szemmel de mosolyogva ült nénje mellett, s aztán igent mondott. Nemcsányi pedig hatalmasan dörzsölte kezeit.

VI.

April tizedikén ismét Pesten voltam — s szívem tele örömmel s megalégedéssel.

Mindenki a legszívesebben fogadott — Ágnes egészsége tökéletesen helyreállt, s a kedves menyecske oly üde volt, mint az ujonnan nyílt rózsa. Jó anyám örült boldogságán s a kis Kálmánnak, ki ép és csinos gyermek volt — oly csinos t. i. minő hat hetes csecsemő lehet, mely korban az emberi faj nem dicsekedhetik különös szépséggel.

Keresztessynél boldogabb ember nem létezett széles e világon — s a sors azon óhajtását is teljesíteni látszott, hogy legjobb barátja Loránffy, elsőszülöttjének keresztatyja lehessen, mi már régi tervei közé tartozott; nem csoda tehát, hogy tágra nyílt szívem az öröme, mely körülöttem mindent elárasztott.

Atyámat is várták a keresztlőre, de épen megérkezésem napján kapott édes anyám tőle levelet, melyben azt írta, hogy nem jöhet, mert a köszvény, mely olykor nagyon is elfogta sánta lábát, újra meglátogatta, pedig oly mértékben, hogy lehetetlen elhagynia szobáját.

Ez volt az egyedüli méregcsöpp az általános örömben.

A keresztlő után tüstént haza kell mennem — szólt édes anyám, miután atyám levelét elolvasta — ott nagy szükség van reám.

De Kata itt marad — kiáltotta föl Ágnes és férje egyszerre, Katának itt kell maradni.

Aminek meg kell lenni — felelt anyám mosolyogva — az ellen hiába küzdeném; Kata tehát még darabig itt fog nálatok maradni.

Köszönöm kedves jó anyám! — szólt Ágnes, s megcsókolta anyánk kezét, míg férje fölkiáltott :

Igy már jól van, — ezt szeretem! igen érzékeny csapás lett volna, Ágnesra nézve, ha mindketten egyszerre hagynák el; s aztán annyira meg is szoktuk Kata jelenlétét, hogy csak bajosan lehetnénk el nála nélkül.

Szivem gyorsabban dobogott — igen igen jól esett e nyilatkozat, de azt hittem, mikép talán kötelességem anyámmal haza térni, s azért kissé szabadkoztam.

Csak maradj itt Kata — szólt végre jó anyám, határozottan — othonn most nincsen szükség reád. Megvallom egy cseppet se bánom, ha Nina kénytelen a háztartással s atyád körül elfoglalni magát, mit bizonyosan nem teend, ha te mellette vagy. Eddig is igen henye életet élt. Te Kata az ő korában már mindenben segítségemre voltál, s az egész háztartást reád bízhattam, aggodalom nélkül.

De Kata mindig valódi példánya volt a gondosságnak és szorgalomnak — jegyzé meg Ágnes nevetve, mig Nina gyermekko-

rától fogva olyan volt mint a lepke — szép és bájos, de haszonvehetetlen.

Elég szemrehányást tettem magamnak érzésben, az utolsó idő alatt — én, és mindnyájan igen engedékenyek voltunk mindig e kedves, de félek, kissé könnyelmű és vássott gyermek iránt.

Ne aggódjék ezen, édes anyám! — felelt Ágnes szelid hangon — Nina még oly fiatal, s aztán szíve a legjobb, melyet csak képzelni lehet; majd megérleli őtet is az idő és az élet.

Adja Isten! sohajtott jó anyám.

* * *

Másnap délután az ablak mellett időztem, midőn bérkocsi állt meg a kapu előtt, melyből magas, sugár alak szállt ki, és sietett a házba.

Hirtelen visszaléptem az ablaktól, térdeim reszkettek, s égető pir szállt föl arczomba. Igen is jól ráismertem e rég nem látott alakra.

Mi bajod Kata? roszul vagy? — kérdezte Ágnes, kit a kocsizörgés nem tett figyelmessé. — Hiszen reszketsz mint a nyárlevél, s szined változik.

Egy kis szédülés, egyéb semmi; — feleltem, összeszedvén magamat — már elmúlt.

E pillanatban az előszoba csengetyúje hangzott, s én önkénytelenül összerázkódtam.

Meghültél az ablak mellett — szólt Ágnes, betévén azt; mig én, lépteket hallván az ebédlőben, a szoba legtávolabbi szögletébe húzódtam vissza, s elébb félretett himzésemmel igyekeztem magamat elfoglalni.

Az inas kinyitotta az ajtót, s ezen gróf Loránffy lépett be.

Loránffy!

Kálmán!

Kiáltottak föl Ágnes és férje s a jött elé siettek.

Isten hozott barátom, csakhogy végre valahára ismét itt vagy! — szólt Keresz-

tessy, s erősen megrázta barátja kezét — már azt hittem, hogy sohasem akarsz haza jöni.

Hiszen csak hat hónapig utaztam; — felelt Loránffy mosolyogva; és sötét szemeknek egy futó tekintete az én szögletembe is hatott.

Csak hat hónapig! — ismételte Ágnes nevetve — Ödön azt találja, hogy ez egész örökkévalóság, ha legjobb barátjáról van szó.

Alig hiszem, hogy kedves neje társaságában, annyira nélkülözött volna Ödön barátom; — felelt Loránffy udvariasan — s most úntig élvezheti szomszédságomat, mert egész nyáron át Mező-Baktán maradok.

Annál jobb! kiáltottak föl Ödön és Ágnes egyszerre, s az én gyenge szívem ismételte e fölkiáltást, bár ajkaim hallgattak.

Midőn föltekintettem, szemeim a Loránffyéval találkoztak; mintha kérdést olvastam volna azokban — de tüstént megpirosgattam magamat e képzelődésekért.

Loránffy eközben anyámhoz közele-

dett, szives szavakkal üdvözölte, s atyám után tudakozódott. Aztán felém jött.

Reszketni kezdtem s éreztem, hogy szívem változik. Mintha sötét fátyol borulna szemeimre s minden erőm elhagyna.

Föl akartam kelni s kifutni a szobából — de nem valék képes helyemből mozdulni.

Most mellettem állott s kezet nyujtván halk s kissé elfojtott hangon szólt :

Hát Kata kisasszonynak egyetlen nyájas szava sincsen számomra?

Felelni akartam, ajkaim kinyiltak — de a szó torkomon rekedt — szívem majdnem hallhatólag vert — fejem szédült — alig tudtam kezemet az övébe tenni — ez volt egész feleletem.

Loránffy szivesen megrázta azt, azután meghajtotta magát, s a többihez fordult.

Alig távozott s én visszanyertem eszméletemet.

Minő gyermekiesen, minő együgyüen viseltem magamat! — gondolám, míg a pir fölszállt arczomba s a köny szemembe; —

mit fog Loránffy gondolni? neveletlennek, udvariatlannak fog hinni, talán gúnymosolylyal visszaemlékezni e pillanatra. — Oh! ez a boszantó, szerencsétlen ügyetlenség!

Elhagytam a szobát s az enyimbe vonulván darabig sirtam, mint a gyermek.

E könnyített rajtam; s óranegyed múlva, miután szemeimet jól megmostam hideg vízzel, visszatérhettem a nappaliba, hol a többiek még mindig együtt voltak.

A most következő est egyike volt a legkellemesebbnek, melyet valaha élveztem. Loránffy vidámabb, beszédesebb volt szokottnál, s oly érdekesen, néha oly mulatságosan beszélt el utazásait, hogy tizenegyet ütött, míg azt hittük, hogy az estnek alig mult el fele.

E szép óráknak is vége lőn, mint minden boldogítónak e világon; de álmaimban önkénytelenül tovább füztem azokat.

A keresztelő megtörtént, s egy nappal később édes anyám utnak indult Debreczenbe.

Mi még három hétig Pesten maradtunk, s aztán kiköltöztünk Erdőszegre — nem csekély öröömre, ki annyira szerettem e helyet.

Lóránffy majdnem mindennapos vendégünk volt, s olykor egy-két hétig maradt Erdőszezen, bár szép és terjedelmes jószága — Mező-Bakta, csak két órányira volt.

Keresztessy házassága előtt, a két barát majdnem mindig együtt volt, akár az egyik akár a másik jószágán; most azonban miután Ödön férj és családapa lön, mindenki természetesnek látta, hogy Loránffy sokkal többet van nála mint Mező-Baktán.

Történt azonban, hogy néha nyolcz — tiz nap távol maradt — de akkor Ödön mindig utána ment, s ugyszólván diadalmasan tért vele együtt vissza.

Az ily távollét után Loránffy mindig csendesebb s halványabb volt szokott-

nál, és hallgatagabb, ámbár soha sem beszélt sokat, mintha inkább magába vonult volna.

Szegény Kálmán! — szólt ilyenkor egyszer sógorom; — ismét sötét napjai voltak. Bár már ki tudná verni fejből e rég történt szerencsétlenséget — melyről végre nem tehet.

Bár megházasodnék; — felelt erre Ágnes, ki saját házasságában oly boldog volt, mikép azt képzelte, hogy ez a legjobb crosság minden baj ellen — ha csinos vidám nő volna Mező-Baktán, lassanként elfelejtené Loránffy e kínos esetet.

Alig hiszem — szólt fejét rázogatva Ödön — igen mély gyökeret vert szivében e fájdalom, s bűnérzet, bár tökéletesen önkénytelen oka volt szegény e szerencsétlenségnek. Aztán tudom, hogy legfiatalabb éve óta föltette magában — mintegy büntetésül, vagy áldozatul az általa okozott balesetért, hogy soha se fog házasodni.

Minő gondolat! hiszen ugy tudom, mikép utolsó ivadéka régi családjának?

Ugy van, s azért barátjai mindig kétszeresen ellenezték elhatározását — de eddig legalább sikertelenül.

Majd ha amugy igazán bele fog egyszer szeretni valami kedves leányba, föl fog hagyni e különös eszmével — jegyzé meg Ágnes — ugy tudom eddig, mindamellett, hogy túlhaladta már a harmincz évet, nem volt még senkibe szerelmes.

Legalább tudtomra nem. — Fejezte be Ödön a beszélgetést, és mindketten elhagyták a szobát.

Képzelné lehet minő figyelemmel, minő kínos érdekeltséggel hallgattam végig e társalgást; alig mertem lélekzeni, csakhogy egyetlen szót se veszítsek abból. Ha másról lett volna a szó, s nem Lóránffyról, kérdésekkel szakítottam volna félbe, s fölvilágosításokat kérendék Ödöntől. De így — érezvén minő égető részvéttel kísért szívem mindent mi Loránffyról mondatik, nem mertem egyetlen hanggal elárulni kíváncsiságomat — vagy jobban mondva, tudnivágyamat — mert

nem azt éreztem, mit kíváncsiságnak szoktunk nevezni.

Még sokáig ültem gondolatokba merülve — s eleven képzelődésemnek tág mezőt engedvén; észre sem vettem, hogy az ajtó kinyilik és valaki a szobába lép, míg végre egy igen is jól ismert hang fölébresztett elmélkedéseimből.

Jó reggelt Kata kisasszony — szólt ez elfelejthetlen hang — miként történik, hogy kegyedet egyedül s ily mély gondolatokba merülve találom?

Gróf Loránffy! — kiáltottam föl, s meglepetésemben fölugrottam székemről.

Oly kellemetlen vendég vagyok-e, Kata kisasszony? hiszen kegyed annyira megijedt, mintha kísértetet látna.

Kellemetlen? Oh nem! — rebegtem feleletül — de nem hallottam senkit belépni és — és —

És jobban szerette volna ha egyedül marad, ugy-e? Pesten töltött tél után nem csoda, ha a fiatal leánykák olykor kellemes —

talán édes visszaemlékezésekkel foglalkoznak! — szakított félbe Loránffy, s hangjában valami komorságot, és keserőséget vettem észre, mely meglepett.

— Csalatkozik ha azt hiszi, hogy gondolataim Pesten valának; — feleltem, összedvén magamat, míg tréfásan igyekeztem beszélni — nem vonz oda semmi, s itt épen oly jól találom magamat mint amott.

Tehát Debreczenre gondolt?

Oda sem; gondolataim nem szálltak oly távolba.

Annál jobb! — felelt Loránffy hirtelen; aztán összeharapta ajkait, s egészen megváltozott hangon folytatá: Hol van Keresztessy Kata kisasszony? fölkeresem őt s elmélkedéseire hagyom kegyedet.

Oly erőtetett közönyösséggel mondá e szavakat, hogy szivem összeszorult, s alig tudtam felelni.

Ugy tudom, hogy a kertben van; — mondám végre elég hidegen és nyugodtan.

Loránffy meghajtotta magát s szó nélkül hagyta el a szobát.

Szívem vérzett s könny gördült szemembe. Nem először tapasztaltam ily hirtelen változást Loránffy magaviseletében — de csak mikor velem társalgott, lehetett ezt észrevenni.

Másokkal mindig egyenlően nyájas és udvarias volt, habár társalgása többnyire komoly inkább mint vidám maradt; csak velem éreztette e szeszélyes ellentéteket a benső szivességből a legközönyösebb hidegségre. Oh! ha tudta volna mennyire fájt ez szívemnek!

Mit tettem, hogy velem nem tud mindig szives lenni? mivel sértem meg, hogy ily rögtön elfordul tőlem?

Van-e valami magaviseletemben, mit nem szeret — mi neki visszatetszik?

E gondolatok mindig elfogulttá tettek elenlétében, s éreztem — oh minő kínosan, — hogy mikor ő jelen van, ügyetlen vagyok,

s kecstelen, mint valami neveletlen iskolás-gyermek!

Hijába küzdöttem az elfogultság ellen — nem tudtam legyőzni; s minél inkább erőltettem magamat, annál jobban tapasztaltam ez érzés hatalmát.

Ez annyira ment, hogy Ágnesnek is föltűnt, — s ő arra a gondolatra jött, hogy ellenszenvem van Loránffy ellen, s nem egyszer igyekezett ezt legyőzni.

Mi lelt téged Kata! — szólt ilyenkor; — egészen más vagy, ha Loránffyval beszélgetsz. Te, ki mindig nyugodt és vidám szoktál lenni, ilyenkor hallgatag, visszavonó — majdnem kedvetlen vagy, s alig tudsz vele társalogni. Ödönnek is feltűnt ez, és fájdalmasan érzi, hogy épen legjobb barátja nem tetszik neked.

Hijába szabadkoztam e magyarázat ellen — nem tudtam Ágnest arról meggyőzni, hogy csalatkozik.

Igen, de miért vagy oly hideg és ki-mért, mikor vele társalogsz?

Mert azt hiszem, ily ember mint ő, ki annyit tud, oly tökéletes műveltséggel bir, s annyit utazott — csak unhatja magát ily együgyü kisvárosi leány társaságában, minő én vagyok, s e hiszem elfogulttá tesz.

Minő eszmék! sőt Ödön és én azt találjuk, hogy többet társalog veled mint akármely más leánynyal.

Mivel nővéred — vagy inkább Ödön ángya vagyok.

Veled nem lehet e tárgyról beszélni! — szólt Ágnes békétlenül — mindenre van feleleted s még sincs igazad.

Oh Ágnes! csak ne haragudj! — hiszen mindent teszek mi tőlem kitelik — de mindig elfogult maradok.

Rosz gyermek! — felelt Ágnes békítőleg — tudnék is reád haragudni! csak te ne haragudjál arra a szegény Loránffyra.

Haragudni! — Oh Ágnes, Ágnes! minő keveset ismered szívemet — gondolám; s egy csókot nyomván nővérem homlokára, visszavonultam szobámba.

* * *

Esős idő volt s az estét, szokásunk ellen a szép nyári napokban, szobában töltöttük.

Sógorom, olvasással elfoglalva, a kerek asztal mellett, melyen lámpa égett; Ágnes és én himzéssel kezünkben a pamlagon ültünk.

Végre Ödön félretette könyvét.

Kálmán megigérte, hogy eljő ma, — szólt fölkelve s az üvegajtóhoz lépven, mely e szobából a kertbe nyílt — s még nincs itt. Nem is hiszem, hogy ma jöjön, mert késő már az idő, pedig az eső elállt, s az ég egészen kitisztult.

Talán vendége érkezett — jegyzé meg Ágnes.

Meglehet; de ez nála ritka eset; — tudod jól minő magányosan és elvonultan él. — Úlj a zongorához Kata — folytatá sógorom, rövid szünet után s énekelj nekünk valamit.

Félretettem munkámat s Ödön kívánságát teljesítettem. Pár kedvencz darabját énekeltem s aztán a nagy áriát Weber Freischütz-éből, — az akkori legujabb s legkedveltebb zeneműből — midőn Agathe, Maxot várja, s őt végre jöni látja.

Ezen áriát, melyet mindnyájan nagyon szerettünk, könyv nélkül tudtam; s azért több kifejezéssel s erővel énekeltem, mint akármely más darabot.

Épen midőn azon recitativ forma részéhez e dalműnek értem, hol Agathe az ablakon kitekintve jegyesét pillantja meg a távolban, szemem történetesen az üveg ajtóra esett.

Ott állt Loránffy közel az ajtóhoz, s annak oszlopához támaszkodva; sötét szemei rajtam függöttek, s bennök oly bensőséget, oly meleg érzést olvastam, mit még sohasem; mig halvány arcza egészen átszellemlőnek látszott.

Összerázkódtam, — hangom elállt, kezeim leestek a zongoráról.

Mi bajod Kata? — kiáltottak föl egyszerre Ödön és Ágnes, kik háttal ültek az ajtónak — mi bajod? roszul lettél-e?

Semmi bajom — feleltem zavarodtan, s éreztem, hogy sötét pir száll föl arczomba — semmi bajom, csak kissé megijedtem.

De mitől?

Tőlem! — szólt Lóránffy a a szobába lépven.

Lóránffy! hogy jöttél ide, anélkül, hogy valaki észrevett volna? — kérdezte Ödön meglepetve, s a jöttnek kezét szívélyesen megszorította.

Lóháton jöttem, s szokásom szerint az udvarban az istalók előtt, szállottam le — aztán, e syrénhangok által vezéreltetve — folytatá, felém fordulva s meghajtván magát, — a kerten keresztül jöttem az ajtóig, melynek küszöbét át nem akartam lépni, nehogy e gyönyörű hangokat megszüntessem.

Ez utolsó szavakban szemrehányás rejlett — jól értettem azt, bár a többi észre nem vette — mert szokott elfogultságomnál

fogva csak igen ritkán lehetett engem arra birni, hogy Loránffy előtt énekeljek vagy zongorázzak.

Lesütöttem szemeimet s visszahúzódtam, míg Ödön s Ágnes élénk beszélgetést folytattak kedves vendégükkel.

Vacsora után, az üde, hűves lég kicsalt a szabadba; kiléptem az üvegajtón, s föl s alá jártam a kavicsos úton a ház előtt.

Egymásután suhantak le a hullócsillagok, mint többnyire, ily nyári, meleg eső után; s én, megemlékezőn azon mondáról, mely azt állítja, hogy ha addig, míg egy ily csillag villámgyorsasággal lehull, ki tudunk valami kívánságot mondani, ez teljesedik, megálltam, s feszülten várván egy új csillag esését, midőn ez történt, halkán s gyorsan rebegettem: — Kálmán szerelme!

E pillanatban, mintegy viszhangul szavaimnak, mögöttem hangzott: — Kata szerelme!

Hirtelen megfordultam és — nem tu-

dom hogy történt — Loránffy karjaiban találtam magamat.

Kata! kedves Katám! — szólt Loránffy halkán, míg én szavakat nem találtam — tehát szeret engem? nem veti meg a komoly férfi szerelmét, kinek egyedüli vigasza, egyedüli boldogsága e földön, kegyed szerelme lenne? Oh szóljon szeret-e valóban?

Nem tudtam felelni, bár szívemben a boldogság tul áradt — egyetlen szót sem tudtam volna kiejteni, ha életem is függne e szótól. De kezem a Kálmánéba lopózott, s félénken megszorította azt.

Ő megértett — szívéhez szorított, s mintha meg akarna áldani, kezét homlokomra helyezé.

Kálmán! Kata! — kiáltott föl e pillanatban Ödön mellettünk, ki hozzánk lépett volt, anélkül, hogy egyikünk is észrevenné. — Így vagyunk, s mi, Ágnes és én, együgyűségünkben mindig azt hittük, hogy ti ketten ki nem állhatjátok egymást, s busultunk rajta! — Ágnes, Ágnes! gyere hamar!

nézd csak minő szépen megcsalódtunk, vagy más szavakkal : minő — csacsik voltunk!

Ágnes kifutott a szobából, s a legnagyobb meglepetéssel bámult reánk.

Ti szeretitek egymást? — szólt végre, félig kétkedő hangon — s te nekem arról egy szót sem mondottál, Kata!

Mit szólhattam volna, Ágnes — feleltem a legnagyobb zavarban — hiszen én is csak pár percz óta tudom — —

Hogy szereted Loránffyt? — vágott közbe Ágnes.

Nem — nem — végeztem be, mindig inkább megzavarva — de hogy ő szeret!

És te Kálmán — kezdé most Keresztessy, s barátjához fordult — miért hallgatál erről előttem? — miért voltál mindig oly hideg és kimért Katával? miért nem tisztelted meg legjobb barátodat s jövődöbeli sógorodat bizodalommal?

Mert küzdöttem mindig növekedő szerelmem ellen s hű akartam maradni rég föl-tett szándékomhoz — és az utolsó időben

főleg azért, mert nem tudtam, lehet-e reményem kedves ángyod által szerettetni.

Ugylátszik most meglehetősen biztos vagy arról; nevetett Ödön.

Hála az égnek hogy ugy van! — felelt Loránffy a legnagyobb bensőséggel; és — tevé halkán hozzá — hála a hullócsillagoknak!

* * *

Éjfél rég elmúlt, midőn végre visszavonultunk szobáinkba, de mindenki el fogja hinni ha azt mondom, hogy ez éjjel álom nem jött szemembe.

Volt annyi, mi gondolataimat elfoglalta: öröm, meglepetés — egészen új kilátások, új tervek jövőmre nézve — s végre mindamellett valami titkos nyugtalanság, mintha sötét felhő örködnék új boldogságomnak kék egén.

Mi volt az, mi Lóránffy oly komolylyá — mondhatnók komorrá tette — mi őtet elvonta a világtól s azon köröktől, melyekben bizonyára csak tetszést aratott volna?

Mi bírta őt azon elhatározásra, hogy házasodni nem fog, mindamellett, hogy benne kihalna régi, fényes és gazdag családja?

Ödön egyszer — midőn erről szó volt közte s Ágnes közt, — bűnézetről szólt — de Kálmán — az én Kálmánom nem lehetett bűnös — oh nem — ez lehetlen.!

Miből állhat tehát azon szerencsétlenség, melyet Ödön említett, s mely komor árnyékát egész életére vetette?

Igy haboztam egész éjjel a legbensőbb boldogság s kínos nyugtalanság közt — s midőn reggel a nap első sugárai szobámba hatottak, még ébren letek engem.

Fölkeltem, s fölöltözvén anélkül, hogy valakit a házban fölébresztenék, a kertbe siettem, hogy uj erőt nyerjek az üde reggeli légben.

VII.

Az erdőszegei kert oly tágas volt, s anynyi szép fával, s árnyékos ligettel birt, hogy azt valóban inkább parknak lehetett volna nevezni; de Keresztessyék nem voltak semmiben nagyravágyók, s így a kert, kert maradt, kiterjedése s ritka szépsége daczára.

Mikor kiléptem a házból, az üde virányok, a zöld fák és bokrok közé, s hosszú lélekzetekkel szívtam magamba a hűves reggeli léget, úgy éreztem, mintha újra születtem volna.

A nyomás, mely szívemet összeszorította, elenyészett, minden nyugtalanság s kétely elmúltak, s jövőm oly szép s vidám színekben állt előttem, mint a vidék, melyen szemeim nyugodtak.

Hosszasan jártam a sűrű ligetekben, s a patak szélén, mely a kerten keresztül

csergett kavicsos medrében, míg végre lépteimet ismét a ház felé intéztem.

Ott a széles úton, mely a földszinti ablakok alatt vonult el, Loránffy pillantottam meg; ki föl s alá járva, nem egyszer emelte szemeit, félig nyitott ablakom felé.

Azt hiszi, hogy még szobámban vagyok; — gondolám — ha tudná, mily régen kószálok már itt a kertben.

Oh! minő elevenen áll mind ez előttem! mintha tegnap történt volna! — és még is — hány hosszú év vonult el, azóta — búban, fájdalomban s végre megadásban!

Ki tudná miért büntet bennünket a szerető atya ott fönn az égben — miért töri el kezünkben a boldogság billikomát, midőn ajkainkhoz emeljük?

Ki tudná? ki tudhatná?

De térjünk vissza ama reggeli órához — egyikéhez a legboldogabbnak egész életemben.

Gyorsan, s halk léptekkel közeledtem Loránffyhoz, anélkül, hogy ő engem észre-

vett volna, mert szemei s gondolatai ama első emeleti ablakon függöttek; s midőn mellette voltam, kezemet karjára tettem, s szóltam : Jó reggelt gróf Loránffy!

Kata! — kiáltott föl Kálmán meglepetve — kegyed itt a kertben van, s én folytonosan ablakát lesem. — Jó reggelt, kedves, kedves Katám! de én mindig „gróf Loránffy“ fogok-e maradni? nem lehetnék-e Kálmán? — tevé hozzá mosolyogva. —

Jó reggelt Kálmán! — ismételtem, elpirulva, s halk hangon, s a visszaemlékezés azon két szóra : „Kálmán szerelme“ — melyet ő tegnap este kilesett, még növelte elfogultságomat.

Igy már jól van kedves Katám, köszönöm! minő jól esik e pár szó ajkairól! jó az ég; engem is megáld meg nem érdemlett boldogsággal!

Miért meg nem érdemlettel, Kálmán? — feleltem kissé bátrabban — ki érdemelné azt jobban mint kegyed?

Halgassunk erről ma, Katám — ma

csak új boldogságomnak akarok élni — hiszen egy nap nem sok, annyi komor és magányos év után! — holnap mindent elmondok, — mindent! bár minő nehezen is esik újra fölleveníteni emlékezetemben e borzasztó időszakot, — de kegyednek tudnia kell, kihez akarja ifjú, tiszta életét kötni, mielőtt a frigy köztünk fölbontathatlanná válnék.

S ezen egy nap, melyet Loránffy a gondviseléstől kért sem maradhatott háborítlan!

Darabig karöltve föl s alá jártunk a kertben, beszélgetvén jelen boldogságunkról, jövőnkről, s azon ezer meg ezer apróság-ról, mely másnak oly érdektelennek tetszik, de mely annyira érdekel mikor szeretünk, míg végre egy inas felénk jött a kastélyból, jelentvén, hogy a reggeli az asztalon van, a báró s bárónő csak reánk várnak.

Besiettünk a vidám ebédlőbe, tág nyitott ablakaival, melyeken át a lágyszellők s a madarak éneke a szobába hatottak.

Ödön s Ágnes nevetve elénkbe jöttek, tréfásan korholván bennünket a késedelemért; aztán asztalhoz ültünk s élénk, vidám beszélgetés közt, költöttük el a reggelit.

Ezen egész nap olyan volt életemben, mint egy szép, boldogító álom, melyet el nem felejthetünk, s mely után mindig újra s újra sovárgunk, anélkül, hogy sikerülne ezt még egyszer átálmodni.

Este felé, midőn a nap heve mulni kezdett, kikocsiztunk mindnyájan, s csak kilencz óra tájban érkeztünk vissza, estebédre.

Mikor az udvarba hajtottunk, ott könnyű stájer szekeret pillantottunk meg, melyből épen kifogták a lovakat.

Kié ez a szekér? — kiáltott Ödön a mindeneshez, ki az idegen kocsissal együtt vezette a lovakat.

Tekintetes Kovács Lajos uré; — felelt ez emelintvén kalapján.

Lajos itt van? — kiáltottunk föl Ágnes és én egyszerre. — Mi hozhatta őt ide?

Meg akar bennüket látogatni, — felelt

Ödön — s jól tette, mert még egyszer sem volt nálunk Erdőszezen.

Csak el nem akarja Katát vinni! — jegyzé meg Ágnes kissé nyugtalanul.

Ágnes ugy örködik Kata fölött, mint a fősvény ember pénzes ládája mellett; mindig azt hiszi, hogy el akarják lopni! — nevetett Ödön vidáman, míg leszállt a bakról.

Mi nemsokára történni is fog, Isten segedelmével! — sugta Loránffy fülembé, midőn leemelt a kocsiról.

Kezét szorítottam meg feleletül, de szólni nem tudtam. Lajos váratlan látogatása nyugtalanított — magam sem tudtam miért, — s úgy éreztem, mintha kő nehezedett volna szívemre.

* * *

Midőn a tornácza léptünk, Lajos jött elénkbe, s halvány, komoly arcza első tekintetre bizonyossá tett bennünket arról, hogy az, mi őtet ily váratlanul ide hozta, nem örvendetes esemény.

Katáért jöttem! — volt első szava, míg Ödön és Ágnes feléje siettek — édes anyáknak szüksége van reá.

Mi történt Lajos? — kérdeztem, kezét megragadván — mert hogy valami — még pedig valami kellemetlen történt, arról bizonyos vagyok.

Szegény atyánk igen, igen rosszul lett egyszerre — felelt Lajos busan — s mivel Pauline, a gyermekek végett nem lehet folytonosan Debreczenben, szükséges, hogy haza menj, minélelőbb Kata.

Tüstént készülök — feleltem; — de mi lelte jó atyánkat ily hirtelen? hiszen anyám azt írta utolsó levelében, hogy majdnem egészen jól van már.

Sok kellemetlenség s boszuság érte őt az utolsó hetek alatt, s az orvos az állítja, hogy mostani súlyos sőt — tevé halkabban hozzá — veszedelmes betegsége, ennek sajnos eredménye.

Ezer kérdés tolult ajkainkra — de észre gondoltuk venni, hogy Lajos nem örömet

felel ezekre Loránffy jelenlétében, kit ő, természetesen egészen mint idegent tekintett — s efölötti fölvilágosításokra most nem volt sem időnk sem kedvünk.

De Loránffy maga segített a bajon, azon tapintatnál fogva, mely őtet soha el nem hagyta. Mig mi Lajost kérdésekkel ostromoltuk, csendesen távozott, és csak sokkal későbbben tért vissza; ezáltal időt s alkalmat nyujtván testvéremnek a szükséges fölvilágosításokra.

Oh szólj Lajos! — kiáltott föl Ágnes, Loránffy távozását észrevévén — mi okozta jó atyánknak hirtelen roszullétét.

Gábor mindennek oka! — tört ki Lajos, látván, hogy egyedül van velünk — soha sem hittem volna, hogy ez leend különös magaviseletének vége.

De mit csinált? mivel boszantotta atyánkat? mi történt? — kérdeztük összevissza.

Titkon összekelt a csúrgazda leányával.

A csúrgazda leányával — Gábor — hiszen ez lehetetlen!

Bár az volna — felelt Lajos szomoruan; de fájdalom megtörtént; s noha érvénytelenné lehetne talán e házasságot nyilvánítani, számos formaságok hiánya miatt, atyánk nem akar ily módon segíteni a dolgon. Ismeritek szigorú elveit, rendíthetetlen becsületességét; s természetesnek fogjátok találni, hogy nem akarja a szegény leányt oly keményen büntetni azért, mi végre még is csak Gábornak bűne.

Ki hitte volna, hogy Gábor képes ily tettekre! — kiáltott föl Ágnes — de miként jött e szerencsétlen dolog napfényre?

A csúrgazda által; ki azt hivén, hogy Gábor titkos viszonyban van egyetlen leányával, jó atyánkat rohanta meg dühös panaszaival s fenyegetéseivel, épen mikor rossulléte után először ment ki a tanyára.

Részleteket nem tudok nektek mondani, mert mikor atyánk haza jött a tanyáról, már oly rosszul érezte magát, hogy nem akartuk kérdésekkel faggatni, s avval elégedtünk meg mit ő az egészről mondott.

A tanyán pedig csak az öreg Jankó volt vele, s ez eleget kotyog ugyan, de nincs köszönet benne; mert oly zavarosan beszéli el a mit tud s nem tud, hogy nem lehet ebből kiokosodni.

Aztán nem is volt sok időnk kérdésekre, mert atyánk forró lázba esett, s éjjel nappal el voltunk foglalva ápolásával. Gábort nem tűrhettem maga körül, de pár nap óta nincs magánál, s nem tudja ki van mellette; s mivel betegsége hírére Zsuzsa néni s Nelli jöttek be, anyám segítségére, ide siettem éjjel nappal, hogy haza kísérjelek Kata, mert ott bizony nagy szükség van reád. Nina oly gyermek még, s amellet oly tehetlen magával, ha szükséges és hasznos dolgokról van a szó, hogy inkább alkalmatlan szegény anyámnak, mintsem hogy segítségére lenne.

Induljunk még ma, ha lehet — szóltam határozottan, bár éles fájdalommal szívemben — tüstént poggyászolóshoz látok, másfél óra múlva mehetünk.

Evvel szobámba siettem, s ott, egy szobaleány segítségével, sietve pogygyászoltam ládámat, némán, és sűrűn hulló könyvek közt.

Minő szomoruan végződött e nap — a legszebb életemben! — Vannak e földön emberek, kiknek mindig csak ízlelni szabad a boldogság nectárát — de soha avval szomjuságukat nem húthetik; én fájdalom, ezek közé tartozom.

* * *

Nem szólok a kinos érzésről, melylyel búcsút vettem Keresztessyéktől s főleg Loránffytól, bár mind ez csak pár perczig tartott, mert nem akartam elindulásunkat késleltetni.

Loránffy a szekérig kísért, s fölemelt erre; aztán, míg Lajos felült a bakra — mert ő maga hajtotta lovait — felém hajlott, s halk hangon szólt: Irni fogok, mivel szóval nem értem reá kegyednek azt bevallani mit tudnia kell mielőtt elhatározza magát sorsát az enyimhez kötni. Oh Kata! legyen enge-

dékeny — legyen irgalmas! ne büntessen azért mit akaratom ellen követtem el, s mi egész életemet elhomályosította!

Lajos a gyepelőket átvette a kocsistól, s felénk fordult. Loránffy kezét nyújtott s reszkető hangon mondá: — Isten kegyeddel, kedves, kedves Katám! — aztán visszalépett, s a lovak megindultak.

Csak egy benső tekintettel s egy kézmozdulattal birtam Loránffytól elbucsuzni.

* * *

Éjjel nappal utaztunk s mikor végre Debreczenbe értünk s házunk előtt voltunk, nyugtalanságunk oly fokra nőtt, hogy egyikünk sem tudott szólani.

Lajos csendesesen hajtott be az udvarba, hol Jankó és az öreg Boris elénkbe siettek.

Hogy van jó atyánk! — kérdeztük mindketten egyszerre.

Valamivel jobbacskán; — felelt Boris. — Ma reggel először ismert reá a tensasz

szonyra, de most ismét nem tud semmit magáról.

Legalább nincsen rosszabbul, — sohajtottam föl — s így a jó Isten talán csak segít rajta.

Épen most volt itt a doktor úr — szólt Jankó, — mig ládámat leemelte a szekérről — s azt mondta, hogy kissé több reménye van ma mint eddig volt.

Hála az égnek! de most jó anyámhoz sietek.

Anyámat igen halványan, s kimerülten találtam, de mégis reményteljes arczczal. Az orvos nyilatkozata megújította erejét s hitét a gondviselésbe, mely a borzasztó csapástól, mely oly közelnek látszott, meg fogja őt kímélni.

Nina egyedül ült az ebédlőben, bús de egyszermind unatkozott arczczal, keresztbe tett kezekkel legkisebb foglalatosság nélkül.

Nem hallotta a szekeret, s mikor a szobába léptem, örömkialtással rohant karjaimba.

Csakhogy hazajöttél végre Kata! oly bús volt nálad nélkül a ház s oly unalmas! azt hittem már, hogy ki nem állhatom tovább!

Bús — ez természetes — feleltem, keletlenül érintve e fölkiáltások által, magam sem tudtam jó formán miért — de azt hiszem, hogy ily időszakban, mikor szegény atyánk oly beteg, anyánk pedig annyira elfoglalva ápolásával, nem érhetél reá unatkozni, elég elfoglalásod lehetett a ház körül s hogy anyánknak segítségére lehess.

Csak ne predikálj te is Kata, mint Pauline és Lajos — úntig hallottam az ily leczkéket; — felelt Nina vállat vonítván s elkedvetlenedve — mintha az én koromban már mindenhez érthetnék.

Nem mindenhez Ninám; de ahoz a mit mondtam, mindenesetre már értened kellene; — szóltam nyugodtan de komolyan — hiszen nem vagy többé gyermek!

Ah most nem vagyok gyermek ugy-e? de mikor arról van a szó, hogy mulassak, akkor mindenki gyermeknek nevez.

Nina! hogy is gondolhatsz most ilyesmire — kinek jutna most mulatság eszébe?

Nina fölbiggyesztette ajkait, de nem felelt, és én sem szóltam, mert kimondhatlanul fájt e könnyelműség, melyet most először leleplezve láttam, legalább ily mértékben.

Kalapomat letettem, s atyám szobájának ajtajához közeledtem, kilesvén a legkisebb neszt mely onnan hangzott; de nem mertem e szoba küszöbét átlépni, míg anyám — ki már betegéhez visszatért — be nem szólít.

Végre kinyilt az ajtó s jó anyám szó nélkül intett. Beléptem, s ő jó atyámnak ágyához vezetett. A beteg aludt — ugylát-szott elég csendesen; de halálsápadt arcza, kiaszott kezei tanuskodtak a betegség hatalmáról.

Csendesen ültem le anyám mellé a pam-lagra, s kezeit csókokkal árasztottam el; de szólni egyikünk sem mert.

Igy ültünk jó félóráig, midőn atyám

fölbredt, s mikor pillanata reám esett, hal-
kan rebegte : Kata — mikor jöttél haza?

Az öröm pirja szállt föl e szavakra jó
anyám arczába, mert mutatták, hogy a sze-
retett beteg egészen visszanyerte öntudatát,
s mindketten az ágyhoz siettünk.

Épen most érkeztem haza, kedves jó
atyám, — feleltem s egy csókot nyomtam
száraz kezére — s igen igen örülök, hogy jó
atyámat a jobbulás útján találtam.

Nekem is ugytetszik, hogy kissé job-
ban vagyok — de kivel jöttél?

Lajossal , ki oly jó volt utánam jöni.
És mos anyám kipihenheti magát , majd
ápolni fogom én jó atyámat.

A beteg szó nélkül kezemre tette jobb-
ját, aztán a fal felé fordult, s ismét pihenni
látszott.

*   *   *

Napok — hetek teltek el, és a beteg
csak lassan igen lassan haladt a gyógyulás
útján. Olykor sokkal jobban volt, máskor

visszaesett régi állapotába, de végre még is csak elmúlt a veszély, lábbadozni kezdett, lassanként visszanyervén egy részét régi erejének.

Lajos többet volt nálunk mint otthon, és Pauline is majdnem mindennap bejött pár órára. Gábor, ki fiatal nejével künn a tanyán lakott, igen gyakran — olykor kétszer is napjában, jött be lóháton a városba, s tudakozódott a beteg állapota felől; de tudván, hogy ő a bajnak szerencsétlen oka, alig mert a házba lépni, s a cselédek vagy Nina által kapta a kívánt tudósítást; mert jó anyám s én nem igen hagytuk el a beteg szobáját, honnan Gábor természetesen ki volt rekesztve; mert féltünk, hogy jelenléte nyugtalaníthatná atyámat.

Ágnestől gyakran vettünk levelet; megígérte, hogy nemsokára meglátogat bennünket, s megmutatja kisedét nagyatyjának.

Paulinetől tudtam meg, mi módon jött Gábornak meggondolatlan házassága napfényre.

Mig atyám, köszvényben szenvedvén, el nem hagyhatta szobáját, Gábor magára volt hagyatva a tanyán, honnan csak ritkán jött a városba.

Jól tudod Kata — folytatá Pauline elbeszélését, hogy nekünk kettőnknek már régóta föltűnt azon változás, mely Gáboron lassanként történt. Ha ezelőtt már sajnálatos tapasztaltuk, mikép a fiu elparasztosodik, ez most még nagyobb mértékben volt észrevehető, oly annyira, hogy Lajosnak s jó atyánknak is föltűnt, noha érzésben a férfiak többnyire nem igen élesen szoktak látni.

Atyánk párszor megszólította azért Gábort; de e megszólításnak csak az volt következménye, hogy Gábor még ritkábban mutatkozott szüleinél, mentvén magát a sok munkával, mely most igénybeveszi őt a tanyán.

Lajos is, mint jóval idősebb testvérhez illik, párszor megszólította Gábort, durva pórias modoráért, de erre a fiu oly dühbe jött s oly sértőleg felelt, hogy magam kér-

tem férjemet, ne avatkozzék többé ügyeibe, mert tartottam attól, hogy a testvérek közt ellenségeskedés és keserűség támadhatna.

Igy álltak a dolgok, midőn jó atyánk végre sokkal könnyebben érezvén magát, először, több mint harmadfél hónap után, Jankóval kikocsizott a tanyára, hogy ott kissé körültekintsen.

Gábor, ki már egy hét óta nem volt a városban, nem tudott erről semmit, s mikor atyánk a tanyára ért, Gábor szobáját, sőt az egész házat üresen találta.

Künn lesznek a földeken; — szólt atyám Jankóhoz; vezesd a lovakat az istállóba, én addig kissé körülnézek a szérűskertben s a csűrben; szeretném tudni mennyi szénánk gyűlt, s jó karban vannak-e csikaink.

Jankó engedelmeskedett; atyánk pedig lassan a szérűskert felé haladott, mert lába még kissé dagadva levén, nehezebben járt a szokottnál. A csűr mellett elhaladván, ott heves vitatkozást hallott, s ugytetszett neki, mintha abba Gábor hangja is vegyülne.

Bement tehát a csűrbe, melynek kapuja nyitva állt, s ott a legviharosabb jelenetnek, melyet csak képzelni lehet, lőn szemtanuja.

Egy szalmazsúpon fiatal néember ült, — a csürgazda leánya — halálsápadt arczczal, kúszált hajjal, könnyes szemekkel s összekúcsolt kezekkel, egyszer atyjához fordulván, ki dühösen mint a felbőszült medve állt előtte, másszor Gáborhoz, kinek fölgyúlt arcza s szagगतott mozdulatai a legnagyobb fölindulásról tanuskodtak, s ki a fölbőszült emberrel heves vitát folytatott.

Ha kend csak pár perczig nyugodtan kihallgatna, Ferencz gazda — szól Gábor hevesen — majd meglátná, hogy nincs igaza, s leánya ártatlan.

Nincs igazam? azt hiszi az úrfi? — kiáltott a gazda, tele torokkal, dühösen Gábor felé fordulván — nincs igazam? s ha a világ végéig hallgatnám mentegetőzéseit, még is csak igaz maradna a mi igaz. Szólj — te gaz néember te — kiáltott leányára, fölrántván őt hajánál fogva a szalmazsúpról — szólj :

hazudtam-e, mikor azt mondtam, hogy összezírta a levelet evvel a semmirekellővel ott, ki azt hiszi, hogy mivel úrfi, mindent tehet a szegény ember gyermekével a mi tetszik? — hazudtam-e mikor azt mondtam, hogy nem vagy többé becsületes személy — mert atyád háta mögött szerelmeskedel csábítóddal?

Hazudott Ferencz gazda — hazudott! — szólt most Gábor éles hangon, s eltaszította az öreg embert leányától — hazudott, ezerszer hazudott, mert leánya nem rossz személy, — nem szeretőm — hanem feleségem — hallja-e, feleségem!

Hallom — de nem hiszem! — dörgött az öreg — nem hiszem! — az ilyféle urfiak nem szoktak ám pórleányokat feleségül venni — ha különben nagyon is szeretnek csinos leányainkkal kedvök kényök szerént mulatni. Ha az ily bolondságokat elhitette Rózsival, akkor még nagyobb gazember, mintsem gondoltam; de velem nem fogja ám oly könnyen a bolondját járatni.

Mi ez? — szólt most atyánk reszkető.

de parancsoló hangon, s a vitatkozókhoz lépett — mi történik itt?

A meglepetés darabig elnémított mindenkit, aztán a csinos Rózsi sírva vetette magát Gábor karjai közé, ki maga is oly halvány volt mint a halál, míg az öreg csúrgazda a jöthöz fordult s bátran szólt :

Az történik, tens úr, hogy fia ott elszédítette leányomat, s most el akarja velem hitetni, hogy felesége. Mintha nem ismerném az ily madarakat. Felesége! kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy feleségül vegyék az urfiak az ily szegény leányt!

Mi igaz ebben? — szólt atyánk szigoruan, fiához fordulván — szólj Gábor — mi igaz ebben?

Az atyám, hogy Rózsi nőm. Nem volt ő soha szeretőm — másfél éve hogy összekeltünk.

Tudtom — engedelmem nélkül! — de miként történhetett ez?

Régi iskolatársam, Bánfalvi, ki most segédlelkész, kérésemre összeeskettett.

Miért felelősségre vonhatnám őt!

Oh atyám!

Ne félj semmit! bár mélyen sértve vétkes magaviseleted által, nem fogom az ártatlant büntetni a bűnösért — nem fogom e szegény leányt megbélyegezni egész életére, s gyermekét ha lenne, atyátlanná tenni, hogy boszutálljak könnyelmű fiamon, ki keveset gondolva szüleivel, egész családjával, csak saját szeszélyeinek él. De látni akarom a bizonyítványokat, tudni, hogy valóban úgy áll-e a dolog miként mondod — mert nem bízok ily ifjú szavában.

Mindent megmutathatok atyámnak — rebegte Gábor — csak ne haragudjék — —

Ne tovább! — vágott közbe az öreg úr szigorúan — ne tovább! nem haragról van itt szó, de mélyen meg vagyok sértve s elszomorítva magadviselete által. Adja Isten, hogy saját gyermekeidben ne csalódjál soha úgy mint én benned csalódtam! — Aztán a csürgazdához fordult, ki nyitott szájjal s tágra nyiltszemekkel hallgatta a párbeszédet,

mely az atya és fia közt folyt. Legyen kend nyugodt — szólt atyánk a meglepett emberhez — leánya fiamnak neje, nincs tehát ok panaszra. Egyelőre a fiatal pár itt lakhatik a tanyán — később majd lesz gondom, hogy nekik más lakhelyt jelöljek ki.

Az utolsó szavakat már rekedt, félig elfojtott hangon mondá jó atyánk, aztán megfordult s a csürt el akarta hagyni — de tagjai reszketni kezdtek, képe elsápadt, s szó nélkül az öreg Jankó karjaiba rogyott, ki belopózott volt a csürbe s már jó darab idő óta mögötte állt. Részint tőle, részint Gábortól tudtam meg mindent, mit neked elbeszéltem.

Képzelheted jó anyánk kétségbeesését, midőn pár óra mulva, Gábor és Jankó haza hozták atyánkat, ki akkor már nem tudott semmit magáról, s egyre félrebeszél. Mi történt azóta, épen oly jól tudod, mint én.

Igy szólt Pauline, s nem egy könyvet ejtettünk el mindketten azért, min változtatni nem tudtunk.

VIII.

Két hét elmúlt már haza érkezésem óta, s Loránffytól még nem vettem levelet.

Hogy el nem felejtett — hogy szeret — arról kétségem nem lehetett; Ágnes majdnem mindennap látta őt s levelei tele voltak izenetekkel — tele avval, mit Loránffy rólam mondott — s mi oly jól — oly igen jól esett szívemnek.

Még is nyugtalan valék — magam sem tudtam jó formán miért.

Oly mély szomorusággal, oly elkeseredéssel szólt volt Loránffy multjáról s arról ami akkor történt, hogy sötét kísértetként állt előttem az, mit nem tudtam s mit tudni vágytam, mindamellett, hogy visszarettenem e sötét titoktól.

Aztán másnemű nyugtalanság is vegyült e rettegéssel. Nem volt-e már csodá-

val határos, hogy oly férfit mint Kálmán — oh! hogy szerettem őt titkos gondolataimban Kálmánnak nevezni — hogy ily férfit, deli, művelt, gazdag, előkelő, éppen engem szeret — engem — az egyszerű, kisvárosi leányt, kinek születése, nevelése, sorsa s vagyona, oly igen messze estek az övétől — éppen engem, kiben sem szépséget, sem finom műveltséget nem találhatott?

De most — midőn testvéremnek eszeveszett házassága — s ő mindent tudott Keresztessyék által, — még magasabb korlátokat állított föl köztünk — nem fogja-e az áldozatot igen nagynak találni — nem fog-e vonakodni sógorságba lépni oly ifjuval, kinek neje pórleány?

Ilynemű aggodalmak s kételyek nem csekély mértékben nyugtalanítottak, s mikor a váravárt levél végre megérkezett, alig mertem fölbontani.

Szobámba futottam, bekulcsoltam az ajtót, s remegve s aggódva törtem fel

lassan s vonakodva a levél pecsétjét. Íme tartalma.

Mező-Bakta, auguszt. 15-kén.

Kedves, szeretett Katám!

Ugy-e késedelemmel vádolt engem, mert már tiz napja, hogy el kellett válnom kegyedtől, s csak most fogok az ígért levél irásához? legalább remélem, hogy azt tette, mert ez jele volna annak, hogy gondolatai, még annyi baj és aggodalom közt is, mint amennyit kegyednek kedves atyja betegsége okoz, olykor velem is foglalkoznak.

Az enyimek mindig, mindig kegyed körül lebegnek.

És még sem irt! — felel erre az én Katám — bár enyim volna már Isten és ember előtt — azon csintalan és még is oly szelid mosolylyal, melyet egyedül csak az ő kedves vonásain láttam — senki másnál.

És még sem irtam — igen — s most is csak vonakodva ülök íróasztalomhoz, s reszkető kezem szeretné elejteni a tollat, mely-

lyel életemnek szomorú múltját akarom kegyed előtt leleplezni.

Oh Kata! kedves Katám! legyen irgalmas ítéletében — szeressen engem akkor is, mikor majd mindent tud — mindent!

Bár mennyire vonakodom e keserű föladattól, még is végre szavamnak kell, hogy álljak. Tehát a dologhoz.

Első ifjuságom egyike volt a legboldogabbaknak, melyeket csak képzelni lehet.

Szüleim gazdagok voltak, megelégedve sorsukkal, — házasságok boldog — kedélyük vidám — egészségük jó — s aztán két gyermekkel birtak, kiket imádtak, s kik teljes mértékben viszonzták szeretetöket.

E két gyermek én valék, s másfél évvel ifjabb öcsém, Imre.

Ha valaha testvérek szerették egymást, úgy mi olyannyira szerettük, hogy alig birtunk távol lenni egyik a másiktól, ha csak pár napra is.

Együtt nevedtünk, egy szobában laktunk, együtt tanultunk, együtt játszottunk,

lovagoltunk, sétáltunk, — mindig, mindig együtt!

A különbség alig látszott köztünk — Imre erősebb volt nálamnál, s hamarabb fejlődött, úgy hogy idegenek nem egyszer azt hitték, hogy ő az idősebb.

Jellemeinkben sok volt a hasonlatosság, de léteztek különbségek is. Az én legfőbb hibám hirtelen föllobbanás volt, s e hiba gyakran oly szavakra s tettekre ragadott el, melyeket később, hideg vérrel, keserűen megbántam. Imre ellenben, sok nyugodtsággal birt, de amellet jó adag gúnnyal is, melyet csak ritkán tudott magába fojtani.

Ígen hamar fogta föl minden dolognak nevetséges oldalát — s aztán nem kimélte azt, ki ügyetlensége vagy bármi más által, okot adott nevetésre és kigúnyolásra.

Én csak ritkán szenvedtem e hibája által, mert irántami szeretete nem engedte, hogy bennem nevetségest vagy gúnnyra méltót lásson — de fiatal barátaink s iskolatársaink nem egyszer valóságos dühbe jöttek,

Imre csipős megjegyzései s tréfái miatt, és heves vitatkozások, mérges perlekedések, sőt verekedések is, nála napirenden valának, néha ily alkalommal mindig megtettem amit csak tehettem a vihar lecsillapítására.

Könnyű neked, szóltak ilyenkor ifju tanuló s játszótársaim — téged kimél Imre, mert szeret, ugy mint senkit a világon; csak bána veled is ugy mint velünk, majd meglátnók mi történne akkor; — hiszen te sem vagy szent — sőt oly könnyen dühbe jössz, s oly mérges vagy mint a kakas.

Én az ily beszédekre csak nevetni szoktam — mert az összekoczczanások köztem s Imre közt oly ritkán történtek, s oly ártatlan nemüek voltak, hogy az ellenkezőt valódi lehetlenségnek tartottam.

Igy folytak le egyetértésben és szeretetben gyermekéveink, s mindketten most már az ifjuság küszöbén álltunk. Én tizen-nyolcz éves voltam, Imre tizenhetedik évében. Eddig tanulmányainkon kívül, melyeket mindketten szorgalommal, mondhatnám

előszeretettel folytattunk, csak lovakkal, vadászattal, vivással s egyéb férfias időtöltésekkel voltunk elfoglalva; de közeledett az idő, hol másnemű, szelidebb és gyönyörteljeesebb érzések is kezdtek szíveinkbe lopózni.

Bár szüleink a teleket nem igen szokták városban tölteni, még is sok embert látunk, és sokat élünk társaságban. Szomszédságunk számos volt, s kellemes; szüleink pedig vendégszeretők, és ők is gyakran látogatták meg szomszédainkat, kikkel, kivétel nélkül, jó egyetértésben élünk.

Számos fiatal leánykát ismertünk; de mivel ugyszólván velök nőttünk föl, egy sem gerjesztett bennünk valami szelidebb vagy magasztosb érzést — s inkább „jó pajtás-sághoz“ hasonló viszony fejlődött ki köztünk s e leánysereg közt.

Rövid idő óta azonban, új csillag tűnt föl egünkön, melynek fénye elragadta a vidék egész fiatalságát.

Legközelebbi szomszédunk báró M . . . volt, kinek fiaival a legbensőbb barátságban

éltünk. Leánya nem levén, a bárónő özvegy testvérének egyik leányát fogadta föl, anyja halála után; és e fiatal, alig tizenhat éves hajadon, oly szép és kedves volt, hogy a vidék egész fiatalságát meghódította, M . . . . bárónő nem csekély öröme, ki büszke volt szép rokonára.

Én sem kerültem ki a hatást, melyet e ragyogó szépségü teremtés mindenkire gyakorolt; s pár hét mulva oly szerelmes valék belé, mint tizennyolcz éves korunkban lenni szoktunk; — szerelmes mondám; mert oly benső, mély, egész valómat betöltő érzéstől mint a mely most túlarad szivemben, akkor fogalmam sem volt.

Szépsége s kedvessége mellett, Sarolta, — ez volt a fiatal leány neve — jó adag kaczérsággal is birt, s oly ügyesen tudta mosolyait kiosztani, mikép ifju rokonaitól fogva minden hódolója azt hitte, hogy van egy kis reménye elsőségre a versenyben, melyben annyian résztvettek.

Auguszt 12-dikén, Klára napján, szá-

mos vendég gyült össze báró M . . . . kastélyában, a bárónő nevenapjára, melyet igen fényesen szoktak mindig megülni. Este fényes tánczvigalom tartatott, melyben a fél megye résztvett.

Sarolta szebb és igézőbb volt mint valaha, s én alig hagytam el oldalát, bár vetélytársaim mindent elkövettek, hogy elmozdítsanak helyemből.

Ezek között azon napon testvérem Imre is volt. Eddig, ugylátszott legalább, nem sokat gondolt a szép leánynyal; de ez este ő is áldozatul esett bájainak, s egyike lón legbuzgóbb hódolóinak.

Sarolta rég óta megígérte, hogy velem fogja a cotillont tánczolni; midőn tehát a zene megkezdődött, székekről gondoskodtam, s aztán siettem szép tánczosnőmet fölkeresni.

Nem találtam őt egyik mellékszobában sem, s mikor végre visszatértem a tánczterembe ott ült ő, a tánczolók körében Imre öcsém oldalán, s vigan csevegve s nevetve velem.

A vér fölszállt e látványra arczomba, s oda sietvén, kérdőre vontam hűtlen táncosnémat. A leány avval mentegette magát, mikép elfeledte, hogy nekem igérete e tánczot; de ugytetszett, hogy egyetértő mosolyt cserél öcsémme, mi arra a gyanura birt, hogy szándékosan hagyott cserben, még pedig Imre tudtával — talán kérésére.

Haragom fölforrt — de nem akarván kellemetlen vitát előidézni, visszavonultam, szemmel tartván azonban a fiatal párt, mely — ezt hittem legalább — jól kikaczagott a könnyü diadal miatt, melyet fölöttem kivívott, mert a susogásnak s nevetésnek köztök vége nem lőn.

Nem tánczoltam többé ez estén, s nem szólítottam meg sem testvéremet, sem Saroltát, de mindig nyomukban voltam, s Imre nem igen hagyta el a leányka oldalát.

Estebédkor egymásmellett ültek, s nagyon jól töltötték idejököt, mig én duzzadtan egy szögeletbe vonultam s onnan kémkedtem fölöttök. Sokkal korábban a többinél

vonultam vissza szobánkba, s levetközvén az ágyra vetettem magamat, hol kínos érzéseimnek s gondolataimnak szabad tért engedtem.

Midőn hajnalkor Imre a két fiatal házi-
urral együtt a szobába jött — mert ez alkalommal, hol az egész kastély dugva tele volt vendégekkel, mind a négyen egy szobában háltunk — úgy tettem magamat mintha aludnám, csakhogy ne legyek kénytelen velök szóba elegyedni.

A három ifjú még sokáig fecsegett, nevetett s tréfálózott; s ifju barátaink avval vádolták öcsémet enyelegve, hogy engem, szép rokonuknál kiemelt a nyeregből.

Mindig azt hittük — szólt az egyik — hogy Kálmán a kegyencz; hanem ma alig nézett reá, s folytonosan veled tánczolt és társalgott.

Pedig a cotillont rég óta Kálmánnak ígérte; — jegyzé meg a másik — magam jelen voltam mikor ezt tevé.

Imre nevetett; — soha nevetés inkább

nem fájt szívemnek — s aztán fölkiáltott: — Ezt — meg kell vallanom, ügyesen vittük ki. Míg Kálmán mindenütt kereste Saroltát mint a gombostót, addig mi ketten künn, a sötét erkélyen álltunk, s az üvegajtón bekémeltünk a terembe, várván, hogy elhagyja azt; s alig folytatá vizsgálatát a melléktermekben, midőn mi ketten, a készen tartott székeken, helyet foglaltunk a körben; úgy hogy mikor szegény visszajött, már óranegyed óta letelepedtünk. Aztán az a hamis kis leányka oly ártatlan képpel mentegetőzött feledékenységgel, hogy alig tudtam nevető vágyamat legyőzni.

Minden szót hallottam, s a harag mindinkább forrt bennem — de legyőztem magamat; tudtam hogyha egyszer szólok, heveségem könnyen többre ragadhatna el, mintsem akarnám. Összehiraptam ajkaimat, képmet párnámba nyomtam s hallgattam.

Végre a három ifjú lefeküdt, s pár percz mulva mély álomba volt merülve.

De én nem maradhattam többé ágyam-

ban; fejem égett, szívem oly hangosan vert, mintha szét akarna repedni — egész lelkem föl volt dulva.

Fölkeltem, sietve magamra rántottam ruháimat, s elhagytam a szobát.

Mély csend uralkodott mindenütt — uraság és cselédség lenyugodott az átvirrasztott éj után.

A tornácra vezető ajtó belülről be volt kulcsolva; kinyitottam, s kiléptem a szabadba. A kertben is minden csendes volt — a munkások még nem fogtak napiteendőikhez — csak a madarak voltak ébren, s reggeli himnuszukat ezer meg ezer hangulag énekelték.

Máskor minő élvezetet nyújtott volna e bájos képe a falusi csendnek — de ma inkább viharra s szélvészre vágytam volna; e mosolygó béke mindenütt hova szemem esett, még kínosabbá tette a lelki vihart, mely bennem forrt és hullámozott.

Meg voltam sértve szerelmemben — s

mi még inkább fájt : testvéri szeretetemben és barátságomban.

Nem hittem volna soha — soha, hogy Imre, kit annyira szerettem, így bánhatik velem s így szólhat rólam! Ha ő is úgy szerette volna Saroltát mint én — oh! akkor megbocsátottam volna mindent, — akkor visszalépek — s elzárván fájdalمامat saját keblemben, szabad tért engedtem volna szerelmének.

De ő nem szerette Saroltát — legalább nem úgy mint én; — a ki valóban szeret, nem szólhat ily könnyeden szerelme tárgyáról; — meglehet, hogy a szép leány tetszik neki, oh igen, ez másként nem is lehet; de szeretni — szeretni! — nem úgy nyilatkozik a szerelem.

Tehát szeszélynek, üres időöltésnek áldozott föl engem!

E gondolat újra s újra tűzte magát előmbe, s mindig sötétebb színekben.

Igy tünődve haladtam tovább, mig kiértem a kastélyt köröző tágas kertből, egy

árnyékos ligetbe, mely elég széles és sebes hegyifolyam szélén vonult el. Távolról egy malom zúgása hangzott, míg lábaim előtt a kristály tiszta víz kis habokban sietett el, kavicsos ágyában.

Ellen nem állhattam a vágynak égő tagjaimat e hűvös nedvben lehűteni. Levettem ruháimat s a vízbe ugrottam, mely itt körülbelől vállig ért.

Óranegyed mulva ismét a szárazon voltam, még pedig kissé nyugodtabb állapotban; a hideg folyamnak tiszta nedve lelkileg s testileg csillapított. De nem akartam még a kastélyba visszatérni — nem éreztem magamat elég nyugodtnak, hogy Saroltával, s főleg öcsémmel találkozhasam — nehogy a vihar ismét kezdetét vegye kedélyemben.

A nap most már elég melegen sütött, de az árnyékos berekben hatalmát nem igen éreztem. A folyam szélén föl s alá járván, a keskeny ösvényen átéltem újra gondolataimban nemcsak a mult éjet, hanem a mult hónapokat is, azon nap óta, melyen először lát-

tam Saroltát — s nem csekély lelki harc után elhatároztam, hogy bájos képét ki fogom tépni szivemből, mert éreztem, hogy nem szeret és csak játékát üzte velem.

De nem oly könnyű ám fyféle elhatározást ki is vinni — főleg tizennyolcz éves ifjúnak.

Mig így gondolkoztam s küzdöttem magammal, léptek közeledtek, s Imre öcsém hangja hatott fülembe.

Jó reggelt Kálmán! — kiáltott az ifjú már jó messziről — mindenütt kerestünk tégedet; — mit csinálsz itt egyedül mint a bagoly?

Megfordultam, s nem felelvén kérdésére, csak jó reggelt mondtam, s tovább haladtam.

Imre most mellettem volt és újra szólt.

Gyere vissza a kastélyba; arról van szó, hogy holnap lóversenyt tartanak — Sarolta fogja kiosztani a jutalmakat — nincs-e kedved résztvenni a mulatságban?

Nincsen.

Pedig már lovainkért küldtem.

Azért még nem szükség, hogy lovaljak.

Talán félsz, hogy nem leszesz győztes?

Nem szoktam félni, de nincs kedvem e mulatságra.

Ugylátszik, hogy ma semmire sincsen kedved; — felelt Imre csipősen.

A berek végéhez érvén megfordultunk, úgy hogy most nem én, hanem Imre járt közvetlen a víz szélén.

Hagyj magamra! — viszonoztam elég rossz kedvűen — mondtam már, hogy a futásban nem fogok résztvenni, s szándékomat nem igen szoktam változtatni.

Azért csak haza jöhetsz velem reggelire? — hallod-e? — épen most csengetnek.

Nincs étvágyam — s jobban szeretek itt maradni.

Ej! ne légy oly haragtartó — kiáltott föl Imre; — tudom jól, hogy még mindig neheztelsz, mivel tánczosnődet elcsaltam teg-

nap tőled — de szerelemben minden csellel élünk.

Evvel nevetve fogta meg kezemet s a kastély felé akart velem indulni.

Még egyszer — hagyj magamra! — szóltam boszankodva, s oly erővel ragadtam ki kezemet az öcséméből, hogy ő — erre nem lévén elkészülve visszatántorgott, s elvesztvén egyensúlyát, egy kiáltással a vízbe esett.

Haragom elpárolgott, mintha sohasem létezett volna s a folyam széléhez siettem nyugtalanul, bár tudtam, hogy Imre igen jó úszó volt.

Sehol sem láttam őt.

Most — de már sokkal sokkal alább, karja emelkedett ki a vízből.

Halálos nyugtalanságban, ruháimban ahogy voltam a vízbe ugrottam, s minden erőmet összeszedvén, lefelé kezdtem úszni, hogy megmentsem őt.

Időnkint fölmerült vagy karja vagy

feje a habokból — de ugylátszott, hogy tehetlen magával s nem uszik, csak sodortatik a hullámok által.

Görcs kapta-e meg? — vagy esésében megsebesült? — nem tudtam — hanem a kétségbeesés erejével küzdöttem, hogy utóljérjem.

Hijába! mindig előttem volt és soha közelebb nem tudtam hozzá érni. Erőm lankadni kezdett, nedves ruháim fárasztottak s nehezítették az uszást. Most a malom zúgása mindig közelebb hangzott füleimbe — már láttam messziről a fehér habot, melyet kerekei fölkeverték — Imre azok felé sodortatott.

Kétségbeesésembe kiáltozni kezdtem, ahogy csak kifért torkomból — most — most lépett ki egy legény a malomból a keskeny hidra, mely a kerék mellett vonult el — ismét reákiáltottam — öcsémre mutattam ki már igen igen közel volt a kerékhez — a legény bambán mindig csak felém nézett —

nem oda a hová mutattam — most — oh!
irgalmas Isten! — most eltűnt Imre a kerék
alatt — s én elvesztettem öntudatomat.

* * *

Miként menekültem én a vizből — ki
volt megmentőm — csak hónapok után tud-
tam meg, miután nehéz betegségen mentem
keresztül.

Mikor magamhoz tértem a betegség
mámorából, Imre már sírjában nyugodott.
Részleteket sohasem tudtam meg. Nem mer-
tem kérdezni, s szüleim örültek, hogy kér-
désekkel nem faggattam őket. Ők, ami tör-
tént, örült fölkiáltásaimból tudták meg —
vagy inkább sejtették — de azt is tudták a
molnár legénytől, mennyire igyekeztem Im-
rét megmenteni.

Azt hiszem, e legénynek köszönhettem
életemet — de kevés hálát éreztem iránta.

Oh! mennyire vágytam a halálra! —
hogy szerettem volna elhagyni e világot,

hol minden bűnömre — bár önkénytelen bűnömre — emlékeztetett!

A gondviselés másként határozta. Fölgyógyúltam — de minő életre?

Szüleim, pár rövid hónap alatt, megöregedtek — elbetegesedtek a bú és fájdalom következtében — s alig három évvel ezután, már mindketten Imrét követték a sírba.

Egyedül álltam a világon — egyedül fájdalommal — bűnömmel. Ugytetszett nekem, hogy átok hever rajtam — s hogy ez átok ne háramolják másokra, s ártatlanokra is, elhatároztam magamban, hogy soha házasodni nem fogok, s mindig egyedül maradok embertársaim közt.

Visszahuzódtam a világtól — falun — magányosan éltem, nem láttam senkit, Keresztessyn kívül, kivel gyermekkori barátság kötött össze.

Ha olykor már tovább nem tűrhettem a magányt, pár hónapig utaztam a külföl-

dön, hol senki nem ismert; s idegenek közt kerestem elszóródást és nyugalmat.

Egy ily utnak kezdetén pár év előtt az éjet Debreczenben töltöttem — esetlegesen épen azon fogadóban, hol ez este tánczmulatság rendeztetett.

Ott láttam kegyedet először — kedves, kedves Katám. — Emlékezik-e még azon estére hol ügyetlen tanczosa elesett, s kegyedet karom mentette meg hasonló bajtól?

Nem tudtam alunni a zaj és zenétől, mely az épület minden részében visszahangzott. Fölöltöztem tehát s a tánczterembe mentem, ott pár órát töltendő, míg vége leend a mulatságnak.

Az első mit e teremben megpillantottam kegyednek kedves alakja volt — oly igéző egyszerűségben, nyugodt kecsében.

Szemem követte kegyednek minden mozdulatát — de kegyed észre nem vett — egyszer sem fordult felém pillanata — míg végre elég szerencsés valék segítségére siet-hetni.

Pár perczczel ezután elhagytam a tere-
met; — éreztem, hogy nyugalmamnak —
ha nyugalomról szólhatok én e világon —
vége leend, ha tovább időzöm. — Másnap
reggel folytattam utamat, anélkül, hogy
kegyednek nevét ismerném.

Később a sors ismét összevezetett —
Keresztessy lakodalmán.

Minő boldog napok voltak ezek reám
nézve! már akkor szerettem kegyedet —
szerettem lelkem minden erejével — de hall-
gattam, bár minő nehezen esett is — és el-
hagytam Megyeskútot, tüstént a lakadalom
után.

Nem akartam a varázsnak engedni, —
hű akartam maradni elhatározásomhoz.

Midőn később hallottam, hogy kegyed
hosszabb időre Erdőszegre készül — elutaz-
tam s hónapokat töltöttem a külföldön —
mert nem biztam magamban s fogytán levő
erőmben.

Hiába! messze hazámtól is csak a ke-

gyed kedves képét láttam magam előtt — ott is másról nem tudtam gondolkozni.

Végre engedtem — engedtem szívem sugallatának s a kegyed kezébe — szeretett Katám — tettem le egész jövőmet. Hiszen jó az örök gondviselés, — talán rajtam is könyörült, s önkénytelen bűnömet megbocsátotta.

Akarja-e ezen vallomások után, sorsát az enyimmel összekötni? akar-e nemtóm lenni, ki megóv jelenléte által e sötét óráktól, melyek gyakran, igen gyakran erőt vesznek rajtam?

Feleljen őszintén, nyíltan, minden tartózkodás nélkül; ne higgye, hogy azáltal, a mi köztünk történt, kötve van. Isten mentsen! — kegyed most is szabad, szabad mint a lég. Feleljen érett megfontolás után — alávetem magamat előre is elhatározásának — akárminő is legyen az.

Nem ígérhetek kegyednek oly vidám, felhőnélküli, napfényes életet mint a nővéréé a kedves Keresztessynéé — mert én nem

vagyok olyan mint barátom Ödön. Multam
sötét fátyolt vetett egész életemre, melyet
tökéletesen elhárítani — lehetetlen!

De ígérhetek oly szívet, mely kegyedet
szereti egyedül, forrón — örültségig! — oly
hont, melyben királynőként fog uralkodni
— mindenén — s mindenkin!

Oh Kata — Kata — akar-e enyim lenni?
Feleljen — feleljen minélelébb — várva
várom levelét, — e levelet, mely üdvömet
foglalandja magában — vagy vesztemet.

Ne várakoztasson sokáig.

Loránffy Kálmán.

IX.

Ez volt Loránffy levele. Mit mondjak az érzésekről, melyeket bennem felköltött?

Hatalmasak voltak ezek és különfélék — de eszembe nem jutott egyetlen pillanattig sem elhagyni azt, kit szerettem — mert szerencsétlen.

Szerencsétlen — igen, nem bűnös — oh nem bűnös! — Hol volna itt a bűnnek nyoma? Akarva taszította-e öcscsét az örvénybe? — koránsem, sőt mindent elkövetett megmentésére, mi csak hatalmában állt. Hiszen kevésbe mult, hogy ő is vízbe nem fult.

Felelősök vagyunk-e egy önkénytelen mozdulatért — ha ez bajt vagy szerencsétlenséget okozott? — nem, nem! — bűnt csak akarva lehet elkövetni!

Ily gondolatokba merülve ültem — nem

tudom meddig; — míg végre kopogtatás ébresztett föl merengéseimből.

Ki az? — kérdeztem az ajtóhoz sietve.

Én; — felelt édes anyám hangja.

Tüstént kinyitottam az ajtót, s anyám lépett a szobába.

Azt gondoltam, hogy rosszul lettél, mivel oly sokáig nem láttalak; — szólt édes anyám szeliden. — De mi bajod? mi történt? miért e könyök szemeidben — miért e nyugtalan-ság és fölindulás?

Nyakába borultam jó anyámnak, s mindent elbeszéltem neki, mindent azon naptól fogva, hol először láttam Loránffy.

Anyám nem csekély csodálkozással hallgatott ki, mert távolról sem sejtette, hogy Loránffy reám nézve egyéb kellemes ismerősnél; de voltak pillanatok, hol köny gyűlt szelid szemeibe, s keze melegebben szorította az enyimet.

Végre odanyujtottam neki Kálmán levelét, azon kéréssel : olvassa el figyelemmel, s aztán jöjön segítségemre tanácsával.

Jó anyám megölelt, aztán mondá :

Minden a mit elbeszélteél, gyermekem, oly új s meglepő előttem, hogy e pillanatban nem bírok elég nyugalommal e fontos levél elolvasására s megbírálására. Engedd, hogy elvigyem magammal, s ma este szobámba olvassam el, midőn kedélyem kissé nyugodtabb, s minden csendes körülményben. — Most vissza kell térnem atyádhoz. Ne aggódj kedvesem — tevé hozzá, s karját derekam körül fűzte — meglátod, minden jó lesz még. Evvel elhagyta a szobát, s én még sokáig tünődtem s gondolkoztam, míg végre visszatértem mindennapi teendőimhez, de, meg kell vallanom, anélkül, hogy jó formán tudtam volna mit csinállok.

* * *

E napra következő éjet Lajos töltötte atyám szobájában, úgy hogy — mi csak ritkán történt most — jó anyám s én mindketten lefekhettünk. Ninát pár napra kiküldtük

Paulinehoz, hogy egy kis falusi levegőt szíjon, s így szerencsémre egyedül lehettem szobámban.

Levetköztem, de le nem birtam fekünni.

Olykínos nyugtalanság volt szívemben, hogy még csendesen sem tudtam maradni egy helyt, hanem föl s alá járva töltöttem az éjnek első óráit.

Jó anyám most azon szobában hált, mely ezelőtt az enyim s Ágnesé volt; én pedig Nelli helyét foglaltam el Nina szobájában. A két szoba közt csak egy kis kamra létezett, hol fölösleges ágyneműket, s egyéb ily dolgokat szoktunk tartani.

Valjon lefeküdt-e már édes anyám? — olvasta-e Kálmán levelét? — s mit fog ahoz mondani? mit fog nekem tanácsolni?

E gondolatok forogtak szünetlenül elmémben, s távol tartották az álmod szemeimtől, bár a mult éjet átvirrasztottam volt, atyám mellett.

Végre meg nem állhattam, hogy jó anyám ajtajához ne lopózzam.

A gyertya égett még szobájában, de minden csendes volt. Végre hallottam, hogy anyám fölkel a pamlagról, s föl s alá jár szobájában. Halkan kopogtam s ő kinyitotta ajtaját.

Te vagy Katám? Jer be — gondoltam, hogy te sem tudsz alunni.

Bementem, s jó anyám maga mellé ültetett a pamlagra.

Elolvasta-e Loránffy levelét kedves anyám? — kérdeztem végre halk hangon.

El, gyermekem.

És mit gondol, mit tanácsol?

Engedd gyermekem, hogy kérdéseidre más kérdéssel feleljek. Szereted-e Loránffyt?

Oh anyám — hogy ne szeretném!

Nem azon közönséges szerelmet értem, melyet akármelyik fiatal leány érez — hanem azon mély, határtalan, valódi szerelmet, mely nem saját boldogságát ohajtja leginkább, hanem azét a kit szeret — mely minden áldozatra kész — s bajtól — fájdalomtól nem retteg vissza — úgy — ezen szerelemmel szereted-e Loránffyt?

Anyám e szavakat oly komolyan, s oly szívreható hangon mondá, hogy reszketni kezdtem, és csak pár percz múlva tudtam kérdésére felelni.

Igen anyám — szóltam alig hallhatólag — ugy szeretem ahogy jó anyám mondja — s inkább a szerencsétlenséget akarnám vele megosztani, mint mással a legfényesb szerencsét!

Anyám kezét homlokomra tette, s reszkető hangon mondá: Akkor neje lehetsz Loránffynak, s a jó Isten áldjon meg titeket ezerszer.

Darabig mozdulni sem tudtam — aztán anyám kebléhez simulván, hosszasan nyugodtam karjai közt.

* * *

Jó atyám még oly gyöngye és szenvedőleg volt, hogy komolyabb dolgokról nem lehetett vele szólni, anélkül, hogy káros következésekről ne kellessen tartani. Azért elhatároztuk anyámmal, hogy még darabig

hallgatni fogunk arról, mi jövőmét illeti, míg ereje kissé visszatér.

De anyám megengedte, hogy válaszoljak Loránffynak, sőt pár sorral kísérté levelelmet, melyekben mondá: hogy nem kétkedik ugyan atyám jóváhagyásán, de míg veleszólhat e tárgyról, eljegyzésünknek titokban kell maradni mindenki előtt, kivéve természetesen családunkat.

Tömérdek levélpapirost fogyasztottam míg válaszom végre elkészült, és akkor sem voltam tökéletesen megelégedve avval a mit irtam. Ha Loránffy ott lett volna melletttem, ha élőszóval megmondhattam neki mit érzek, mit óhajtok, mit határoztam — — be hamar kész lettem volna mondanivalómmal! — Hanem az írlapon nehezebb volt ám a dolog. Egyszer igen hidegnek tetszettek szavaim — máskor igen is bensőknek — nem tudtam a középutat eltalálni.

Végre kénytelen valék levelelmet bezárni, s annak megbírálását Kálmán szerelmére bízni.

Válasza után ítélve, a bíró nem volt szigorú.

Pár hét mult el, sűrű levelezés közt — végre egy szép őszi napon, midőn jó atyámat először kertünkbe vezettük, hogy ott, kényelmes karosszéken, a napfényt s az üde levegőt élvezhesse, kocsizörgés hallatszott udvarunkban.

Nina s én kifutottunk — Keresztessyék érkeztek meg — s velök együtt Loránffy!

Oh minő nap volt ez! — tele boldogsággal, nyugtalansággal és hatalmas érzésekkel!

Most atyámnak mindent meg kellett tudni — Loránffy maga szólt vele — és soha, soha el nem felejttem jó atyám halvány, de megihatott és benső örömtől sugárzó vonásait, midőn pár szives szóval kezemet a Kálmánéba tette!

*   *   *

Mit szóljak a most következő hetek és hónapokról — mit boldogságomról, mely oly benső, oly mélyen érzett volt?

Azok kik elég szerencsések voltak ily időszakot átélni, tudják jól mit éreztem — és kik ily örömet és megelégedést nem tapasztaltak soha — azok ugy sem értenék leírásomat.

Jobb tehát ha ez időszakról hallgatok.

* * *

Átlapozván a mit irtam, kénytelen vagyok elismerni, hogy igen önző voltam — mert régóta jóformán csak magammal és saját ügyeimmel valék elfoglalva.

Főleg szegény Nellit nagyon is háttérbe szorítottam — pedig épen akkor ő követelhetette volna az első helyet e lapokban.

Mig Erdőszezen voltam, Nelli párszor irt ugyan — de nyíltan ki kell mondanom, hogy nem volt köszönet benne — mert levelei oly zavarosak voltak, s oly kevés tény foglaltak magukban, hogy azokból bizony igen keveset lehetett tudni.

Tamásfalvi tökéletesen fölgyógyult, s végre elhagyta Zsuzsa néni házát, még pedig a legeslegjobb barátságban.

Ezek voltak a tények, melyeket Nelli leveleiből megtudtunk. Hanem miként békült ki Zsuzsa néni gyűlölt vendégével — tartós volt-e azon nem remélt barátság — s látták-e ezután is szomszédjukat? arról hallgatott a levélíró.

Haza jövén Debreczenbe, Nellit gyakran láttam; de annyi volt mi ez időben gondolataimat igénybe vette, hogy elmulasztottam őt e dolgokra nézve kérdésekkel faggatni — ő pedig nem szólt erről egy szót sem. Csak annyit vettem észre, hogy Nelli most kevésbé férfias mindenben a mit tett és mondott, s e szokatlan szelidség nagy előnyére vált.

Zsuzsa néniben is némi változás tünt föl nekünk; ő is engedékenyebb lőn s kedélyesebb a szokottnál, s egyszer kétszer még Gábor s fiatal felesége felől is kérdezősködött, a nélkül, hogy haragot mutatna — nem csekély meglepetésünkre.

Igy álltak a dolgok, midőn egy reggel Zsuzsa néni s Nelli újra bejöttek hozzánk.

Jó atyánk akkor már veszedelmen tul volt, sőt naponkint pár órát töltött az ágyon kívül, pamlagán.

Máskor Zsuzsa néni mindig legelőbb is a beteg szobájába sietett, de az napon velem s Paulinével, ki épen nálunk volt, az ebédlőben időzött, s egész modorában neme a zavarnak tünt föl, melyet nála épen meg nem szoktuk.

Nelli igen hallgatag volt, de jó kedvű, és csinosabb mint valaha.

Hm, hm, — szólt Zsuzsa néni, miután atyám állapotáról kérdezősködött — szeretnék anyáddal pár szót szólni, Kata, mielőtt Zsigához bemennék.

Tüstént elhivom, Zsuzsa néni; — feleltem; atyám szobájában van, ki épen most hagyja el ágyát.

Oh akkor ne alkalmatlankodjunk neki; majd későbben találандok alkalmat közléseimre.

Darabig mindenki hallgatott, azután ismét Zsuzsa néni szólt.

Az igazat megvallva, alig tudom miért akarék elébb ángyommal szólni — hiszen nem kellemetlen dolog az, miről testvéremmel beszélnem kell — s nektek is megmondhatom — ne húzd a szoknyámat Nelli — elébb utóbb ugy is meg fogják tudni; — az egész abból áll, hogy tegnap Nellit megkérték.

Valóban! — kiáltott föl Pauline színlett meglepetéssel — s ki az a vakmerő, ki e kis amazonnal házassági frigyre mer lépni?

Nem látom át micsoda vakmerőség van a dologban, de ha a kérő nevét akarjátok tudni — ne bánts Nelli, s hagyj engemet szólani ha kedvem tartja — ez Tamásfalvi Vincze.

Tamásfalvi! — ismételtük Pauline és én, míg Nelli kis lábával a földet verte s ki-
pirult mint a rózsa.

Tamásfalvi — igen, Tamásfalvi! mi csodálni való van ebben? — szólt Zsuzsa néni békétlenül.

Hiszen Nelli ki nem állhatja! — mondá Pauline.

Két -- három kosarat is adott neki; --
tevéem hozzá -- megvallom kissé hamisan.

Meglehet -- igen -- de mikor volt ez!
-- felelt nagynénénk -- azóta sok víz folyt
le a Tiszán.

És Tamásfalvi azóta sokat változott! --
tevéem hozzá kissé hevesen Nelli.

Tehát nem kiállhatlan -- gyalázatos!
többé -- Nellikém? -- kérdezte Pauline
nevetve.

Oh hallgass Pauline -- szakította félbe
Nelli -- nem is tudtam, hogy oly hamis
tudsz lenni.

E pillanatban anyám lépett a szobába,
s az első „Isten hozta“ után, Zsuzsa néni
tüstént más szobába ment vele, míg mi
egyedül maradtunk Nellivel, kit kérdések-
kel ostromolni meg nem szüntünk.

Feleleteiből tudtuk meg, miként Ta-
másfalvi, mióta Zsuzsa néni házát elhagyta,
majdnem mindennapos vendége volt, derült
kedve, jó szive és nyílt jelleme által nemcsak
az öreg nő, de a fiatal leány szívét is annyira

meg tudta nyerni, hogy aligha nem nyerend kedvező feleletet mindkettőtől.

Csak jó atyám ne tegyen kifogást — jegyzé meg Nelli kissé aggódva — ő csupán csak akkor látta Vin — — Tamásfalvit, mikor — —

Mikor még kiállhatatlan s betyáros volt — ugy-e Nelli? szakítá őt félbe Pauline igen komoly arczczal; — de hiszen most egész Bayard, „sans peur et sans reproche“, vált belőle, s így majd legyőz e csoda lény, minden akadályt.

Oh Pauline!

Oh Nelli!

Ne félj semmit Nellikém — szóltam megölelvén kis nővéremet — ha Zsuzsa néni mellette szavaz, akkor ügye jó kezekben van.

Ugy is volt — mint nemsokára megtudtuk. Atyám eleinte nem akart semmit tudni ily hiresen betyáros vőről — de Zsuzsa néni oly hatalmasan szólalt föl új kegyencze ügyében, mikép legalább azon ígéretet

nyerte, hogy Tamásfalvinak szabad leend házunkhoz jární, hogy atyám jobban megismerje, s aztán határozzon fölötte.

Zsuzsa néni eljárásának eredményét tüstént tudtára adta pártoltjának, levél által, melyet lóhátas ember által küldött De-regire; s e levél következtében másnap déltájban Tamásfalvi megjelent házunknál.

De minő nagy volt a változás, melyet rajta észrevettünk!

Piros, kissé vaskos arcza, halvány volt, bár nem beteges, és sokkal kevésbbé kerekded mint ezelött; termete nyulánkabb és azért deliebb; kocsisforma durva öltözet helyett, finom, csinos és divatos szabású öltöny fődte tagjait, ostornak hire sem volt — s oh csodák csodája! a legszebb vajszin kesztyűben díszlettek kissé nagy, de csinos formájú kezei.

Csendesen lépett a szobába, a szokottnál jóval halkabb hangon, üdvözölte a jelenlévöket udvariasan, a bevett szokások szerint; s végre a legnagyobb tisztelettel kér-

dezte jó anyánktól, valjon beszélhetne-e atyánkkal?

Annyira elcsodálkoztam, hogy lélekze-tem elállt. Ugyan azon Tamásfalvi volt-e ez ki kevés hónappal ezelőtt inkább parasztfiúhoz hasonlított, mint művelt férfiúhoz? ugyan az, ki oly sértőleg nyilvánította Nelli iránti rokonszenvét, — ugyan az, kit e tűzről pattant kis leány pórias magaviseleteért, nem oly régen ezelőtt, oly erélyesen rendre utasított?

Csakugyan ő volt, de alig lehetett reá-ismerni.

Nelli, ki meglepetésemet észrevette, diadalmasan tekintett reám, s aztán fülembé sugta: Nem mondtam-e hogy nagyot változott.

Azám; — feleltem nevetve — hála egy jóltévő pisztolylövésnek.

Nelli elpirult, de azért megelégedése egy cseppet sem apadott — sőt! Hol volna a fiatal leány, ki ne örülne ily diadalnak.

És a változás, mely Tamásfalvin történt, nemcsak külsőségekből állt — koránsem! magaviselete, társalgása, nézetei mintegy tisztultak s emelkedtek volt a szenvedés által. Látszott, hogy az alap jellemében mindig jó és derék volt, és csak a betyárosság, melynek egészen átengedte magát, vont fátyolt mindenre, mi benne jó és szép vala.

Most a szerelem s egy hosszú, veszedelmes betegségnek komoly leczkéje, eltávolították e fátyolt; s ime a durva hüvely föl pattant, s az érett gyümölcs egész épségében mutatkozott.

Hogy ily körülmények közt jó atyám nemsokára örömet fogadta el Tamásfalvit fiának, könnyen megfogható; s a fiatal pár boldogsága jóltévően hatott mindnyájunkra, főleg mivel láttuk, hogy Nelli is sokat nyert ama szerencsétlen vagy — ahogy most látszott — szerencsés párbaj következtében; mert azóta sokkal szelidebb s meggondoltabb lön.

* * *

Igy álltak a dolgok, mikor az én sorsom is eldöntő fordulatot vőn, s ez időben alig lehetett a miénknél boldogabb családot látni, bár Gábor meggondolatlan házassága az egyedüli méregcsöppet képezte örömkelyheinkben.

Azonban jó atyánk örömében két leánya sorsa fölött, Gábor iránt is kiengesztelődött, s így a szegény fiu ismét elfoglalta helyét családi körünkben.

De fájdalom, nem jól érezte magát közöttünk, bár mindenki igyekezett vele felejtetni ballépését. Hosszas idő óta elszokván műveltebb körök társaságától, nem tudta magát beletalálni azon modorba s beszélgetésbe, mely házunknál napirenden volt; s főleg Loránffy és Keresztessy jelenlétében, oly zavart, ügyetlen, és épen ennek következtében durva is volt, hogy a pir föl szállt arcunkba, s mindenki szabadabban lélekezett, mikor eltávozott.

Tamásfalvival még leginkább megbarátkozott, mert ez, multjánál fogva, jól tudta a hangot eltalálni, mely szegény Gáborban viszhangot ébresztett.

Párszor meglátogattuk őt a tanyán, s ott megismerkedtünk fiatal nejével is, ki nem jött soha Debreczenbe. Nem azért mivel talán szüleim eltiltották volna tőle házukat, hanem csupán, mert nem tudott a gondolatlanul megbarátkozni, hogy ő ott családtagként lépjen föl.

A szegény kis menyecske koránsem nagyravágyásból, hanem valóban szerelemből menvén testvéremhez, sokkal inkább szerette volna, ha Gáborból kocsist vagy gazdát csinálhatott volna, mintsem hogy belőle tensasszony váljék.

Látván hogy e fiatal pár, családja s Debreczen közelében sohasem fogja magát valóban jól érezni, atyám végre elhatározta, hogy jó anyám birtokát Szabolcs megyében, át fogja nekik adni, csekély bér mellett, mivel az eddigi haszonbérelőnek kötlevele

épen most végét érte. Ugy is lőn, s pár hét mulva Gábor és Rózsi átköltöztek Szabolcsba, hol nemsokára, Gábor levelei után itelve, egészen otthoniason találták magukat.

X.

Nelli és én elhatároztuk, hogy esküvönket egy napon tartandjuk, még pedig Debreczenben szüleink házánál. Mindenki beegyezett tervünkbe, s a végrehajtás jövő márczius végére lőn kitüzve.

Boldogok s tele elfogultsággal voltak e télnek hónapjai. Mi hölgyekül kiházásítási készülletekkel bajlódtunk, s ez egyike a legkellemesb bajoknak; a két vőlegény pedig házaikat szedték rendbe, és építettek, szépítettek kedvök kényök szerént.

De mindamellett gyakran hagyták el tűzhelyeiket, s az egyik Debreczenbe, a másik Kisujszállásra sietett. Párszor az egész család Debreczenben, házunknál gyült össze, s ezek aztán boldog, örömteljes napok voltak ám.

Jó atyám egészsége meglehetősen hely-

reállt, bár régi erejét alig nyerte vissza; de mikor a család tagjai s két jövendőbeli veje körülötte gyültek össze, elfelejtette betegsége nyomait, s oly derült, vidám volt, mint még soha ezelőtt.

Oh! mennyire szeretek e boldog — boldog időszaknál késni — mennyire vágnám tovább nem irni, hanem itt bezárni multamnak ezen emléklapjait!

De föltettem magamban, hogy föladataimat híven teljesítendem — s azért folytatom — habár vérző szívvel is.

Hogy Nellinek s nekem e télen nem nagy kedvünk vala nyilvános mulatságokban résztvenni, mindenki érteni fogja; de annál inkább vágyott arra Nina, ki a két szerelmes pár közt nem a legjobban mulatott.

Kedveért jó anyám a télen több bálban vett részt, s ezenkívül — éppen akkor igen jó színésztársulat levén Debreczenben, Nina gyakran engedelmet nyert egy vagy más ismerős asszonysággal a színházba menni.

Nem csekély csodálkozásunkra ő még in-

kább kapott ezen, mint a bálokon; ha a kettő közt választása volt, mindig a színházi előadásoknak adta az elsőbbséget, s ha azokból visszatért, oly megelégedett s vidám volt, hogy olykor a látott darabnak egyes részeit eljátszotta s szavalta előttünk, oly tökélyvel hogy nem egyszer Pauline egykor el ejtett szavai jutottak eszembe : Elle est née comédienne! Színésznőnek született.

Magam sem tudtam miért, de e határozott hajlam a színészkedésre nyugtalanítani kezdett — annál inkább, mivel első párbeszédem Ninával, midőn atyám betegsége alkalmával Erdőszegegről hazatértem, oly kellemetlen benyomást tett reám, hogy el nem felejthettem; s e futó pillantás a fiatal leány valódi jellemére, fíjdalmasan nyomta, nem egyszer szívemet.

Azt kezdettem látni, hogy szelidség, s gyermekded odasimulás külszíne alatt, jó adag önzés és könnyelműség rejlik Nina jellemében, s azért aggódtam néha fiatal nővérem jövőjén, bár minő derült is legyen a

jelen; mert jaj azon hölgynek, kinek szívében e két tulajdon — vagy inkább hiba — első helyen állanak.

Aztán, darab idő óta egyéb változást is gondoltam Ninában észrevenni; gyakran roszkedvű volt és nyugtalan, máskor pedig oly túlzott elevenség s vidámság tűnt föl benne, hogy valóban nem tudtam, minek tulajdonítsam e hirtelen átváltozásokat, mert külső ok azokra, legalább tudtomra nem létezett.

Párszor kérdést intéztem hozzá, de minden eredmény nélkül; mert Nina feleletül nevetésre fakadt, állítván, hogy mindez csak eleven képzelődésben létezik.

Nelli most igen gyakran időzött Debreczenben, házassági készlete végett; azért ketten Ágnes régi szobájába mentünk lakni, s Ninát magában hagytuk — hiszen ugy is, nemsokára, ő leend az egyedüli leány a háznál.

Többször megtörtént, hogy késő este, mikor mindenki már lenyugodott, és csak

mi ketten Nellivel voltunk ébren s beszélgettünk, még gyertyavilágot véltünk Nina szobájában észrevenni, mely a miénk mellett volt; de ha ilyenkor benyitottunk, mindent sötéten találtunk s Ninát ágyában, úgy hogy azt hittük, hogy csalatkoztunk.

Egy este, február végén, Nelli s én szobánkba lépven, azt oly melegnek találtuk, hogy az ablakot nyitottuk ki, mielőtt vetkezéshez fognánk, mert mindketten szerettük az üde, nem túl a rendén meleg léget hálószobánkban.

Pár percz mulva, midőn azt be akartam tenni, szemem az udvarra esett, s ott egy alakra, mely a kertajtón kisuhanván, a ház felé sietett.

Ez Nina! — kiáltottam föl félhangon, intvén Nelinek, hogy álljon mellém — s a kertből jött; most, késő este, e téli időben! Mit jelenthet ez? — megvallom, hogy nagyon, de nagyon kezdék Ninán aggódni.

Mit csinálhatott a kertben? — kérdezte Nelli; — igaz, hogy mindjárt estebéd után

elhagyta a szobát; azt gondoltam, hogy lefeküdt.

Menjünk szobájába s várjuk meg ott.

Az ajtó belülről be van zárva.

Most halk ajtónyikorgás hallatszott. Kopogtattunk, s Nina azt felelte hogy szabad.

Az ajtó be van zárva; — jegyezte meg Nelli.

Oh! valóban? — el is felejtettem, hogy ma reggel bezártam. — Evvel Nina kinyitotta az ajtót. Félig le volt vetkőzve, s igen nyugodtnak látszott, csak kissé pirosabbnak szokottnál.

Mit csináltál most éjjel a kertben, Nina? — kérdeztem, minden előzmény nélkül.

A kertben? — hangzott a felelet.

Igen a kertben; épen most láttalak onnan visszajőni.

Engem? — csalatkoztál; már félórája, hogy szobámat el nem hagytam.

Nina!

No — s? talán nem hiszed?

Hogyan hinnők állításodat — vágott

közbe Nelli kissé élesen — mikor épen most hallottuk, hogy bejöttél s betetted az ajtót.

Én? valóban azt kell hinnem, hogy ébren álmodtatok.

Dehogyan álmodtunk — kiáltott föl Nelli; — hanem te nem szólsz igazat.

Nina vállat vonított és hallgatott.

Tisztán láttalak Nina — szóltam most nyugodtan de komolyan — midőn a kertből jövén a ház felé siettél; s hallottam ezen ajtónak nyikorgását, midőn azt magad után behúztad; jó szemem s éles fülem van; ne tagadd tehát azt, miben kételkedni nem tudok.

Ahogy tetszik; — felelt Nina fölbigygyesztvén ajkait — ahogy tetszik; én pedig azt mondom, hogy mind ez képzelődés.

Jól van Nina; de tudod-e hogy kötelességem mindent amit láttam s hallottam holnap szüleinknek megmondani?

Tessék árulkodni! — ez volt Ninának egyedüli felelete.

Látván, hogy nem megyünk vele semmire, visszatértünk szobánkba, s Nina utá-

nunk újra bekulcsolta ajtaját; s pár percz mulva minden csendes lőn szobájában.

Mi is lefeküdtünk — de hosszas idő telt el mielőtt álmom nehezkednékszemeimre. Nyugtalan voltam, Ninán valóban aggódtam — aztán másnap nehéz föladat állt előttem; t. i. anyámnak megmondani mit láttam — pedig annyira gyűlöltem a vádoskodást — de mit tegyek?

Végre még is csak elaludtam.

Nem tudom hosszasan pihentem-e vagy csak rövid ideig, midőn egyszerre fölriadtam álmomból.

Mi volt ez? mintha ajtót hallottam volna kinyitni vagy betenni, s valamit elshanni a folyosón.

Fölugrottam s Nina ajtajához közeledtem, mert ő volt első gondolatom. Hallgatóztam, minden csendes volt — a házban sem mozgott semmi. Talán csak álmodtam.

Most haladt el az éjiőr házunk előtt s énekelte, hogy hármát ütött az óra — aztán ismét minden csendes lőn.

Bizonyosan csak álmodtam — hiszen nem mozog semmi — sem a házban — sem Nina szobájában. Evvel újra lefeküdtem, s miután darabig még minden legkisebb neszre figyeltem, elaludtam.

Másnap reggel gyönyörűen sütött a nap, midőn szemeimet kinyitottam; Nelli már fönn volt, öltözéssel elfoglalva — s oly vidám mint a a napfény maga — mert az napra várta Tamásfalvit.

Beszélgetve, nevetve végeztük öltözésünket, s megvallom, hogy Nina és a mult éj nem is jutott e pillanatban eszembe.

Csak mikor szüleimmal találkoztam az ebédlőben, hol reggelire összegyűltünk, gondoltam újra a történtekre — de mindnyájan oly nyugodtak, oly vidámak valának, hogy nem éreztem elég bátorságot e kedélyes hangulatot megzavarni. Nina még nem volt a szobában; — nem épen ritkaság, mert ő többnyire késni szokott.

Még egyszer fogom kérdőre vonni, —

gondolám — mielőtt erről valakinek szólnék; hátha az egész csak gyermekség.

Reggelihez fogtunk — az idő haladt — a nagy kakukóra a tornáczon már a fél kilenczet elütötte — s Nina még sem jött.

Hol van ismét az a rest, rendetlen Nina? — kérdezte végre jó atyám, körültekintvén — kiállhatatlan ez az örökös elkésés. — Boris, folytatá a vén szolgálóhoz fordulván, ki épen most lépett a szobába — menjen csak Ninához s mondja meg neki, hogy jöjjön tüstént — ideje már hogy itt legyen.

Boris kiment — de jó darabig sem ő sem Nina meg nem jelentek.

Végre kinyílt az ajtó s az öreg némbér lépett azon be — csendesen de oly rémült halvány arczczal, hogy mindnyájan megijedtünk.

Mi történt? — sikoltott föl jó anyám — Nina beteg!

Nem — nem — tensasszony! — rebegette Boris közelebb lépven — nem beteg, legalább tudtomra nem.

Tehát mi történt! hiszen oly halvány vagy mint a halál, s úgy reszketsz mint a nyárlevél.

Nina kisasszony — —

Még is ő — neki van baja; tudtam jól! — szakította őt félbe anyám s el akarta hagyni a szobát.

Maradjon, tensasszony! — folytatá Boris utját elállván — hiában keresné Ninácskát! ő eltűnt!

Eltűnt! kiáltottunk föl mindnyájan — eltűnt!

Nincs sehol! — erősítette Boris.

Ej Boris — szólt most atyám — bár kissé reszkető hangon — ne csináljon az egészről elefántot. Meglehet hogy nincsen szobájában, de az udvarban lesz vagy a kertben; kicsalta őtet a meleg napfény.

Nincs sehol! — ismételte Boris búsan, s lassan rázogatta ősz fejét; — nincs sehol — mindenütt kerestük.

Nekem tüstént eszembe jutott Nina éjeli vándorlása a kertbe — s az is, hogy

tagadta — aztán a nesz, mely három óra tájban fölébresztett — s mintegy ösztönszerűleg meg voltam győződve, hogy Nina valóban elhagyta az atyai házat.

A többi kétkedett — mindenki a legnagyobb zavarban kifutott, Ninát szobájában az egész házban — a melléképületekben — az udvarban — a kertben — mindenütt keresték — hiában, nem volt sehol!

Végre eszünkbe jutott ruháit, fehérneműit megvizsgálni, valjon hibázik-e ebből valami — s most láttuk, hogy jó csomó holmi eltűnt — sőt — ugyszólván minden. Alig találtunk szekrényeiben valamit.

Tehát szándékosan távozott — s erre elő is készült, mert egyszerre annyit el nem vihetett — apródonkint kellett azt elhordani.

De hová ment — és kivel?

Oh Nina — Nina! — zokogott szegény anyám — hová lettél — miért hagytad el szülőidet!

Csitt! — kiáltott föl atyám, oly kemény,

egészen szokatlan hangon, hogy mindnyájan megijedtünk — csitt! — nem érdemli a gaz gyermek könyeidet! legyen — — —

Zsiga — Zsiga hallgass! — az Istenre kérlek hallgass! — kiáltott föl anyám, s atyám karjai közé vetette magát — ne átkozd el szegényt! ki tudja minő csábnak engedett — s minő súlyos leendő büntetése! — Oh! a szerencsétlen gyermek!

Atyám magához szorította anyámat, s egy csókot nyomott homlokára, míg könny gyült szemébe — aztán elhagyta a szobát.

E pillanatban érkezett Tamásfalvi, kinek természetesen mindent megmondtunk.

Keresni kell őt — nemcsak itt a ház körül, hanem a városban — az egész vidékben! — szólt az ifju erélyesen. Hol az öreg úr?

Épen most ment a kocsiszin felé.

Tamásfalvi utána sietett — s nemsokára azután atyám szekeren — Tamásfalvi, kocsisa és az öreg Jancsi lóháton, hagyták el az udvart.

Napok, hetek multak el. Atyám, Tamásfalvi, Lajos, és később Loránffy, ki az első hírré hozzánk sietett, éjjel nappal mindent elkövettek, hogy nyomába akadjanak eltűnt nővéremnek. Hiában! — Nina eltűnt, mintha a föld nyelte volna el!

XI.

Mig a remény Ninát visszanyerhetni tartott, addig atyám erős maradt és tevékeny. Reggeltől estig talpon volt — intézkedett, járt, kelt, kocsin és gyalog; s a fáradtság — ha csakugyan érezte azt lázas ingerültségében — csak növekedő halvány-ságában mutatkozott. — De mikor végre minden remény kihalt, mikor hetek mulva is legkisebb nyomára sem tudtak akadni elvesztett leányának; akkor szegény atyám egyszerre összeroskadt, mint a külsőleg ép, belülről odvas fa, melyet a szélvész a földre terít.

Fájdalom, szégyen, keserü szemrehányások vakságaért, s tulságos engedékenységeért, dühös harczot vívtak lelkében; s az elgyengült test nem birt elég erővel e viharoknak ellenállni.

Nyolcz napig feküdt súlyos betegen — s kilenczedikén zokogva álltunk holt teste körül.

* * *

Nem akarok e keserű — keserű napokról körülményesen szólani: vannak sebhe-lyek, melyek még hosszú, hosszú évek után is sajognak — s szivemen többnyire csak ilyenek léteznek.

A leggyöngébb testben is olykor erős a lélek; s ezt tapasztaltuk most áldott jó anyánknál.

Féltünk hogy el nem fog ennyi súlyos csapást birhatni; de szelid lelke s szerény jelleme elbirták azt, mi az erős férfiut halál-ig sebezne.

Sokáig gyöngélkedett, soha sem nyerte vissza elébbi egészségét s vidám lel-kületét — de élt; — élt gyermekeiért s gyermekeiben.

Oh! hogy tudott Nina — a szerencsétlen Nina, ily anyát elhagyni?

* * *

Természetes, miként ily szomorú körülmények közt lakodalomról szó sem lehetett. Kiházásítási készleteink félretétettek; vőlegényeink, bár hosszas vonakodás után, beleegyeztek, hogy csak a gyászév után tartandjuk az esküvőt.

Tamásfalvi minden hevessége mellett, erre könnyebben állt mint Loránffy; — hiszen oly közel volt Nellihez — mindennap láthatta — míg Loránffy és én csak ritkábban élvezhettük e vigaszt; mert Mező-Bakta messze volt ám Debreczentől. De végre ő is kénytelen lőn engedni.

Lajos testvérem és neje, mindent elkövettek, hogy jó anyánkat megkiméeljék baj és fáradságtól. Lajos mindent elintézett, dolgainkat rendbehozta, saját gazdasága mellett anyámét is vitte; s Pauline mindig azon volt, hogy csak egy kis szórakozást s egy kis örömet szerezzen, ha csak lehetett, a szegény, valóban gyászoló özvegynek.

Gyermekeit behozta multságára, ő maga majdnem többet volt nálunk mint saját házánál; s az első hónapok mulva olykor sikerült jó szivének s gyöngéd tapintatának futó mosolyt csalni jó anyánk halvány ajkaira. De nevetni nem hallottam őt soha többé, azon pillanat óta melyben megtudta, hogy Nina eltűnt.

Igy folyt le a tavasz — a nyár s a következő tél. A gyászévnek majdnem vége volt, és Nelli és Tamásfalvi újra lakadalomról kezdtek beszélni.

Hogy mindent kerültünk, mi a mult évi készületekhez hasonlíthatna, természetes. Azért szó sem volt most arról, hogy Nelli s én egy napon s Debreczenben tartsuk esküvönket. El lőn határozva, hogy Nelli lakadalma Zsuza néni házánál fog tartatni egész csendességben april hó első napjaiban; az enyim pedig négy héttel később Erdőszezen, Keresztessyéknél, hová anyámmal mindjárt Nelli esküvője után menendünk, s hol jó anyám, esküvőm után, még pár hétig, talán

pár hónapig, fog maradni; — hogy Debreczenben ne érezze magát oly magányosan.

E tervek következtében april nyolczadikán Kisujszálláson Zsuzsa néni házánál gyültünk össze, s kilenczedikén Nellinkből s a nem oly rég még annyira gyűlölt Tamásfalviból, igen boldog és megelegetett házaspár lőn.

Pár napig még Zsuzsa néninél maradtak — aztán átköltöztek Deregire, hol Nelli csinosan elrendezett, kényelmes házat, s igen jó karban levő terjedelmes gazdaságot talált.

Anyám s én, Keresztessyékkel együtt, kik szintén jelen voltak a lakadalmon, pár napra visszatértünk Debreczenbe, s aztán együtt utaztunk Erdőszegre, hol Loránffy már nyugtalanul várt minket.

E boldogító viszontlátás daczára, első napom Erdőszezen nem tartozott a nyugodtak vagy vidámak közé; hiszen annyi történt, annyi szomorú s fájdalmas, mióta utoljára itt voltam! Atyám a sirban — nővérem a legfiatalabb s talán legszeretettebb köz-

tünk, Isten tudja hol! — Nem tudtam mind ezt komor háttérbe szorítani.

Aztán szegény anyám oly levert — oly búskomoly volt — — szomorú boldogság volt az enyim akkoron is.

Végre azonban Loránffy társasága s szerelme lassanként legyőzte e szomorú benyomásokat, mint a nap legyőzi a ködöt, mely fölkeltekor a vidék fölött függ — s én is hosszú, komor hónapok után, tudtam ismét örülni s hálát adni a gondviselésnek sorsomért.

Három hét folyt le így megfoghatlan gyorsasággal, s már nem voltunk messze május huszadikától — azon naptól, mely esküvésünkre ki volt tűzve.

Kálmán Mező-Baktán volt, az utolsó készületekkel elfoglalva; de megígérte, hogy tizennyolczadikán estefelé visszajő, s aztán itt is marad mig együtt mennénk jószágára.

Loránffy többnyire lóháton szokott átjöni, de ez egyszer kocsin vártuk őt — uj

utazókocsiján, melyet számomra vett, s melyet még nem láttam.

Estefelé a kertben voltunk mindnyájan. Anyám s Ágnes nem messze a háztól, terepélyes hársfa alatt ültek, könnyü munkával elfoglalva, míg a gyermekek — mert Ágnesnek már két gyermeke volt — dajkáikkal közelükbe játszottak.

Sógorom, pipával kezében, a kertben járkált, hol több napszámos a kertész fölügyelete alatt dolgozott; s mindjárt-mindjárt megállt, egyiknél vagy másiknál, tanácsolván, dicsérvén s olykor korholván munkásait.

Én lassanként mindinkább távozván a többitől, végre egy dombhoz értem, melyről tágas kilátás nyílt a közelebb s mindig közelebb kanyaruló országutra. Ez kedvencz helyem volt azon napokon, hol Loránffyt vártam — már messziről láthattam őt onnan közeledni.

Ma is szemem szünet nélkül az országuton függött, melyen időnkint egy-egy sze-

kér mutatkozott — de a várva várt kocsi csak nem jött.

Már szürkülni kezdett s tekintetem nem tudott oly messze hatni. Kálmán ritkan érkezett meg oly későn; — talán nagyon el volt foglalva, így igyekeztem magamat megnyugtatóni, s későbben indult a szokottnál, vagy a kocsival lassabban halad mint lóháton.

Összeszedtem minden béketüresemet, de szívem oly nyugtalanul dobogott. Oh! bár itt volna már! — Ez volt a gondolat, melylyel folytonosan el valék foglalva.

Sötét volt — nem láttam többé semmit, s kénytelen valék végre visszatérni a többihez.

A gyermekek rég szobáikba mentek, anyám és Ágnes most készültek visszatérni a házba, míg Ödön egy utolsó körutat tett a most már üres kertben.

Mi lelte Loránffyt, hogy ma annyira késik? — mondá Ágnes, ahogy nekem tet-

szett, kissé nyugtalanul. — Hét óra tájban mindig itt szokott lenni.

Nem tudtam felelni, mintha görcs lán-
czolná le nyelvemet — szó nélkül haladtam
Ágnes mellett a ház felé.

Épen mikor annak küszöbére léptem
gyors lódobogás hangzott fülembe.

Ez ő! — kiáltottam föl, s az udvar felé
siettem, míg Ágnes kissé lassabban jött
utánam.

Loránffy lovásza épen most ugrott le
reszkető és habos lováról, míg sógorom cse-
lédei kört képeztek körülete.

Hol van a gróf? — kérdezte Ágnes,
már messziről megszólítván a lovászt.

A gróf, nagyságos asszony — felelt ez
habozva — a gróf nem jöhet, mert — mert
— roszul van.

Roszul van! — mi baja? — hiszen csak
tegnap kaptunk tőle levelet! — kiáltott föl
Ágnes hirtelen, míg én egyetlen szót sem
voltam képes kiejteni, és reszketve, halálsá-
padtan álltam Ágnes mögött.

A hű cseléd szájalomteljes tekintetet vetett reám — aztán halkán felelt.

Ma reggel a gróf kikocsizott az uj négy szürkével; mikor ezek ragadni kezdték, s a szekeret bevitték egy mély árokba — — —

S a gróf — a gróf? — kérdezte Ágnes, látván, hogy a lovász megakad.

A gróf — nagyon meg van sebesítve — és — és — — —

És? — — kérdeztem én most, közelebb lépván a lovászhoz s minden erőmet összeszedvén ez egyetlen szóra.

És az orvos veszedelemtől tart; — szólt a fiu hirtelen, s egy levelet kivonván zsebéből, átadta azt Ágnesnek.

Fejem szédült — szivem elállt! — alig tudtam hol vagyok, s való-e mind az, a mi körültem történik.

Ágnes karját füzte derekam körül, s a ház felé vezetett, honnan most Ödön jött felénk. Átnyujtotta neki a levelet s halkán szólt: — Loránffy feldőlt — s veszedelmes beteg — olvasd csak hamar a levelet.

Ödön visszafordult velünk, s menés közben fölbontván a levelet, olvasta tartalmát.

Az ebédlőbe érvén az első székre dőltem, mert erőm egészen elhagyott, aztán Ödönhöz fordulván kérdeztem: Ki irt — és mit?

E levél az orvos által iratott — szólt sógorom meghatott hangon — de szegény Kálmán megbizásából. — Állapotáról az orvos csak annyit mond, hogy Loránffy a szekér alá esvén, oly veszedelmes belső megsérülést kapott, hogy — hogy alig van reménye életét megmenteni. — Bocsánat, hogy mind ezt oly hirtelen mondtam — tevé hozzá Ödön, látván hogy összerázkódtam — de nincs veszteni való időnk; mert Kálmán nagyon kéret, jöjünk hozzá mindnyájan minél hamarább.

Menjünk — menjünk tüstént! — mondtam — fölkelvén ülésemből — — de e pillanatban erőm elhagyott s eszmélet nélkül dőltem Ágnes karjaiba.

Mikor magamhoz jöttem a mély ájulásból, mely jóltevő feledékenységet hozott rövid időre, anyám már mindent tudott s a kocsi készen állt.

Negyed óra múlva utban voltunk Mező-Bakta felé.

Oh! minő egészen más körülmények közt reméltem volt ez utat először tehetni!

De e gondolat csak villámként futott át elmémen — — mert most egy volt mi gondolataimat elfoglalta: a vágy minélelőbb Kálmán mellett lenni — a félelem hogy későn jöhetnénk.

A lovak röpültek — s nekem még is ugytetszett mintha nem haladnának; órámat kezemben tartottam, s a kocsilámpás világánál számláltam a perczeket.

Végre azt mondták, hogy közeledünk — hogy ott vagyunk. Nagy sötét fák alatt robogott el kocsink — tágas udvaron keresztül egy nagy magas kapu alá.

Cseledség állt ott gyertyákkal — széles márványlépcsőn haladtunk föl tágas elő-

csarnokba, aztán hosszú folyosón egy ajtóig, mely előtt éltes, ősz haju férfiú várni látszott reánk.

Ödön kezet nyujtott e férfinak.

Hogy van most szegény barátom? — kérdezte aztán halk hangon.

Roszul — igen roszul; — felelt az orvos — mert ő fogadott bennünket; — de nem szenved sokat, s egész lélekjelenléttel bir.

Van-e remény? — szólt Ödön még halkabban s reszkető hangon, remélvén, hogy e kérdést nem fogom hallani.

Az orvos nem felelt — csak lassan csóválta ősz fejét.

Térdeim megtörtek alattam, anyám karjába fogóztam, hogy össze ne roskadjak.

Most csengetyü hangzott egy bensőbb szobában.

Az orvos tágas könyvtárba vezetett s aztán meghajtván magát távozott.

Pár percz mulva ismét mellettünk volt.

A gróf kéret, hogy a kisasszony minél-előbb jöjön hozzá — szólt egy tekintettel

reám — ha elég erőt érez e látogatásra; többi barátait későbbben kívánja fogadni.

Készen vagyok — szóltam fölkelvén, s az orvoshoz közeledvén — de szemem előtt ködfátyol úszott, és annyira reszkettem, hogy alig birtam e pár lépést tenni.

Az orvos karját nyújtotta s egy mellékajtó felé haladt velem. Bátorság kedves kisasszony — szólt aztán halkán — bátorság! Igyekeztek a szegény beteget minél kevessebbet fölizgatni, igyekeztek nyugodt lenni, érette — tevé hozzá, látván a kétségbeesést vonásaimban.

Nyugodt! — gondolám — nyugodt! mikor Kálmán, az én Kálmánom halálos veszélyben van — nyugodt mikor mindenem, mindenem a világon — boldogságom, üdvösségem egyetlen hajszálon függ! De érette — nem mondá-e érette? — S minden erőmet összeszedtem, hogy legalább külsőleg, színelig nyugodtnak látszassam.

Tágas hálósobába léptünk — gyéren

világítva — de minden egyéb jel nélkül, hogy ez egyszersmind betegszoba is.

Ott az ágyon fekszik egy halvány alak — Kálmán — Kata! — egymás karjaiban voltunk.

Nyugalom — nyugalom — susogott az orvos szava fülembe — nyugalom — az Istenért!

Nyugalom! Oh irgalmas ég adj erőt!

Kálmán volt az első ki szólni birt.

Köszönöm Katám, életem, mindenem, hogy jöttél — hogy még egyszer láthatlak, keblemhez szoríthatlak ez életben.

Oh Kálmán, Kálmán ne szólj így! szívem megreped.

Szegény Katám! — felelt Kálmán szeliden és busan — téged is utolért sorsom átka — mert szerettél! Igazam volt midőn elhatároztam, hogy egyedül kell nekem állni e földön — a sors úgy akarta — bűn volt téged is az örvénybe sodorni. Minő mosolygó lehetett volna életed, ha engem nem láttál volna soha!

Inkább veled együtt az örvényben elveszni — szóltam hevesen — mint nálad nélkül e földnek minden fényét és boldogságát élvezni.

Kálmán kezemet megszorította. Ha ugy érzesz Katám — szólt aztán kissé erősebb hangon — akkor meg nem tagadod tőlem utolsó s legforróbb kérésemet.

Semmit, semmit a világon!

Valóban? oh akkor utolsó perczeim e földön boldogok leendenek — boldogabbak mintsem érdemlettem.

És mit kívánsz tőlem kedvesem?

Azt, hogy nőm légy — ha csak pár napra, pár órára is! hogy ezentúl is nevetem viseld, — hogy e jószágok, e régi falak itt, melyekben veled együtt oly szépnek, oly boldogítónak képzeltem az életet, ezentúl is a tieid legyenek — hogy itt élj — itt legyen honod. Lelkem még a más, ismeretlen világban is, melyhez oly közel állok most, csak akkor lehet nyugodt, ha téged itt kereshet föl!

Pár perczig nem tudtam felelni; meglepetés, fájdalom, kétségbeesés nem engedtek szóhoz jutni; végre erőt vevén magamon, csak e pár szót tudtam rebegni: Legyen minden úgy, miként te akarod!

Köszönöm! szeretett, imádott Katám köszönöm! És most csengess kérlek! hadd jöjön be családod, hogy velök is tudassam szándékomat, s beleegyezésüket megnyerjem.

Megrántottam a csengetyüt, és Kálmán kimerülve hunyta be szemeit.

Pár pecz mulva anyám és Keresztessyék a szobában voltak; mint szintén az orvos is, ki azt párbeszédünk alatt elhagyta volt.

Mi történt most, mit szólt Kálmán, mit én, s mit feleltek a többiek, nem tudnám elmondani; minden zavaros előttem, mint a gyorsan változó ködfátyolképeknek emlékezete. De annál tisztábban, annál felejthetlenebbül véste magát emlékezetembe ama pillanat, midőn hajnalban családomtól körözve, Kálmán ágya mellett álltam, s az egyház embere — maga is annyira meg-

hatva, hogy alig tudott szólani — összetette kezeinket s reánk mondá áldását.

Neje voltam — neje! Oh! minő egészen más körülmények közt mint sem reméltem volt, csak még huszonnégy órával ezelőtt. Emberi tervek s remények, mik vagytok? könnyü füstfellegek, melyeket a mindenható léhe jobbra s balra hajt — vagy egészen elenyésztett, magas akarata szerént!

E pillanat óta a beteget el nem hagytam többé; jogom volt mellette maradni — s éltem e joggal élete utolsó perczéig.

Még hat napig élt férjem — és e hat nap életem legboldogabbika, s legkétségbeejtőbbje volt egyszersmind, s emlékezete vezérsillagom — míg ismét együtt leszünk, ott fön a felhők fölött.

Mikor mindennek vége volt — mikor Kálmán, az én Kálmánom, nevemmel ajkain, fejével keblemen, kezével kezemben, vált el az élettől — akkor — és csak akkor hagyott el erőm és bátorságom. Hiszen nem volt többé kiért küzdenem kétségbeesésem-

mel — s a fájdalom hullámai összecsaptak fejem fölött.

* * *

Azt akarták, hogy hagyjam el Mező-Baktát, hol minden, minden emlékeztetett veszteségemre — legalább rövid időre, míg egészségem helyreáll — de nem tudtak reá venni. Ugytetszett nekem, mintha itt, hol férjem élt, holt mindent elkészített számomra, közelebb volnék most is hozzá mint bár hol. S aztán ott volt az egyház — alig száz lépésnyire a kastélytól — melynek boltzatja alatt hideg tetemei nyugodtak — — nem nem — onnan lehetlen volt távoznom.

Jó anyám nálam maradt egy egész évig — aztán visszatért Debreczenbe, hogy házát rendbeszedje s átadja Lajosnak — mert megígérte, hogy ezentúl egészen nálam fog lakni.

Távolléte tovább huzódott mintsem hitük volna — mindenféle akadály s halasztás jött közbe, mint ez életünkben többnyire

történni szokott. Végre december közepe táján elhatároztam, hogy utána menjek, s egyszersmind látogassam meg Lajosékat és Nellit — ki pár hét óta már egy kis csecsemőnek büszke és boldog anyja volt.

Tizenhatodik decemberben érkeztem Debreczenbe anyám házához, s ott régi szobáskámba szálltam.

Nem sokat aludtam ez éjjel. Itt e régi környezetben, azon falak közt, hol nevedtem, annyi nyugodt évet töltöttem, hol annyi öröm s fájdalom ért — átéltem újra emlékezetben egész multamat — csoda-e, hogy álmom nem jött szemeimre?

XII.

Mintha csak ideérkeztemet várta volna a tél, hogy egész zordonságában beálljon, másnap reggel minden vastag hóréteg által volt ellepve, s még folytonosan hulltak le a fehér lágy hópelyhek a szürke felhőkből, melyek mindenfelé tornyosultak. Oly sűrűn esett a hó, hogy minden közlekedés ugyszólván el volt zárva, s még Lajosék sem jöhettek be hozzánk, bár épen az napra — tudván megérkezésemet — igérkeztek volt anyámhoz.

Igy történt, hogy este egyedül ültünk az ebédlőben — azon hézagban, hol gyermekkoromban oly számosan szoktunk egybegyűlni — s beszélgetvén a multról, örömeivel és fájdalmaival, olykor elhallgatván — töltöttük az időt.

Minden csendes volt körülöttünk, még

csendesebb a szokottnál, mert a magas hóréteg künn az utcán, eltompította a gyéren elhaladóknak lépteit, vagy egy-egy elkésett szekérnek robogását.

Ismét beállt köztünk egyike azon szünidőknek, hol mindketten gondolatinkba merülve, elhallgattunk; míg ujjaink gépileg folytatták a könnyü munkát, melylyel el válnak foglalva; csak az ószerü óra a fiókosládán látszott élni e csendes szobában, és meg nem szüntette halk ütéseit, mint az öreg nők, kik szeretnek folytonosan ide s tova tipegni a házban.

Egyszerre valami halk nesz ébresztett föl elmerültségemből — mintha valaki nehéz léptekkel vonzódván el ablakaink alatt a havas fajárdán — s aztán kopogtatna kapunkon.

Füleltem — de most minden csendes volt.

Hallottál valamit? — kérdezte jó anyám, — ugytetszett nekem mintha fülelnél.

Kopogtatást véltem hallani kapunkon

—csitt — ismét kopogtak — bár igen igen halkan.

Mindketten az ablakhoz léptünk s hallgatóztunk — darabig minden csendes maradt, aztán ismét halk kopogtatás hangzott át az éjen.

Anyám csengetett, s pár percz mulva az öreg Boris lépett a szobába.

Be van már zárva a kapu? — kérdezte jó anyám.

Be ám, tens asszony — felelt Boris — Jancsi már szürkületkor reáfordította a kulcsot.

Valaki kopogtat — meg kell nézni, kicsoda s mit akar?

Bizonyosan valami vásott utczagyerkőcze, ki tréfából háborgat bennünket — ki jöhetne ily későn ily borzasztó időben; — nem volna először, hogy így rászédnek bennünket ezek a rossz kölykök.

Meg lehet; de meg kell nézni — mert háromszor kopogtak egymásután.

Háromszor, — ismételte Boris, mintegy

megijedve. — Isten légy irgalmas — csak nem valami rossz jel — —

Ej Boris Boris — ne legyen épen oly babonás — szólt közbe jó anyám, kissé békétlenül — siessen inkább a kaput kinyitni, s ne várakoztassa oly sokáig azt, a ki kopogott.

Boris föcsóválva hagyta el a szobát, aztán némi szünet után, éles sikoltása hangzott a házon keresztül.

Jézus! mi lehet ez? — kiáltott föl anyám Boris után sietve, míg én követtem lepteit.

Künn a kapu alatt állt Boris, halványan, tágra nyitott szemekkel s összekulcsolt kezekkel; s előtte, a félig nyitott kapuhoz támaszkodva, egy női alak, annyira ellepve a hótól, mintha fehér lepedőbe volna burkolva, kis gyermekkel karján, s halálos kimerültség kifejezésével, keskeny, hófehér, majdnem átlátszó arcán.

— Mi történt Boris? — kérdezte anyám

hirtelen — s ki ez — — Oh irgalmas Isten
— Nina!

Ha föl nem fogom karjaimba, szegény anyám a földre rogyott volna, mig a halvány alak a kapunál fölsikoltott : Anyám! oh anyám! s térdre esett, száraz jobbját feléje nyujtotta, mig a ballal kebelére szoritotta gyermekét.

E pillanatban Jancsi és a szolgáló futva jöttek a konyhából; segítségökkel anyámat az ebédlőbe vittük s a pamlagra fektettük, szegény Ninát, ki a kimerültségtől s hidegtől majdnem elájult, fölemeltük és a meleg szobába vezettük, hol pár percz mulva anyja karjai közt volt, mig Boris kis leánykáját ápolgatta s melegítette.

* * *

Letettem tollamat, mert ezen első órák leírása oly föladat, mely csekély erőmet s tehetségemet túlhaladja.

Mennyi kérdés mindkét részről —

mennyi szomorú, szívrepesztő fölvilágosítás! Nina sorsa azon pillanat óta, melyben bennünket elhagyott, pusztá irlap volt előttünk — ő pedig azóta nem hallott rólunk semmit.

Csak most tudta meg atyánk halálát — s bár minő óvatosan s kimélyesen szóltunk arról, még is szegény Nina gyanította — és minő fájdalommal — hogy ő volt tulajdonképen annak oka.

Az én szomorú sorsomról sem volt fogalma, és minden erőmre volt szükségem, hogy legyőzzem kínomat, mikor szegény nővérem Loránffy után tudakozódott.

És ő, Nina, — hogyan és kivel hagyta el az atyai házat — Debreczent? hol volt — mivé lett e hosszú három év alatt?

Kivel? — Oh! ki jöhetett volna azon gondolatra! — Egy fiatal színészszel, tagjával a társaságnak, mely épen elszöktetése napján adta városunkban utolsó előadását.

Hogyan ismerkedett meg e könnyelmű ifjuval — miként tudott vele találkozni — s mi által birhatta ezen ember a fiatal leányt

arra, hogy érette szüleit, családját, állását, mindent elhagyjon? — ezt nem tüstént, hanem csak lassanként részint megtudtuk Ninától, részint gyanítottuk.

Látván halálos kimerültségét, nem akartuk őt kérdésekkel elhalmozni; és ezen első est után egészsége oly hirtelen indult romlásnak, ereje oly hamar fogyott, hogy csak részenként, s hosszú szünidőktől félbeszakítva, tudtuk meg tőle halvány körvonalokban az utolsó három évnek szomorú eseményeit.

Említettem már, hogy Nina valódi szenvedélylyel szerette a színi előadásokat, s a mikor csak tehette azon volt, hogy azokon jelen lehessen.

Ama társaságban, mely három évvel ezelőtt Debreczenben mulatott, csinos és ügyes fiatal ember játszotta az első szerelmes szerepeit, kinek neve a színházlapon másként hangzott ugyan, de a ki egy igen jó és régi magyar nemes családnak, érdemetlen tagja volt.

Midőn szülei, kik falun éltek, őt jogászi tanulmányai végett Pestre küldötték, az ifju ott rossz társaságba került, játszani kezdett s dorbézolni, s avval végezte be jogászi pályafutását, hogy egyikével azon magyar vándorszínész-társaságnak — csatlakozott, melyek egyszer az egyik, egyszer a másik városban vagy helységben ütötték föl sátorukat; s mivel nevét mással cserélte föl, szülei csak számos év után tudták meg hová lett, geniális, de könnyelmű és jellemtelen fiuk.

Az ifjú, ki valóban sok tehetséggel birt, nemsokára kegyencze lőn a közönségnek — vagy jobban mondva közönségeknek, miben talán igen kedvező külsejének is némi része lehetett.

Debreczenbe jöven társaságával, ott nemsokára előadásai alkalmával, figyelmét magára vonta egy fiatal leány, ki valódi ihletséggel hallgatta ügyes, de kissé tulzott s olykor nem a legjobb izlésü játékát.

Azon pillanattól fogva szemei mindig keresték e szép leányt, midőn a szinpadra

lépett; s ha ott látta valamelyik padon, játéka elevenebb, melegebb volt a szokottnál, szemei rajta függöttek, s szerepe legszebb, leghatásosabb részei mindig mintegy hozzá voltak intézve.

Szükség-e mondanom, hogy azon szép leány Nina volt? s hogy ártatlan, de igen fogékony szive nemsokára magába kezdte színi a mérget, melynek káros hatását még növelte a szegény leánynak határtalan hiúsága.

Ha a dolog tovább nem megy, az idő talán kiirtotta volna Nina szivéből e leginkább hiúság által táplált érzést; de az ifju színész a szinpadon kívül is magára tudta vonni a tapasztalatlan leány figyelmét.

Valahányszor Nina elhagyta a házat, az ifjú színészszel találkozott, ki őt messziről követte s ugy intézte a dolgot, hogy jelenléte másnak föl nem tűnt.

Ha kinézett az ablakon, szemei ismét az ifjuéval találkoztak, ki ugylátszik, számtalanszor ment el napjában házunk előtt.

Végre mikor Nina egy este a kertben időzött, egyszerre a fiatal színész jól ismert hangja ébresztette őt föl álmaiból, s mikor föltekintett, e regényes álmok tárgya előtte állt, csak alacsony sövény által elválasztva tőle.

Az ifjunak sikerült a szomszédságban lakást kibérelni — s ez óra óta Nina veszve volt.

Mi történt tovább, könnyű kitalálni. Az ifju esdekelt, a tapasztalatlan leány először tagadólag felelt, de napról napra inkább megengesztelődött; s a dolognak szomorú vége az lőn, hogy midőn a szintársulat elhagyta Debreczent, az ifjunak sikerült Ninát arra birni, hogy kövesse őt, s Kecskeméten, hova a társulat Debreczenből ment, keljen össze vele.

De alig érte el a czélt, mely után törekedett, alig volt férje azon nőnek, kit imádni vélt, midőn a költészet elrepült, s igen egyszerű, sőt több mint egyszerű prosának engedte át helyét. Nina át kezdte látni, hogy

fiatal férje szinpadon sokkal szeretetreméltóbb, mint azon szűk és szegényes szobácskában, melyből most egész lakása állt.

Az ifju lassanként visszatért azon könnyelmű, laza életmódhoz, melyhez évek óta szokott; nem egyszer csak reggelfelé s holt részegen tért vissza lakába; s ha Nina másnap szemrehányást tett, feleletül szemébe kaczagott.

Vége azt találta, miként háztartása, mióta nős, igen sokba kerül, s hogy jó lesz ha neje is fölhágy a henye étellel, s valamit szerez a házhoz; s látván, hogy Ninának sok tehetsége van a színészetre, föllépésre kényszerítette.

Igy mult el két év, melyek alatt az ifju mindég mélyebben s mélyebben sülyedt, míg Nina, mindennap inkább érezvén a kehelynek keserűségét, melyet maga magának töltött, gépileg folytatá pályáját, és szerepelt, énekelt, tánczolt — míg szíve vérzett és szeme könnyezett.

Vége gyermeke született — s a sze-

gény fiatal nő annyit szenvedett, s elhagyatva könnyelmű férje által, annyira kifogyott erejéből, hogy többé nem birt föllépni.

Ez volt nyugalmanak halálcsapása, — mert boldogságának rég nem maradt többé nyoma.

Könnyelműségtől a szívtelenségig rövid az ut s könnyen átléphető. Mióta Nina nem szerezhett többé semmit, férje benne csak terhet látott, s ezt keservesen éreztette vele.

Magaviselete napról napra durvább lőn, s végre a vadság legutolsó fokát érte el. Mig ő maga a vendéglőben ebédelve s mulatva, jól élt, s pénzt borért, zenéért dobta ki, addig neje, gyermeke olykor majdnem éhen haltak; s ha a szegény nő legkisebb panaszt hallatott, nem egyszer tetteleg bossúlta meg magát rajta.

Végre egy este nem jött haza.

Ez nem tűnt föl Ninának, mert nem először történt; de mikor másnap s harmadnap sem látta férjét, a szinigazgatóhoz ment, s tudakozódott felőle.

Ott tudta meg, hogy férje, összeveszván az igazgatóval, elhagyta a társaságot s elment — Isten tudja hová.

* * *

E borzasztó hirre a szegény fiatal nő összeroskadt, s pár perczre elvesztette öntudatát. Midőn magához jött, az igazgató nejét látta maga mellett, ki ezelőtt is mindig nyájas szivességgel bánt Ninával, s nem egyszer segített rajta, ha színi pályáján erőn túli nehézségekkel volt kénytelen küzdeni.

A jószivü nő, látván Nina kimerültségét, egy pohár jó régi borral kínálta meg, s később egy tányér meleg levessel, s nem tágított, míg a szegény menyecske ezeket el nem költötte. Aztán ismervén némileg Nina körülményeit s múltját, bár nem tudta családjának nevét, azon tanácsot adta neki: térjen vissza minélelőbb, gyermekével együtt szüleihez, kik bizonyosan megbocsátandják irányukban elkövetett bűnét.

Nina engedett e tanácsnak, de kénytelen volt bevallani, hogy alig bir pár garassal, s azért nincs módjában a hosszú utat Nagyváradról Debreczenig — mert a társaság épen az előbbi városban időzött — főleg most a tél elején, megtenni, sőt azt sem tudja miből éljen ő s gyermeke.

Az igazgatónő erre azt felelte, hogy egyelőre menjen haza, adjon el férje és tulajdon ruháiból annyit amennyit csak lehet s várja be üzenetét vagy személyes megjelenését.

Nina engedelmeskedett, mint a gyermek; s harmadnapra az igazgatónő csakugyan benyitván hozzá, átadott neki húsz forintot, melyeket a társaság tagjai közt számára összegyűjtött, s egy jó csomó utraváló eledelt, mely sült húsból, sódarból és kenyérből állt. Aztán azt mondta Ninának, hogy másnap reggel fuvaros indul Nagyváradról Debreczenbe, kivel kicsinálta, hogy tiz forintért el fogja őt Debreczenbe vinni, s útközben gondját viselni.

Nina nyakába borúlt a becsületes nő-

nek, s szíve mélyéből megköszönte jóságát. Másnap hajnalban pedig útnak indult Debreczenbe, hová, pár órával házunknál megjelenése előtt, meg is érkezett, de halálosan kimerülve, és súlyos betegségnek csirájával keblében.

* * *

Nina betegsége hosszú volt és veszedelmes; hónapok teltek el, anélkül, hogy csak szó is lehetett volna arról, hogy a házat, vagy csak szobáját is elhagyhassa.

Megérkezett a tavasz, és jó anyám úgy mint én, még mindig Debreczenben voltunk. Végre a nyár melegével egy kis erő látszott visszatérni Nina tagjaiba; és július közepén legalább annyira helyreállt ereje, hogy kényelmes utazóhintóban megtehetette az utat Mező-Baktáig, hová őt elvinni, s kis leánykájával együtt, végkép nálam tartani, rég föltett szándékom volt.

Igy tehát én, ki a tél jegei közt egye-

dül hagytam el férjem ősi birtokát, most, a nyár levelei s virágai által üdvözölve, egész kis családdal tértem vissza házamba.

Igaz, életem napfénye lenyugodott örökre férjem halálával; de így holdvilága legalább ki nem maradt, s szelid fényével árasztotta el életem sötét ösvényét!

Nina, a szegény vándor, nálam csendes magányos honra talált, hol sorsának keserűségét felejthette — mennyire ez a lehetőség határaiban volt; leánya pedig, a kedves, oh minő kedves kis Anna, bennem második anyát nyert — mert első pillanattól fogva szívem annyira vonzódott e szegény kis gyermekhez, hogy alig hiszem, hogy jobban szerethetném ha saját gyermekem volna.

De a szegény fiatal nő, soha vissza nem nyerte egészségét s erejét. Olyan maradt mindig mint a melegházban felnőtt növény, mely nem bir a külső lég hatásával megküzdeni.

Hat évig élt nálam, csendesen, anyagi gond és baj nélkül — aztán karjaink közt szenderedett át, fájdalom és kínos küzdés nélkül, azon jobb életbe, hol nem fogunk többé könyeket hullatni; s utolsó lehelletével reám bizta gyermekét.

XIII.

Tíz év mult el azon nap óta, hol Nina tőlünk elvált; s mielőtt búcsút vennék e lapoktól, melyekkel magányos óráimban évek óta foglalatoskodtam, hadd tekintsek még egyszer körül családomban.

Lajos és Pauline még mindig oly boldogok, mint házasságuk kezdetén voltak; s bár testvérem fürtjei ritkultak, s nagyban őszülnek, és sógorném sötét hajzatában is nem egy fehér szál csillámlik már, még is mindig szeretik egymást, mint húsz évvel ezelőtt — s nem szégyenlik azt a világ előtt be is vallani.

Legidősb fiuk már nagy, szálas legény, ki a gazdaságban atyjának jobb keze, bálókban pedig és egyéb mulatságokban, a fiatal tánczosnók kegyencze; míg a kisebb

most Pesten jogászcodik, s nem egyszer be-rohanást tesz csendes háztartásomba, midőn tanulmányai, melyeket szorgalommal folytat, némi szünidőt engednek.

Nagyobbik leányuk Luiza, jegyben jár, esinos és derék fiatal emberrel, míg a második épen most lép a világba, s a harmadik, a kis Paulina — köztünk mondva, Lajos kegyencze — még tanulással s kötőpálczáival bajlódik.

Gábor és felesége, az egykor oly csinos és most is még jól kinéző Rózsi, igen boldog és nyugodt életet élnek, s annyi gyermekkel birnak, hogy elé sem tudnám az egész sereget sorolni.

Gáborból ügyes és szorgalmatos gazda lett, ki valamit félre is tesz számos családjá számára; Rózsiból pedig kissé széles és piros, de tevékeny és minden fillérre ügyelő gazdasszony; ki nagyon szereti gyermekeit, de nem átalja olykor pár jól alkalmazott ütleggel rendet csinálni a gyermekseregben, mely körülte zajong, s kiről a megyében

mindenki azt szokta mondani hogy csakugyan derék asszony.

Ágnesnek csak egy fia s egyetlen leánya van; adott ugyan az Isten többet is — de el is vette ismét; — és szelid nővérem, derék férjével együtt, nem egy tűzpróbán ment keresztül az utolsó évtized alatt. Fia most utazik régi nevelőjével a külföldön; leánya pedig mult télen mutattatott be a pesti társaságban — s már is számos kérről bir — de kik közt szive nem választott még.

Tamásfalviék igen jól birják magukat, s megelégedettek magukkal, gyermekeikkel és sorsukkal — bár olykor boldogságuk kissé viharos; — no de eső és mennydörgés után, mindig újra kisüt a nap, és úgy — sebjaj!

Tamásfalvi még mindig csinos ember Nelli most talán szebb mint leány korában volt; s valóban kedves látvány, mikor jól rendezett udvarházukból kiindul az egész cavalcade — mert Nelli most is csak úgy lo-

vagol mint ezelőtt. — Elöl a családapa és anya tükörsima paripákon, s utánok öt fiu, s egy kis hamis leány, mindenféle borzas ponykon és parasztlovacskákon — csevegve és nevetve — olykor veszekedve is; mert az egész család kissé heves véralkattal bír.

És most, e kis körut után, visszatérek saját csendes lakomba, hol csak olykor, midőn családom tagjai ott összegyűlnek, pezseg zajosabb élet.

Ott ül kedves jó anyám, kényelmes karszékében az ablak mellett, honnan az egész vidéket áttekintheti; hófehér hajjal, s kissé reszkető kezekkel, de még ép és egészséges — oh! tartsa meg az Isten őt még sok, sok évig így — ez mindennapi, legforróbb imám!

Mellette * * * Anna, kedves fogadott leányom áll, kis látesővel kezében, melylyel mindjárt, mindjárt kitekint a hegyről lekanyaruló országútra — s aztán fejét rázogatva anyámhoz fordul és szól:

Még mind nem jó, nagyanyám!

Mire a jó nagyanya szelid mosolylyal felel : Hiszen még nem is jöhet gyermekem; csak most ütötte el a tizenegyet, s egy óra előtt lehetetlen, hogy itt legyen.

Kit vár oly nyugtalanul e kis leány? — szakasztott képe boldogult anyjának, csakhogy még szebb s ugyszólván átszellemült.

Jegyesét! — igen, jegyesét; bár csak holnap töltendi be tizenhetedik évét.

Hamar, igen hamar rakja fészkrét e kis madár — de szerencsémre gyámánya szárnyai alatt; mert a jó Isten úgy akarta, hogy jegyese épen Loránffynak legközelebbi rokona legyen, kire halálom után, jószágainak legtetemeseb része száll; s így, az ifju nem birván szép lakhelylyel, a fiatal pár nálam ütendi föl sátorát.

Anyám — anyám! szekér jó! — ez ő — ez ő! kiált föl most Anna, nyakamba borulván, s aztán kirepülván a szobából.

Jó anyám szelid mosolylyal néz utána — s én elrakom iróeszközömet — mert pár napig nem igen lesz nyugodt óráim — s aztán ugy is mindent elmondtam, mit elmondani szándékoztam.

Isten veled tehát jó olvasó!

Vége.

Diszkiadások diszkötésben :

HECKENAST GUSZTÁV könyvkiadó-hivatalában Pesten, megjelentek és minden könyvkereskedésben kaphatók :

Arany János *kisebb költeményei.* Második kiadás. A költő arczképével. Ára füzve 2 ft. 50 kr. Diszkötésben 3 ft. 60 kr.

— *Toldi és Toldi estéje.* Egy kötetben a költő arczképével, diszkötésben 2 ft.

Bajza József *versei.* Negyedik, teljesb kiadás a költő életrajzával. Toldy Ferencz ált.l. A költő arczképével. Ára füzve 2 ft. Diszkötésben 2 ft. 80 kr.

Berzsenyi Dániel *versei.* A megrongált szöveget az eredeti kéziratok és kiadásokhoz egyengetve, kiadatlanokkal és életrajzzal bővitve, a költő örökösei megbizásából. Kiadta Toldy Ferencz. A költő arczképével. Ára füzve 2 ft. Diszkötésben 2 ft. 80 kr.

Czuczor költeményei. A költő arczképével és életrajzával. Három kötetben. Ára füzve 4 ft. 20 kr. Diszkötésben 6 ft.

Kisfaludy Sándor. *Himfy szerelmei.* A költő arczképével. Ára füzve 1 ft. Diszkötésben 1 ft. 75 kr.

Lisznyai Kálmán. *Dalzungora.* (Legujabb költeményei.) Ára füzve 2 ft. Diszkötésben 2 ft. 80 kr.

Nemzeti Iant. Ujabb költőink válogatott versei. Összeállította Vajda János. Vörösmarty arczképével. Két kötet. Ára füzve 2 ft. Diszkötésben 2 ft. 80 kr.

Szász Károly. *Költemények.* Két kötet. Füzve 2 ft. 50 kr. Diszkötésben 3 ft. 60 kr.

Tompa Mihály *versei.* Öt kötet. A költő arczképével. Füzve 6 ft. 30 kr. Diszkötésben 8 ft. 40 kr.

— *Dalok és románczok.* Két kötet. A költő arczképével. Egybe kötve diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Tóth Kálmán *összes költeményei.* Két kötetben. A költő arczképével. Ára füzve 3 ft. Diszkötésben 3 ft. 60 kr.

Vajda János. *Költemények.* Második bővitett kiadás. Ára füzve 1 ft. 40 kr. Diszkötésben 2 ft.

